

แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ
อำเภอเมืองลำปาง
ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองลำปาง
จังหวัดลำปาง

หลักฐานประกอบการพิจารณาประกอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการ
ของเกษตรจังหวัด ตัวชี้วัดที่ ๑.๑.๒ ร้อยละของความสำเร็จในการจัดทำ
แผนพัฒนาการเกษตร ระดับอำเภอ ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐
ตามแนวทาง การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ระดับอำเภอ/ตำบล ปี ๒๕๖๒

คำนำ

แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอฉบับนี้ จัดทำขึ้นตามกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรของแต่ละตำบลในพื้นที่อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง โดยเน้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมคิด วิเคราะห์ และตัดสินใจ ในการกำหนดแผนพัฒนาพื้นที่ด้วยตนเอง ภายใต้ข้อมูลพื้นฐานและศักยภาพของชุมชนที่มีอยู่เป็นการใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น มาสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าและบริการ เกิดประโยชน์สูงสุดกับเกษตรกรสร้างความมั่นคง ให้กับครอบครัวและท้องถิ่นอย่างยั่งยืน โดยผ่านกลไกหลักของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ประจำตำบล (ศบกต.) ซึ่งมีคณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล (ศบกต.) เป็นผู้บริหารจัดการ

ในการนี้ จึงกำหนดให้ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล (ศบกต.) จัดทำ แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลและบูรณาการเข้าสู่แผนพัฒนาท้องถิ่นห้าปี เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา ชุมชนทางด้านเกษตร อันก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับเกษตรกรในการมุ่งสร้างรายได้ให้มีความมั่นคงและ ความยั่งยืนของอาชีพ เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากแหล่งต่างๆ ส่งผลให้เกิดแนวทางพัฒนาด้านส่งเสริมการเกษตรในระดับพื้นที่

สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองลำปาง

กรกฎาคม ๒๕๖๕

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

สารบัญตาราง

สารบัญรูป

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

๑ ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

๑

๑.๒ อาณาเขตติดต่อ

๑

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

๑

๒ ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

๒

๒.๒ ลักษณะทิศทาง ความลาดชัน

๓

๒.๓ ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน

๔

๓ สภาพภูมิอากาศ

๓.๑ ลักษณะภูมิอากาศ

๑๐

๓.๒ ฤดูกาล

๑๐

๓.๓ สถิติปริมาณน้ำฝน

๑๐

๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์

๑๐

๔ เส้นทางคมนาคม

๔.๑ ถนนหลวงสายหลัก/สายรอง

๑๑

๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัด

๑๑

๕ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง

๑๒

๕.๒ อ่างเก็บน้ำ เขื่อน ฝายทดน้ำ

๑๒

๖ สภาพเศรษฐกิจและสังคม

๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

๑๔

๖.๒ จำนวนครัวเรือน แยกชายหญิง ในเมือง/ชนบท

๑๕

๖.๓ การศึกษา

๑๖

๖.๔ สาธารณสุข

๑๖

๖.๕ ธนาคาร/สถาบันการเงิน

๑๖

๖.๖ ประเพณีและวัฒนธรรม

๑๗

๗ การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used)

๑๘

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรอำเภอเมืองลำปาง	
๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ	
๑.๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่	๑๙
๑.๒ ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	๕๑
๒ การจัดทำ TOWS Matrix	๕๒
บทที่ ๓ ทิศทาง/แนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอเมืองลำปาง	
๑ แนวทางการพัฒนา	
๑.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง)	๕๓
๑.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร	๕๖
๑.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร	๕๗
๒ สรุปลำดับโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตร	๕๙
ภาคผนวก	๖๔

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๑ สถิติอุณหภูมิจึงความชื้นสัมพัทธ์ ณ สถานีอุตุนิยมวิทยาลำปาง พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔	๑๐
ตารางที่ ๒ ปริมาณน้ำฝนรายเดือน (มิลลิเมตร) ณ สถานีอุตุนิยมวิทยาลำปาง พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔	๑๐
ตารางที่ ๓ ข้อมูลพืชเศรษฐกิจอำเภอเมืองลำปาง ปี ๒๕๖๔	๑๔
ตารางที่ ๔ ตารางแสดงจำนวนประชากรในอำเภอเมืองลำปาง	๑๕
ตารางที่ ๕ แสดงหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง	๑๙
ตารางที่ ๖ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง	๒๐
ตารางที่ ๗ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง	๒๐
ตารางที่ ๘ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง	๒๑
ตารางที่ ๙ แสดงจำนวนเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และองค์กรเกษตรกร	๒๒
ตารางที่ ๑๐ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง	๒๓
ตารางที่ ๑๑ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตรกรอำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง	๒๔
ตารางที่ ๑๒ แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง	๒๔
ตารางที่ ๑๓ ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง	๒๖
ตารางที่ ๑๔ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ลำไย ตำบลนิคมพัฒนา จังหวัดลำปาง	๒๘
ตารางที่ ๑๕ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตำบลบ้านแลง จังหวัดลำปาง	๒๙
ตารางที่ ๑๖ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ สับปะรด ตำบลบ้านเสด็จ ตำบลบุญนาคนพัฒนา จังหวัดลำปาง	๓๐
ตารางที่ ๑๗ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ มันสำปะหลัง ตำบลบ้านเอื้อม จังหวัดลำปาง	๓๑
ตารางที่ ๑๘ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินอำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง	๓๒
ตารางที่ ๑๙ แสดงชั้นความเหมาะสมของที่ดินสำหรับนาข้าว อำเภอเมืองลำปาง	๓๕
ตารางที่ ๒๐ แสดงปริมาณการปลูกและผลผลิตของข้าวนาปี อำเภอเมืองลำปาง	๓๖
ตารางที่ ๒๑ แสดงปฏิทินการปลูกข้าวนาปี อำเภอเมืองลำปาง	๓๗
ตารางที่ ๒๒ แสดงปฏิทินการปลูกข้าวนาปรัง อำเภอเมืองลำปาง	๓๗
ตารางที่ ๒๓ แสดงต้นทุนการผลิตข้าวนาปี อำเภอเมืองลำปาง	๓๘
ตารางที่ ๒๔ แสดงต้นทุนการผลิตข้าวนาปรัง อำเภอเมืองลำปาง	๓๘
ตารางที่ ๒๕ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตข้าว อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง	๓๙

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ ๒๖	๔๑
ตารางที่ ๒๗	๔๒
ตารางที่ ๒๘	๔๓
ตารางที่ ๒๙	๔๓
ตารางที่ ๓๐	๔๔
ตารางที่ ๓๑	๔๔
ตารางที่ ๓๒	๔๗
ตารางที่ ๓๓	๔๘
ตารางที่ ๓๔	๔๙
ตารางที่ ๓๕	๔๙
ตารางที่ ๓๖	๕๐
ตารางที่ ๓๗	๕๐
ตารางที่ ๓๘	๕๑
ตารางที่ ๓๙	๕๒

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ ๑ แผนที่ที่ตั้งอำเภอเมืองลำปาง	๑
ภาพที่ ๒ แผนที่พื้นที่ป่าไม้ของอำเภอเมืองลำปาง	๒
ภาพที่ ๓ แผนที่ความลาดชันของพื้นที่อำเภอเมืองลำปาง	๓
ภาพที่ ๔ แผนที่จุดดินของอำเภอเมืองลำปาง	๔
ภาพที่ ๕ แผนที่เส้นทางคมนาคมของอำเภอเมืองลำปาง	๑๑
ภาพที่ ๖ แผนที่แหล่งน้ำของอำเภอเมืองลำปาง	๑๓
ภาพที่ ๗ แผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินของอำเภอเมืองลำปาง	๑๘
ภาพที่ ๘ แสดงหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง	๑๙
ภาพที่ ๙ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง	๒๐
ภาพที่ ๑๐ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง	๒๑
ภาพที่ ๑๑ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง	๒๑
ภาพที่ ๑๒ แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง	๒๗
ภาพที่ ๑๓ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินอำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง	๓๒
ภาพที่ ๑๔ แสดงแหล่งน้ำใต้ดินอำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง	๓๓
ภาพที่ ๑๕ แสดงแหล่งน้ำผิวดินอำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง	๓๓
ภาพที่ ๑๖ แผนที่แสดงชั้นความเหมาะสมสำหรับนาข้าว อำเภอเมืองลำปาง	๓๔
ภาพที่ ๑๗ แสดงชั้นความเหมาะสมของที่ดินสำหรับนาข้าว อำเภอเมืองลำปาง	๓๕
ภาพที่ ๑๘ แสดงพื้นที่นาข้าวในชั้นความเหมาะสมต่างๆ อำเภอเมืองลำปาง	๓๗
ภาพที่ ๑๙ แผนที่แสดงชั้นความเหมาะสมสำหรับข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอเมืองลำปาง	๔๐
ภาพที่ ๒๐ ชั้นความเหมาะสมของที่ดินสำหรับข้าวโพด อำเภอเมืองลำปาง	๔๐
ภาพที่ ๒๑ พื้นที่ปลูกข้าวโพดในชั้นความเหมาะสมต่างๆ	๔๑
ภาพที่ ๒๒ แผนที่แสดงชั้นความเหมาะสม สำหรับมันสำปะหลัง อำเภอเมืองลำปาง	๔๖
ภาพที่ ๒๓ แสดงชั้นความเหมาะสมของที่ดินสำหรับมันสำปะหลัง อำเภอเมืองลำปาง	๔๖
ภาพที่ ๒๔ แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังในชั้นความเหมาะสมต่างๆ	๔๗

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

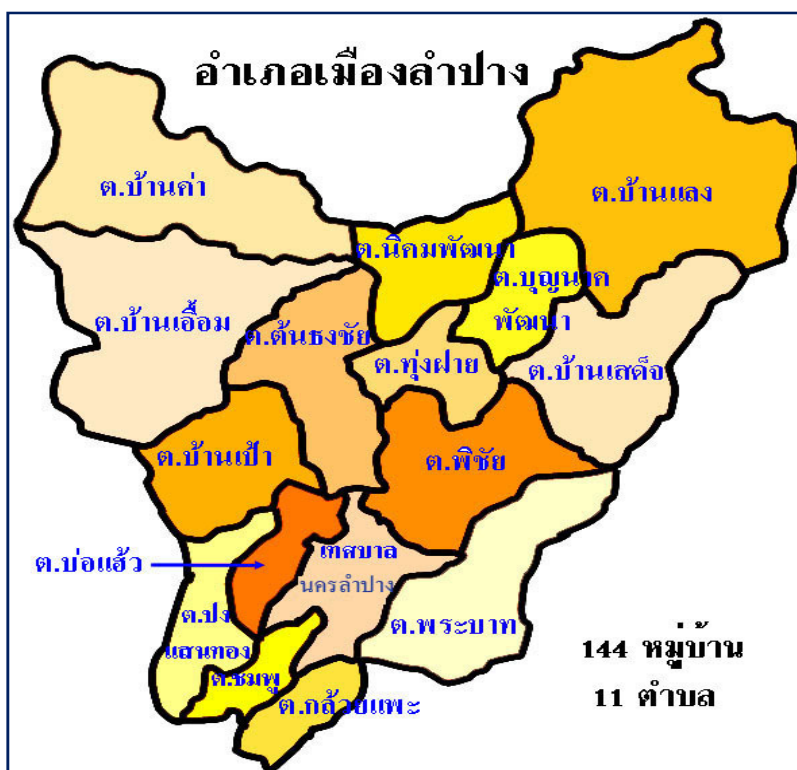
๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๑.๑ ที่ตั้ง

อำเภอเมืองลำปาง ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศ มีเนื้อที่ประมาณ ๘๐๐.๐๘ ตารางกิโลเมตร อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ตามทางรถไฟประมาณ ๖๒๕ กิโลเมตร และตามทางหลวงแผ่นดินสายพหลโยธิน ประมาณ ๖๐๒ กิโลเมตร

๑.๒ อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอแจ้ห่ม	อำเภอเมืองปาน
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอแม่ทะ	อำเภอเกาะคา
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอแม่เมาะ	
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อำเภอห้างฉัตร	

ภาพที่ ๑ แผนที่ที่ตั้งอำเภอเมืองลำปาง

๑.๓ การปกครอง

การปกครองส่วนภูมิภาค อำเภอเมืองลำปาง แบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๑๙ ตำบล

๑) เขตเทศบาลนครลำปาง ได้แก่ ตำบลหัวเวียง ตำบลเวียงเหนือ ตำบลสบตุ๋ย ตำบลสวนดอก ตำบลพิชัย (บางส่วน) ตำบลพระบาท (บางส่วน) ตำบลบ่อแฮ้ว (บางส่วน) และตำบลชมพู (บางส่วน)

๒) เขตเทศบาลเมืองเขลางค์นคร ได้แก่ ตำบลชมพู (บางส่วน) ตำบลปงแสนทอง ตำบลพระบาท (บางส่วน) และ ตำบลกล้วยแพะ

๓) เขตเทศบาลเมืองพิชัย ได้แก่ ตำบลพิชัย (บางส่วน)

๔) เขตเทศบาลตำบล มี ๒ ตำบล ได้แก่ ตำบลบ่อแฮ้ว และตำบลต้นธงชัย

๕) นอกเขตเทศบาลนคร/เทศบาลเมือง มี ๑๑ ตำบล จำนวน ๑๔๔ หมู่บ้าน ได้แก่ ตำบลทุ่งฝาย ตำบลบ้านคำ ตำบลบ้านเป่า ตำบลบุญนาคนพัฒนา ตำบลบ้านแลง ตำบลบ้านเอื้อม ตำบลบ้านเสด็จ ตำบลพิชัย ตำบลนิคมพัฒนา ตำบลต้นธงชัยและตำบลบ่อแฮ้ว

การปกครองส่วนท้องถิ่น

๑) เทศบาลนคร จำนวน ๑ แห่ง คือ เทศบาลนครลำปาง

๒) เทศบาลเมือง จำนวน ๒ แห่ง คือ เทศบาลเมืองเขลางค์นคร และเทศบาลเมืองพิชัย

๓) เทศบาลตำบล จำนวน ๒ แห่ง คือ เทศบาลตำบลบ่อแฮ้ว และ เทศบาลตำบลต้นธงชัย

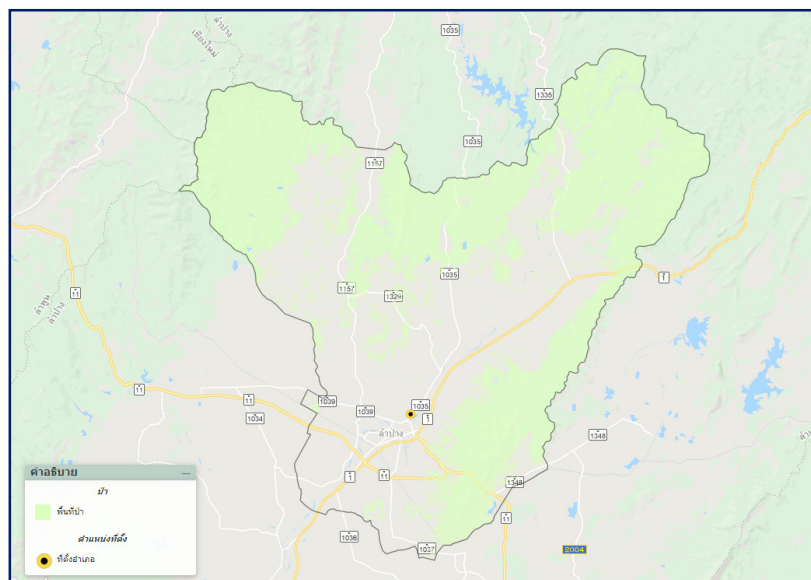
๔) องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๑๐ แห่ง คือ อบต.บ้านแลง อบต.บ้านเสด็จ อบต.พิชัย อบต.บุญนาคนพัฒนา อบต.ทุ่งฝาย อบต.นิคมพัฒนา อบต.บ่อแฮ้ว อบต.บ้านเป่า อบต.บ้านเอื้อม และอบต.บ้านคำ

๒. ลักษณะภูมิประเทศ

อำเภอเมืองลำปางอยู่สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ ๒๖๘.๖๐ เมตร ลักษณะภูมิประเทศมีสภาพทั่วไปเป็นที่ราบสูงมีภูเขาล้อมรอบ มีที่ราบเชิงเขาเป็นบางส่วนและมีที่ราบลุ่มบริเวณฝั่งแม่น้ำเป็นบางส่วน

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

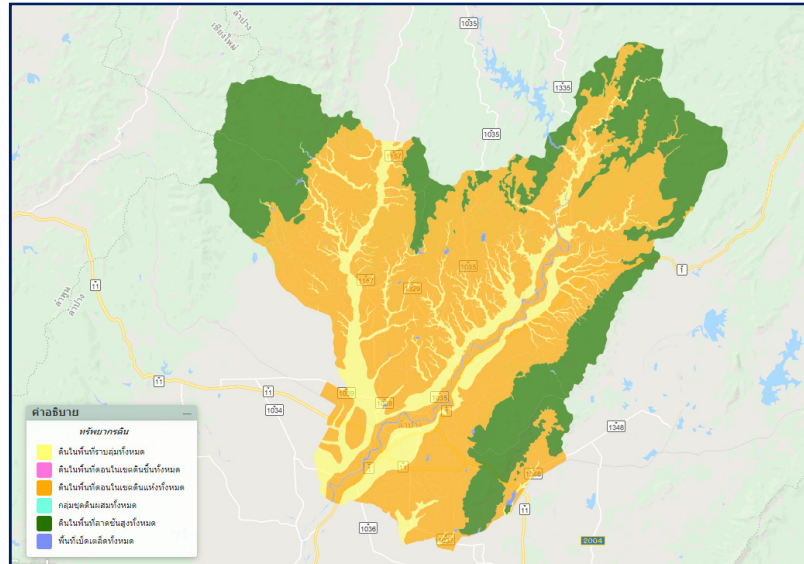
สภาพพื้นที่ป่าไม้ของอำเภอเมืองลำปางมีเนื้อที่ จำนวน ๔๗๔,๘๑๘.๕ ไร่ เป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน ๓๖๔,๕๐๕ ไร่ พื้นที่วนอุทยานแห่งชาติ จำนวน ๗๔,๒๕๐ ไร่ สวนป่า (ออป.) จำนวน ๓๖,๐๖๓.๕ ไร่ มีไม้ที่สำคัญทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ไม้สัก ไม้เต็ง ไม้รัง ไม้แดง ไม้ประดู่ เป็นต้น

ภาพที่ ๒ แผนที่พื้นที่ป่าไม้ของอำเภอเมืองลำปาง

๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน

สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่ของอำเภอเมืองลำปางร้อยละ ๕๕.๓๗ มีลักษณะเป็นดินในพื้นที่ดอนในเขตดินแห้งทั้งหมด รองลงมาร้อยละ ๓๐.๖๓ เป็นดินในพื้นที่ลาดชันสูงทั้งหมด ร้อยละ ๑๓.๔๑ เป็นดินในพื้นที่ราบลุ่มทั้งหมด และร้อยละ ๐.๕๗ เป็นพื้นที่เบ็ดเตล็ดทั้งหมด

ภาพที่ ๓ แผนที่ความลาดชันของพื้นที่อำเภอเมืองลำปาง

คำอธิบายแผนที่กลุ่มชุดดิน อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

กลุ่มชุดดินที่ ๑๕ จำนวน ๑,๓๖๕.๗๘ ไร่

ลักษณะเด่น กลุ่มดินทรายแป้งสีมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำ ปฏิกริยาดินเป็นกลางหรือเป็นด่าง การระบายน้ำเร็วถึงค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำถึงปานกลาง

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ พบบริเวณที่ราบตะกอนน้ำพา มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นดินสีมากที่มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็วหรือเร็ว เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนเหนียวหรือดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ดินบนมีสีน้ำตาลปนเทา ดินล่างสีน้ำตาลหรือสีเทาปนชมพู พบจุดประสีเหลืองหรือสีน้ำตาลปนเหลืองตลอดชั้นดิน ในดินชั้นล่างมักพบก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็ก และแมงกานีส ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นด่างปานกลาง

การใช้ประโยชน์ ใช้ทำนา ในฤดูแล้งบริเวณใกล้แหล่งน้ำ ใช้ปลูกยาสูบ พืชผักต่างๆ หรือพืชไร่บางชนิด ถ้ามีการชลประทาน ใช้ทำนาได้ ๒ ครั้งในรอบปี

กลุ่มชุดดินที่ ๑๖ จำนวน ๘,๘๗๗.๗๒ ไร่

ลักษณะเด่น กลุ่มดินทรายแป้งสีมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก การระบายน้ำเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ พบบริเวณที่ราบตะกอนน้ำพา มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นดินสีที่มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็วหรือเร็ว เนื้อดินเป็นพวกดินร่วน ดินร่วนเหนียว ดินร่วนปนทรายแป้งหรือดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ดินมีสีน้ำตาลอ่อน หรือสีน้ำตาลปนเทา และมีจุดประกายสีน้ำตาลเข้ม สีเหลือง หรือสีแดงในดินชั้นล่าง ในบางพื้นที่อาจพบก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็ก และแมงกานีสปะปน ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดปานกลาง

การใช้ประโยชน์ ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ทำนา ในฤดูแล้งบริเวณใกล้แหล่งน้ำ ใช้ปลูกยาสูบ พืชผักต่างๆ หรือพืชไร่บางชนิด ในพื้นที่ชลประทาน สามารถใช้ทำนาได้ ๒ ครั้งในรอบปี

กลุ่มชุดดินที่ ๑๘ จำนวน ๑๖,๘๓๓.๖๑ ไร่

ลักษณะเด่น กลุ่มดินเค็มเกิดจากตะกอนลำน้ำ มีคราบเกลือลอยหน้าหรือมีชั้นดานแข็งที่สะสมเกลือภายในความลึก ๑๐๐ ซม. จากผิวดิน ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นด่าง การระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือจากการสลายตัวผู้พังอยู่กับที่ หรือจากการสลายตัวผู้พังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาทับถม ของวัสดุเนื้อหยาบ ที่มีชั้นหินเกลือรองรับอยู่ หรืออาจได้รับอิทธิพลจากการแพร่กระจายของเกลือทางผิวดิน พบในบริเวณที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นดินสีที่มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็วถึงดีปานกลาง เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินทราย ส่วนดินล่างเป็นชั้นดินแน่นทึบที่มีการสะสมเกลือโซเดียม มีเนื้อดินเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย หรือดินร่วนปนดินเหนียว มีสีน้ำตาลอ่อนถึงสีเทา พบจุดประพวกสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดงปะปน หรือก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็กและแมงกานีสในดินชั้นล่าง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ดินชั้นบนโดยมากจะมีปฏิกริยาเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง ส่วนดินชั้นล่างมักมีปฏิกริยาเป็นด่างเล็กน้อยถึงเป็นด่างจัด แต่ถ้ามีก้อนปูนปะปน จะมีปฏิกริยาเป็นกลางถึงด่างจัด ตามปกติในฤดูแล้งจะมีคราบเกลือเกิดขึ้นทั่วไปบนผิวดิน

การใช้ประโยชน์ ใช้ทำนา บริเวณที่เค็มจัดจะปรากฏคราบเกลือบนผิวดิน ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรไม่ได้ มีป่าละเมาะและไม้พุ่มหนามขึ้นกระจัดกระจายเป็นหย่อมๆ บางแห่งเป็นแหล่งทำเกลือสินเธาว์

กลุ่มชุดดินที่ ๓๑ จำนวน ๘,๗๕๗.๘๔ ไร่

ลักษณะเด่น กลุ่มดินทรายแป้งละเอียดหรือดินร่วนละเอียดลึกมากที่เกิดจากตะกอนแม่น้ำหรือตะกอนน้ำพารูปพัด ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นกลาง การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่มีวัตถุต้นกำเนิดดินเป็นพวกตะกอนลำน้ำ พบบนสันดินริมน้ำเก่า เนินตะกอนรูปพัด หรือที่ราบตะกอนน้ำพา พบบริเวณพื้นที่ตอนที่มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงเป็นลูกคลื่นลอนลาด เป็นดินลึกมาก การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง เนื้อดินเป็นพวกดินทรายแป้งหรือดินร่วนละเอียด สีดินเป็น สีน้ำตาล หรือสีน้ำตาลปนแดง บางแห่งในดินล่างลึกๆ มีจุดประสีเทาและสีน้ำตาล อาจมีแร่ไมกาหรือก้อนปูนปะปนอยู่ด้วย ดินชั้นบนมักมีปฏิกริยาเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง ส่วนชั้นดินล่าง ถ้ามีก้อนปูนปะปน มีปฏิกริยาเป็นกลางถึงเป็นด่างจัด มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๗.๐-๘.๕

การใช้ประโยชน์ ใช้ปลูกพืชไร่ต่างๆ เช่น ข้าวโพด อ้อย ฝ้าย ยาสูบ ถั่วต่างๆ และสับปะรด บางแห่งใช้ปลูกไม้ผล หรือเป็นที่อยู่อาศัย

กลุ่มชุดดินที่ ๓๓ จำนวน ๒๔,๔๑๙.๐๙ ไร่

ลักษณะเด่น กลุ่มดินร่วนละเอียดลึกถึงลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำหรือวัตถุต้นกำเนิดดินเนื้อหยาบ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือการสลายตัวผุพังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาทับถม ของวัสดุเนื้อหยาบที่ส่วนใหญ่มาจากหินตะกอน พบบริเวณพื้นที่ตอน ที่มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นจนถึงเนินเขา หรือเป็นพื้นที่ภูเขา เป็นดินลึก มีการระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนละเอียดที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย ดินมีสีน้ำตาล สีเหลืองหรือแดง และอาจพบจุดประสีต่างๆ ในชั้นดินล่าง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดปานกลาง

การใช้ประโยชน์ ใช้ปลูกพืชไร่ต่างๆ เช่น มันสำปะหลัง ข้าวโพด ข้าวฟ่าง อ้อย ปอ งา และถั่ว บางแห่งใช้ปลูกไม้ผล และไม้ยืนต้น

กลุ่มชุดดินที่ ๓๕ จำนวน ๘๗,๗๒๐.๔๙ ไร่

ลักษณะเด่น กลุ่มดินร่วนหยาบลึกปานกลางที่เกิดจากการสลายตัวหรือพัดพาตะกอนเนื้อหยาบมาทับถมบนชั้นหินผุในช่วงความลึก ๕๐-๑๐๐ ซม. จากผิวดิน ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือการสลายตัวผุพังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาทับถม ของวัสดุเนื้อหยาบ วางทับอยู่บนชั้นหินผุหรือชั้นดินเหนียว พบบริเวณพื้นที่ตอน ที่มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย เป็นดินลึก มีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อดินบนเป็นดินทรายปนดินร่วน ส่วนดินชั้นล่างในระดับความลึก ๕๐-๑๐๐ ซม. เป็นดินเหนียว ดินเหนียวปนเศษหิน หรือเป็นชั้นหินผุ สีดินบนเป็นสีน้ำตาล ดินล่างเป็นสีน้ำตาลปนเทา บางแห่งมีจุดประสีแดงและมีศิลาแลงอ่อนปะปนอยู่จำนวนมาก ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดปานกลาง

การใช้ประโยชน์ ส่วนใหญ่เป็นป่าเต็งรัง ป่าละเมาะและไม้พุ่ม พืชไร่ที่ปลูกได้แก่ ปอ ข้าวโพด ถั่วเขียว แตงโม แต่มักให้ผลผลิตต่ำ

กลุ่มชุดดินที่ ๔๐ จำนวน ๒,๑๕๗.๔๙ ไร่

ลักษณะเด่น กลุ่มดินทรายที่มีชั้นดานอินทรีย์ภายในความลึก ๑๐๐ ซม. จากผิวดิน ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นกลาง การระบายน้ำค่อนข้างมากอยู่บนชั้นดินที่มีการระบายน้ำดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่พบบริเวณหาดทรายเก่าหรือสันทรายชายทะเล เกิดจากตะกอนทรายชายทะเล พบบนพื้นที่ตอนที่มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงเป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย เป็นดินลึกปานกลางถึงชั้นดานอินทรีย์ มีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อดินเป็นทรายจัด สีดินบนเป็นสีเทาแก่ ใต้ลงไปเป็นชั้นทรายสีขาว และดินล่าง ระหว่างความลึก ๕๐-๑๐๐ ซม. เป็นชั้นที่มีการสะสมของพวกอินทรีย์วัตถุ เหล็กหรือฮิวมัส สีน้ำตาล สีแดง ชั้นเหล่านี้มีการเชื่อมตัวกันแน่นแข็งเป็นชั้นดานอินทรีย์ มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดปานกลาง

การใช้ประโยชน์ เป็นป่าเสม็ด ป่าชายหาดป่าละเมาะ บางแห่งใช้ปลูกมะพร้าว มะม่วงหิมพานต์ หรือพืชไร่บางชนิด เช่น มันสำปะหลัง อ้อย สับปะรด

กลุ่มชุดดินที่ ๔๗ จำนวน ๕๓,๖๐๓.๖๑ ไร่

ลักษณะเด่น กลุ่มดินต้นถึงชั้นหินพื้น ปฏิกริยาดินเป็นกรดถึงเป็นกลาง มีการระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือจากการสลายตัวผุพังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนัก ของวัสดุเนื้อละเอียดที่มาจากทั้งหินตะกอน หรือหินอัคนี พบบริเวณพื้นที่ตอน ที่มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดจนถึงเนินเขา เป็นดินต้น มีการระบายน้ำดี เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวหรือดินร่วนที่มีเศษหินปะปนมาก มักพบชั้นหินพื้นต้นกว่า ๕๐ ซม. สีดินเป็นสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดง ดินมี ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง

การใช้ประโยชน์ เป็นป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรังหรือป่าละเมาะ หรือปลูกป่าทดแทน

กลุ่มชุดดินที่ ๔๘ จำนวน ๖,๑๙๔๐.๓๔ ไร่

ลักษณะเด่น กลุ่มดินต้นถึงก้อนหินหรือเศษหิน และอาจพบชั้นหินพื้นภายในความลึก ๑๕๐ ซม. จากผิวดิน ปฏิกริยาดินเป็นกรดถึงเป็นกลาง การระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือจากการสลายตัวผุพังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนัก ของวัสดุเนื้อค่อนข้างหยาบ ที่มาจากพวกหินตะกอน หรือหินแปร พบบริเวณพื้นที่ตอน ที่มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดจนถึงเนินเขา เป็นดินต้น มีการระบายน้ำดี เนื้อดินบนส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่างเป็นดินปนเศษหินหรือปนกรวด ก้อนกรวดส่วนใหญ่เป็นหินกลมมน หรือเศษหินต่างๆ ถ้าเป็นดินปนเศษหินมักพบชั้นหินพื้นต้นกว่า ๕๐ ซม. สีดินเป็นสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดจัด

การใช้ประโยชน์ เป็นป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง ป่าละเมาะ และทุ่งหญ้าธรรมชาติ บางแห่งใช้ปลูกพืชไร่หรือไม้โตเร็ว

กลุ่มชุดดินที่ ๕๒ จำนวน ๒,๓๘๓.๒๓ ไร่

ลักษณะเด่น กลุ่มดินต้นถึงชั้นมาร์ลหรือก้อนปูน ปฏิกริยาดินเป็นด่าง การระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงสูง

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากตะกอนลำน้ำ ทั้บอยู่บนชั้นปูนมาร์ล พบบริเวณที่ลาดเชิงเขาหินปูน มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงเป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย เป็นดินต้นถึงต้นมากถึงชั้นปูนมาร์ล มีการระบายน้ำดี เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว ดินร่วนเหนียว หรือดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ที่มีก้อนปูนหรือปูนมาร์ลปะปนอยู่มาก สีดินเป็นสีดำ สีน้ำตาลหรือสีแดง ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงด่างจัด

การใช้ประโยชน์ ปลูกพืชไร่ เช่น ฝ้าย ข้าวโพด ถั่ว และ ไม้ผลบางชนิด เช่น มะม่วง มะพร้าว และน้อยหน่า ถ้าในกรณีที่พบชั้นปูนมาร์ล ลึกกว่า ๒๕ ซม.

กลุ่มชุดดินที่ ๕๖ จำนวน ๗๘,๖๙๙.๑๒ ไร่

ลักษณะเด่น กลุ่มดินลึกปานกลางถึงชั้นหินพื้น เศษหินหรือลูกรัง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัด การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือจากการสลายตัวผุพังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาทับถมในระยะทางไม่ไกลนัก ของวัสดุเนื้อหยาบที่มาจากพวกหินตะกอนหรือหินอัคนี พบบริเวณพื้นที่ดอน มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดจนถึงเนินเขา เป็นดินลึกปานกลาง มีการระบายน้ำดี เนื้อดินตอนบนช่วง ๕๐ ซม. เป็นดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่างเป็นดินปนเศษหิน มักพบชั้นพบหินพื้นลึกกว่า ๑๐๐ ซม. สีดินเป็นสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดปานกลาง

การใช้ประโยชน์ ใช้ปลูกพืชไร่ เช่น อ้อย ข้าวโพด มันสำปะหลัง

กลุ่มชุดดินที่ ๕ จำนวน ๒๗,๐๑๑.๑๒ ไร่

ลักษณะเด่น กลุ่มดินเหนียวลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำ ปฏิกริยาดินเป็นกลางหรือเป็นด่าง การระบายน้ำเลว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำถึงปานกลาง

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ พบในบริเวณที่ราบตะกอนน้ำพา มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นดินลึกที่มีการระบายน้ำเลวหรือค่อนข้างเลว มีเนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว เนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวหรือดินเหนียว สีเทาแก่ ดินล่างเป็นดินเหนียวสีน้ำตาลอ่อน หรือสีเทา มีจุดประสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดงตลอดชั้นดิน มักพบก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็กและแมงกานีส ปะปนอยู่และในชั้นดินล่างลึกๆ อาจพบก้อนปูน ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย แต่ถ้าดินมีก้อนปูนปะปน จะมีปฏิกริยาเป็นกลางหรือด่างปานกลาง

การใช้ประโยชน์ ใช้ทำนา ในบริเวณที่มีแหล่งน้ำใช้ปลูกพืชไร่ พืชผัก และยาสูบในช่วงฤดูแล้ง ข้าวที่ปลูกโดยมากให้ผลผลิตค่อนข้างสูง

กลุ่มชุดดินที่ ๒๒ จำนวน ๔๐,๗๐๐.๑๙ ไร่

ลักษณะเด่น กลุ่มดินทรายลึกมากเกิดจากตะกอนลำน้ำที่มีเนื้อดินเป็นดินทรายหนา ปฏิกริยาดินเป็นกรด การระบายน้ำค่อนข้างเลวถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือจากการสลายตัวผุพังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาทับถมของวัสดุเนื้อหยาบ พบในบริเวณที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นดินลึกมากที่มีการระบายน้ำค่อนข้างเลวถึงดีปานกลาง เนื้อดินเป็นดินทรายนดินร่วน หรือดินทราย สีดินเป็นสีน้ำตาลปนเทาหรือสีเทาปนชมพู พบจุดประสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีเทา ในดินชั้นล่างบางแห่งจะพบชั้นที่มีการสะสมอินทรีย์วัตถุ เป็นชั้นบางๆ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดเล็กน้อย

การใช้ประโยชน์ ใช้ทำนา หรือปลูกพืชไร่บางชนิด เช่น มันสำปะหลัง อ้อยและปอ บางแห่งเป็นทุ่งหญ้าธรรมชาติ

กลุ่มชุดดินที่ ๒๘ จำนวน ๓,๙๔๑.๘๒ ไร่

ลักษณะเด่น กลุ่มดินเหนียวลึกถึงลึกมากที่พบในพื้นที่ภูเขา ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัด การระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่พบบริเวณพื้นที่ภูเขาสูง ที่ส่วนใหญ่มีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางตั้งแต่ ๕๐๐ เมตรขึ้นไป เกิดจากการสลายตัวผุพังของวัตถุดินกำเนิดดินพวกหินเนื้อละเอียด เป็นดินลึกมากที่มีการระบายน้ำดี เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว สีดินเป็นสีแดง มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย

การใช้ประโยชน์ ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวมีสภาพเป็นป่าธรรมชาติ หลายแห่งถูกบุกรุก เพื่อทำไร่เลื่อนลอย บางแห่งอยู่ในเขตโครงการพัฒนา เพื่อนำมาใช้ปลูกผลไม้เมืองหนาว เช่น ท้อ สาลี่ และแอปเปิ้ล

กลุ่มชุดดินที่ ๕๙ จำนวน ๕,๑๗๐.๕๔ ไร่

ลักษณะเด่น กลุ่มดินร่วนหยาบหรือดินร่วนละเอียดที่เกิดจากดินตะกอนน้ำพาเชิงซ้อน ชั้นดินมีลักษณะเป็นชั้นสลับ เนื้อดินไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับตะกอนที่มาทับถม ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง การระบายน้ำเร็วถึงค่อนข้างเร็ว

สมบัติของดิน กลุ่มดินนี้พบบริเวณที่ราบลุ่มหรือบริเวณพื้นล่างของเนิน หรือหุบเขา ที่มีสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ เป็นหน่วยผสมของดินหลายชนิดที่เกิดจากตะกอนลำน้ำพัดพามาทับถมกัน ดินที่พบส่วนใหญ่มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็วถึงเร็ว มีลักษณะและคุณสมบัติต่างๆ ไม่แน่นอน เช่น เนื้อดิน สีดิน ความลึกของดิน ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง ส่วนมากมีก้อนกรวดและเศษหินปะปนอยู่ในเนื้อดินด้วย

กลุ่มชุดดินที่ ๖๒ จำนวน ๓๑,๗๕๖๕.๖๐ ไร่

ลักษณะเด่น พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อนที่มีความลาดชันมากกว่า ๓๕ เปอร์เซ็นต์ พื้นที่บริเวณนี้ยังไม่มีการศึกษาสำรวจและจำแนกดิน เนื่องจากสภาพพื้นที่มีความลาดชันสูง ซึ่งถือว่ายากต่อการจัดการดูแลรักษาสำหรับการเกษตร

สมบัติของดิน กลุ่มดินนี้ประกอบด้วยพื้นที่ภูเขาและเทือกเขาซึ่งมีความลาดชันมากกว่าร้อยละ ๓๕ ลักษณะและสมบัติของดินที่พบไม่แน่นอน มีทั้งดินลึกและดินตื้น ลักษณะของเนื้อดินและความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติแตกต่างกันไปแล้วแต่ชนิดของหินต้นกำเนิดในบริเวณนั้น มักมีเศษหิน ก้อนหินหรือหินโผล่กระจายอยู่ทั่วไป ส่วนใหญ่ยังปกคลุมด้วยป่าไม้ประเภทต่างๆ เช่น ป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรังหรือป่าดงดิบชื้น หลายแห่งมีการทำไร่เลื่อนลอยโดยปราศจากมาตรการในการอนุรักษ์ดินและน้ำ ซึ่งเป็นผลทำให้เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน จนบางแห่งเหลือแต่หินโผล่

การใช้ประโยชน์ กลุ่มดินนี้ไม่ควรนำมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตร เนื่องจากมีปัญหาหลายประการที่มีผลกระทบต่อระบบนิเวศน์ ควรสงวนไว้เป็นป่าตามธรรมชาติเพื่อรักษาแหล่งต้นน้ำลำธาร

๓. สภาพภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศในเขตอำเภอเมืองลำปาง แบ่งออกเป็น ๓ ฤดูกาล ดังต่อไปนี้

- ฤดูร้อน ตั้งแต่เดือนมีนาคม ถึง เดือนเมษายน
- ฤดูฝน ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึง เดือนตุลาคม
- ฤดูหนาว ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ถึง เดือนกุมภาพันธ์

ตารางที่ ๑ สถิติอุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์ ณ สถานีอุตุนิยมวิทยาลำปาง พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๔

รายการ	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	หมายเหตุ
อุณหภูมิเฉลี่ย (°C)	๒๖.๙๐	๒๖.๘๕	๒๗.๗๑	๒๗.๘๗	๒๗.๒๖	
อุณหภูมิต่ำสุด (°C)	๑๘.๗๘	๑๘.๘๐	๑๘.๖๙	๑๘.๖๔	๑๘.๗๘	
อุณหภูมิสูงสุด (°C)	๓๖.๗๘	๓๖.๘๑	๓๘.๐๘	๓๘.๒๐	๓๖.๗๘	
ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ย (%)	๗๕.๐๘	๗๕.๒๙	๖๙.๐๐	๖๘.๓๕	๗๑.๗๓	
ความชื้นสัมพัทธ์ต่ำสุด (%)	๓๕.๒๕	๓๔.๒๕	๒๙.๙๒	๒๙.๐๘	๓๐.๕๘	
ความชื้นสัมพัทธ์สูงสุด (%)	๙๗.๗๕	๙๘.๒๕	๙๖.๐๐	๙๗.๐๘	๙๖.๙๒	

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาลำปาง ศูนย์อุตุนิยมวิทยาภาคเหนือ กรมอุตุนิยมวิทยา

ตารางที่ ๒ ปริมาณน้ำฝนรายเดือน (มิลลิเมตร) ณ สถานีอุตุนิยมวิทยาลำปาง พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๔

ปี	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	เฉลี่ย	วันที่ฝนตก
๒๕๖๐	๘๐.๔	๐.๐	๑๐๙.๔	๘๗.๔	๒๘๔.๗	๑๐๗.๗	๑๔๑.๓	๒๙๕.๓	๑๙๙.๙	๑๘๓.๔	๒๕.๓	๒๖.๖	๑๒๘.๔๕	๑๓๓
๒๕๖๑	๒๕.๔	๑๓.๐	๑.๘	๑๓๑.๙	๒๘๔.๓	๑๕๕.๒	๑๘๑.๔	๑๒๕.๐	๑๒๙.๖	๑๐๒.๗	๑๘.๖	๑๗.๖	๙๘.๘๘	๑๒๒
๒๕๖๒	๒๖.๙	๙.๖	๐.๓	๘.๗	๒๐๑.๘	๔๘.๙	๙๘.๗	๔๘๗.๔	๒๕๑.๒	๘๒.๘	๑๔.๖	๘.๐	๑๐๓.๒๔	๑๐๐
๒๕๖๓	๐.๑	๐.๑	๒.๖	๙๔.๕	๕๓.๑	๑๓๔.๘	๕๙.๔	๒๓๒.๓	๒๑๕.๗	๑๕๘.๔	๐.๔	๐.๐	๗๙.๒๘	๙๓
๒๕๖๔	๐.๖	๑๙.๕	๒.๑	๑๖๖.๓	๔๐.๒	๖๖.๗	๑๓๒.๕	๒๓๗.๓	๒๕๙.๕	๑๗๘.๙	๙.๐	๐.๐	๙๒.๗๒	๑๒๑
เฉลี่ย	๒๖.๖๘	๘.๔๔	๒๓.๒๔	๙๗.๗๖	๑๗๒.๘๒	๑๐๒.๖๖	๑๒๒.๖๖	๒๗๕.๔๖	๒๑๑.๑๘	๑๔๑.๒๔	๑๓.๕๘	๑๐.๔๔	๑๐๐.๕๑๔	๑๑๔

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาลำปาง ศูนย์อุตุนิยมวิทยาภาคเหนือ กรมอุตุนิยมวิทยา

๔. เส้นทางคมนาคม

๔.๑ ทางบก

การคมนาคมทางบกมี ๒ ทางคือ

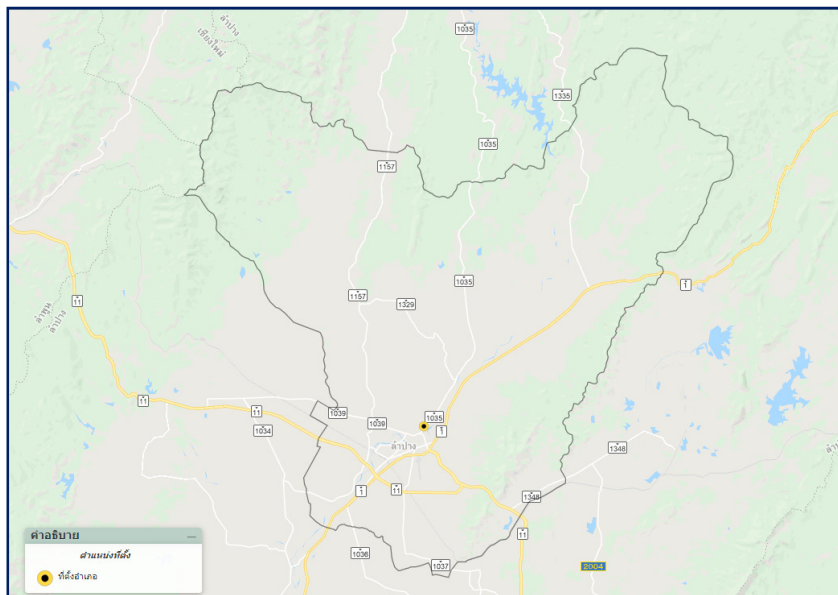
- (๑) ทางรถไฟ มีการคมนาคมทางรถไฟที่ผ่านอำเภอเมืองลำปาง ๑ เส้นทาง คือ สายกรุงเทพ – เชียงใหม่
- (๒) ทางรถยนต์มีการคมนาคมระหว่างอำเภอเมืองลำปางกับจังหวัดอื่น คือ
สายที่ ๑ ลำปาง – เชียงใหม่	ระยะทาง ๙๒ กิโลเมตร
สายที่ ๒ ลำปาง – พะเยา	ระยะทาง ๑๔๐ กิโลเมตร
สายที่ ๓ ลำปาง – แพร่	ระยะทาง ๑๐๙ กิโลเมตร
สายที่ ๔ ลำปาง – ตาก	ระยะทาง ๑๗๕ กิโลเมตร
- การคมนาคมอำเภอเมืองลำปางกับอำเภออื่น ๆ
สายที่ ๑ ลำปาง – แม่ทะ	ระยะทาง ๒๕ กิโลเมตร
สายที่ ๒ ลำปาง – แจ้ห่ม	ระยะทาง ๕๐ กิโลเมตร
สายที่ ๓ ลำปาง – แม่เมาะ	ระยะทาง ๒๓ กิโลเมตร
สายที่ ๔ ลำปาง – เกาะคา	ระยะทาง ๑๕ กิโลเมตร
สายที่ ๕ ลำปาง – ห้างฉัตร	ระยะทาง ๑๕ กิโลเมตร
สายที่ ๖ ลำปาง – งาว	ระยะทาง ๘๙ กิโลเมตร

การคมนาคมภายในตำบล หมู่บ้านของอำเภอ มีถนนเชื่อมต่อไปยังตำบลและหมู่บ้านต่าง ๆ ได้อย่างทั่วถึงสามารถใช้สัญจรไป – มา ได้สะดวกทุกฤดูกาล

๔.๒ ทางน้ำ -

๔.๓ ทางอากาศ

ทางอากาศ มีท่าอากาศยาน ๑ แห่ง และบินในเส้นทางกรุงเทพ - ลำปาง จำนวน ๑๔ เที่ยวบิน

ภาพที่ ๕ แผนที่เส้นทางคมนาคมของอำเภอเมืองลำปาง

๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

อำเภอเมืองลำปางมีแม่น้ำสายหลักและแม่น้ำสาขา ไหลผ่านหล่อเลี้ยงชีวิตประชาชนในพื้นที่ ดังนี้

- แม่น้ำสายหลัก จำนวน ๑ สาย คือ แม่น้ำวัง
- แม่น้ำสาขา จำนวน ๒ สาย คือ ลำน้ำแม่ต้า และ ลำน้ำแม่เฟือง

๑) แหล่งน้ำขนาดใหญ่ มีจำนวน ๑ แห่ง คือ เขื่อนกิ่วลม

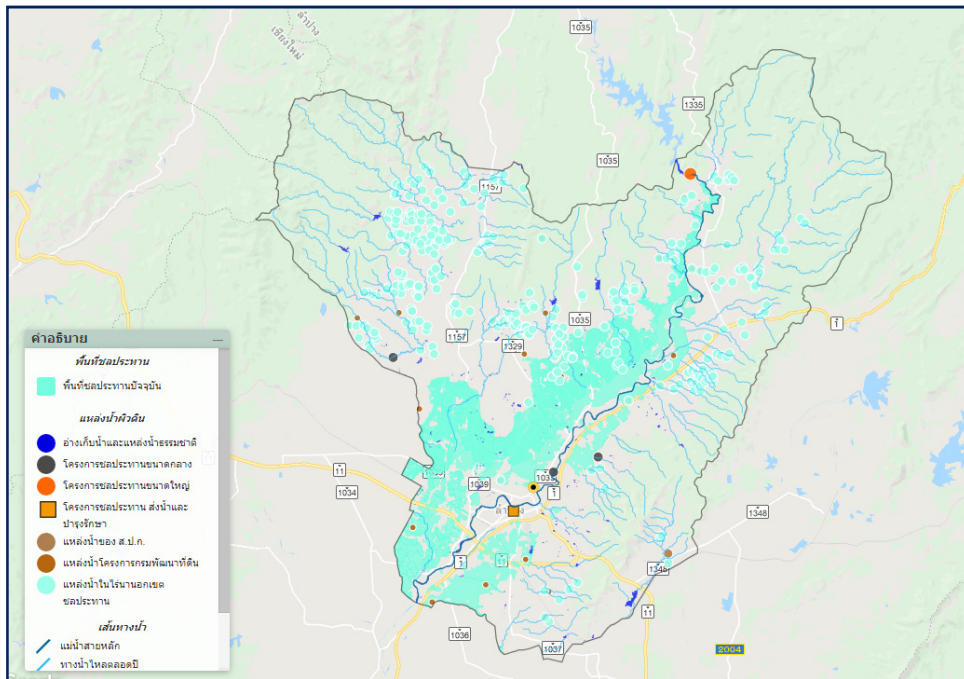
เป็นเขื่อนคอนกรีตขนาดใหญ่ สร้างด้วยคอนกรีตเสริมเหล็กแบบ Gravity Dam มีเนื้อที่ถึง ๑๐,๐๐๐ ไร่ ตัวเขื่อนสูง ๒๖.๕๐ เมตร สันเขื่อนยาว ๕,๐๓๕ เมตร กว้าง ๑๓๕ เมตร เก็บกักน้ำได้ ๑๑๒ล้านลูกบาศก์เมตร มีปริมาณน้ำไหลเข้าอ่างเฉลี่ยปีละ ๕๗๘ ล้านลูกบาศก์เมตร ปัจจุบันมีน้ำในเขื่อนฯ ๖๙.๓๓๘ ล้านลูกบาศก์เมตร เขื่อนกิ่วลม เป็นเขื่อนเอนกประสงค์เพื่อการชลประทาน สร้างกันแม่น้ำวัง ที่บริเวณช่องเขากิ่วลม ตำบลบ้านแลง อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง มีความยาวตั้งแม่ทางเหนือของอำเภอเมืองไปจนถึงอำเภอแจ้ห่ม ก่อสร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๑ ตัวเขื่อนสร้างเสร็จเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๕ งานระบบส่งน้ำเสร็จ พ.ศ. ๒๕๒๔ เป็นเขื่อนที่อยู่ในความดูแลของกรมชลประทาน ห่างจากตัวเมือง ๓๘ กิโลเมตร

๒) แหล่งน้ำขนาดกลาง

๑. อ่างเก็บน้ำวังเหนือ	พื้นที่ ๑๐๐ ไร่ ตั้งอยู่ที่ ตำบลพระบาท อำเภอเมืองลำปาง
๒. อ่างเก็บน้ำสบเฟือง	พื้นที่ ๑๐๕ ไร่ ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ ๒ ตำบลบ้านเอื้อม อำเภอเมืองลำปาง
๓. อ่างเก็บน้ำบ้านใหม่จำบอน	พื้นที่ ๑๙๖ ไร่ ตั้งอยู่ที่ ตำบลต้นธงชัย อำเภอเมืองลำปาง
๔. อ่างเก็บน้ำบ้านใหม่จำบอน	พื้นที่ ๑๕๐ ไร่ ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ ๙ ตำบลต้นธงชัย อำเภอเมืองลำปาง
๕. อ่างแม่ต๋าน้อย	พื้นที่ ๑๕๐ ไร่ ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ ๕ ตำบลบ้านเอื้อม อำเภอเมืองลำปาง
๖. อ่างเก็บน้ำแม่เฟือง	พื้นที่ ๑๐๕ ไร่ ตั้งอยู่ที่ ๑๕ ตำบลบ้านเอื้อม อำเภอเมืองลำปาง
๗. อ่างเก็บน้ำวังวัว	ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ ๑๓ ตำบลนิคมพัฒนา อำเภอเมืองลำปาง

๓) แหล่งน้ำขนาดเล็ก

๑. อ่างเก็บน้ำสาธารณะตำบลพระบาท พื้นที่ ๓๑ ไร่ ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ ๓ ตำบลพระบาท อำเภอเมืองลำปาง
๒. อ่างเก็บน้ำบ้านโทกหัวช้าง พื้นที่ ๓๒ ไร่ ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ ๓ ตำบลพระบาท อำเภอเมืองลำปาง
๓. อ่างเก็บน้ำมะเขือแจ้ พื้นที่ ๘๐ ไร่ ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลบ้านเอื้อม อำเภอเมืองลำปาง
๔. อ่างเก็บน้ำห้วยปู่ พื้นที่ ๓๐ ไร่ ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ ๖ ตำบลบ้านคำ อำเภอเมืองลำปาง
๕. อ่างเก็บน้ำวังเลียบ พื้นที่ ๕๐ ไร่ ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ ๕ ตำบลบุญนาควพัฒนา อำเภอเมืองลำปาง
๖. อ่างเก็บน้ำแม่ตำหลวง พื้นที่ ๗๐ ไร่ ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ ๕ ตำบลบ้านเอื้อม อำเภอเมืองลำปาง
๗. อ่างเก็บน้ำแม่ค่อม พื้นที่ ๘๐ ไร่ ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ ๗ ตำบลบ้านคำ อำเภอเมืองลำปาง
๘. อ่างเก็บน้ำแม่ทรายคำ ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ ๖ ตำบลนิคมพัฒนา อำเภอเมืองลำปาง

ภาพที่ ๖ แผนที่แหล่งน้ำของอำเภอเมืองลำปาง

๖. สภาพเศรษฐกิจและสังคม

๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

ประชากรอำเภอเมืองลำปางมีอาชีพหลักคือ เกษตรกรรม โดยมีพื้นที่การเกษตร ๑๒๐,๙๙๗ ไร่ พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่นอกเขตชลประทาน มีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ ๓ ข้อมูลพืชเศรษฐกิจอำเภอเมืองลำปาง ปี ๒๕๖๔

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ทางการเกษตร (ไร่)							
		ข้าวนาปี	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	มันสำปะหลัง	ยางพารา	สับปะรด	ไม้ผล	พืชผัก	รวม
พระบาท	๑๗,๔๔๑	๑,๗๘๙	๘๑๗	๕๐๙	๑๖๗	๑๐	๓๐๑	๒๙	๓,๖๒๑
ชมพู	๑๘,๔๕๒	๔,๖๓๒	๐	๐	๒๐	๐	๙๕	๑๔	๔,๗๖๑
กล้วยแพะ	๒๕,๐๐๙	๔,๗๘๖	๓๑๓	๖๘	๑๙๑	๐	๔๔	๒	๕,๔๐๓
ปางแสนทอง	๑๗,๑๔๔	๖,๓๕๙	๓	๐	๐	๐	๕๓	๒๒	๖,๔๓๗
บ่อแก้ว	๑๓,๓๒๘	๔,๐๑๗	๐	๔	๐	๐	๔๗	๖๔	๔,๑๓๒
พิชัย	๒๒,๖๕๗	๓,๔๒๐	๒๔๑	๑๐๕	๑๒๙	๒๕	๙๙	๒๘	๔,๐๔๖
ทุ่งฝาย	๑๑,๐๒๘.๕๐	๕,๙๕๑	๑๘	๒๑	๑๘๕	๐	๑๘	๑๗	๖,๒๑๐
ตันธงชัย	๔๐,๕๑๒	๖,๘๗๑	๑,๔๑๗	๑,๔๘๗	๑๕๓	๐	๗๘	๑๙๘	๑๐,๒๐๔
นิคมพัฒนา	๒๑,๐๑๐	๔,๔๔๗	๙๒๑	๕๕๓	๙๘๕	๒๕	๒๘๖	๒๘๐	๗,๔๙๘
บ้านเป้า	๑๖,๘๙๕	๕,๑๑๑	๖๐	๖๗๗	๒๓๑	๐	๑๘๕	๑๓	๖,๒๗๗
บ้านเอื้อม	๙๓,๔๓๗.๕๐	๘,๗๙๑	๓,๐๘๐	๗,๒๐๕	๙๘๙	๕	๗๕	๕๕๓	๒๐,๖๙๗
บ้านคำ	๘๒,๓๗๗	๔,๔๕๙	๕,๖๘๖	๑,๙๗๒	๓๗๕	๓๐	๑๐๕	๒๘๗	๑๒,๙๑๔
บ้านเสด็จ	๕๘,๙๔๖.๖๕	๓,๓๖๑	๓๕๑	๔๓	๕๑๑	๑๗,๑๕๐	๘๗	๙	๒๑,๕๑๑
บุญนาคพัฒนา	๒๔,๑๐๒	๔,๗๑๗	๑,๔๐๓	๒๖๑	๐	๕๗๕	๓๐๓	๒๘	๗,๒๘๗
บ้านแลง	๒๐๖,๑๗๘	๓,๐๘๐	๘,๒๙๒	๑,๒๓๒	๓๔๐	๑,๒๒๑	๑๐๘	๘	๑๔,๒๘๐
พื้นที่รวม	๖๖๘,๕๑๗.๖๕	๖๘,๗๑๐	๑๔,๓๑๐	๑๒,๙๐๓	๓,๙๓๕	๑๗,๘๒๐	๑,๗๗๕	๑,๕๔๕	๑๒๐,๙๙๗

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองลำปาง ปี ๒๕๖๔

๖.๒ จำนวนครัวเรือน

อำเภอเมืองลำปาง มีประชากรทั้งสิ้น ๒๒๔,๗๗๐ คน จำนวนครัวเรือน ๑๐๑,๔๖๑ ครัวเรือน แบ่งเป็นชาย ๑๐๖,๙๔๒ คน หญิง ๑๑๗,๘๒๘ คน ประชากรส่วนใหญ่ของอำเภอนับถือศาสนาพุทธ มีรายละเอียดแยกเป็นตำบล ดังนี้

ตารางที่ ๔ ตารางแสดงจำนวนประชากรในอำเภอเมืองลำปาง

ที่	ตำบล	ครัวเรือน ทั้งหมด	ครัวเรือน เกษตรกร	ประชากร		
				ชาย	หญิง	รวม
๑	พระบาท	๖,๑๓๕	๓๙๘	๖,๒๓๙	๖,๘๒๙	๑๓,๐๖๘
๒	ขมพู่	๙,๐๖๒	๕๗๗	๙,๓๘๙	๑๐,๖๓๒	๒๐,๐๒๑
๓	กล้วยแพะ	๒,๙๐๗	๑,๒๓๐	๔,๒๖๘	๔,๖๗๖	๘,๙๔๔
๔	ปงแสนทอง	๗,๒๓๗	๑,๐๒๑	๘,๑๘๖	๙,๑๐๕	๑๗,๒๙๑
๕	บ่อแฮ้ว	๘,๖๐๗	๗๓๒	๘,๗๑๘	๙,๖๗๔	๑๘,๓๙๒
๖	พิชัย	๙,๐๓๙	๘๗๐	๙,๘๒๘	๙,๕๘๗	๑๙,๔๑๕
๗	ทุ่งฝ้าย	๒,๘๙๔	๗๐๐	๓,๖๙๑	๔,๐๗๖	๗,๗๖๗
๘	ต้นธงชัย	๘,๐๒๘	๙๓๔	๘,๑๐๙	๘,๘๔๐	๑๖,๙๔๙
๙	นิคมพัฒนา	๒,๐๙๑	๘๙๑	๒,๕๑๒	๒,๖๙๒	๕,๒๐๔
๑๐	บ้านป่า	๒,๕๓๖	๗๔๖	๓,๑๑๓	๓,๔๒๐	๖,๕๓๓
๑๑	บ้านเอื้อม	๓,๖๓๑	๑,๔๗๑	๔,๘๒๗	๔,๙๓๓	๙,๗๖๐
๑๒	บ้านคำ	๑,๙๗๘	๔๙๖	๒,๗๕๒	๒,๗๕๓	๕,๕๐๕
๑๓	บ้านเสด็จ	๔,๔๖๔	๑,๖๔๙	๕,๑๕๗	๕,๔๕๐	๑๐,๖๐๗
๑๔	บุญนาคพัฒนา	๑,๙๙๕	๘๘๓	๒,๓๙๕	๒,๔๘๙	๔,๘๘๔
๑๕	บ้านแลง	๒,๕๕๒	๑,๑๕๑	๓,๒๔๕	๓,๒๕๕	๖,๕๐๐
๑๖	ตำบลในเขตเทศบาลนครลำปาง	๒๘,๓๐๕	๘๒	๒๘,๕๑๓	๒๙,๔๖๗	๕๗,๙๘๐
รวม		๑๐๑,๔๖๑	๑๓,๘๓๑	๑๐๖,๙๔๒	๑๑๗,๘๒๘	๒๒๔,๗๗๐

ที่มา : สำนักทะเบียนอำเภอเมืองลำปาง ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔

หมายเหตุ: ตำบลในเขตเทศบาลนครลำปาง ประกอบด้วย ตำบลสวนดอก ตำบลหัวเวียง ตำบลเวียงเหนือ และตำบลสบตุ๋ย

๖.๓ การศึกษา

สถานศึกษาของรัฐ

๑) ระดับประถมศึกษา	จำนวน ๖๘ แห่ง
๒) ระดับมัธยมศึกษา	จำนวน ๘ แห่ง
๓) ระดับอาชีวศึกษา	จำนวน ๓ แห่ง
๔) ระดับอุดมศึกษา	จำนวน ๔ แห่ง

สถานศึกษาของเอกชน

๑) ระดับก่อนประถมศึกษา	จำนวน ๔ แห่ง
๒) ระดับมัธยมศึกษา	จำนวน ๗ แห่ง
๓) ระดับอุดมศึกษา	จำนวน ๓ แห่ง
๔) ระดับอาชีวศึกษา	จำนวน ๒ แห่ง

๖.๔ สาธารณสุข

สถานพยาบาลของรัฐ

๑) โรงพยาบาลชุมชน	จำนวน ๒๗ แห่ง
๒) โรงพยาบาลทั่วไป	จำนวน ๒ แห่ง
๓) โรงพยาบาลศูนย์	จำนวน ๑ แห่ง

สถานพยาบาลเอกชน

๑) โรงพยาบาลขนาดเล็ก	จำนวน ๑ แห่ง

๖.๕ ธนาคาร/สถาบันการเงิน

- ๑) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำนวน ๓ สาขา (สาขาลำปาง/สาขาอัสสัมภาศ์/สาขาเขลางค์)
- ๒) ธนาคารออมสิน จำนวน ๕ สาขา (สาขาลำปาง/สาขาสบตุ๋ย/สาขาบึงขี้ลำปาง/สาขาเซ็นทรัลลำปาง/สาขาน้ำโห่ง)
- ๓) ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) จำนวน ๖ สาขา (สาขาลำปาง/สาขาประตู่ชัย/สาขานาก่วม/สาขาโลตัส/สาขาเซ็นทรัลลำปาง/สาขาศูนย์ราชการจังหวัดลำปาง)
- ๔) ธนาคารอาคารสงเคราะห์ลำปาง จำนวน ๑ สาขา (สาขาลำปาง)
- ๕) ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) จำนวน ๗ สาขา (สาขาในเวียง/สาขาลำปาง/สาขาสบตุ๋ย/สาขาบึงขี้ลำปาง/สาขาเซ็นทรัลลำปาง/สาขาโลตัสลำปาง/สาขาแลมปีเทคลำปาง)
- ๖) ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด จำนวน ๔ แห่ง (สาขาลำปาง/สาขาประตู่ชัย/สาขาบึงขี้ลำปาง/สาขาเซ็นทรัลลำปาง)
- ๗) ธนาคารกสิกรไทย จำกัด จำนวน ๔ แห่ง (สาขารอบเวียง/สาขาฉัตรไชย/สาขาบึงขี้/สาขาเซ็นทรัลลำปาง)
- ๘) ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) จำนวน ๓ แห่ง (สาขาลำปาง/สาขาย่อยลำปาง/สาขาเซ็นทรัลลำปาง)
- ๙) ธนาคารธนชาติ จำกัด จำนวน ๒ แห่ง (สาขาลำปาง/สาขาสบตุ๋ย/สาขาเซ็นทรัลลำปาง)
- ๑๐) ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด จำนวน ๒ แห่ง (สาขาลำปาง/สาขาสบตุ๋ย)

- ๑๑) ธนาคารทหารไทย จำกัด จำนวน ๒ แห่ง (สาขาลำปาง/สาขาเซ็นทรัลลำปาง)
- ๑๒) ธนาคารยู โอบี จำกัด จำนวน ๑ แห่ง (สาขาลำปาง)
- ๑๓) ธนาคารอิสลาม จำกัด จำนวน ๑ แห่ง (สาขาลำปาง)
- ๑๔) บริษัทเงินทุน ๒ แห่ง บริษัทเงินทุน ๓ แห่ง
- ๑๕) สหกรณ์ ๘๔ แห่ง

๖.๖ ประเพณีและวัฒนธรรม

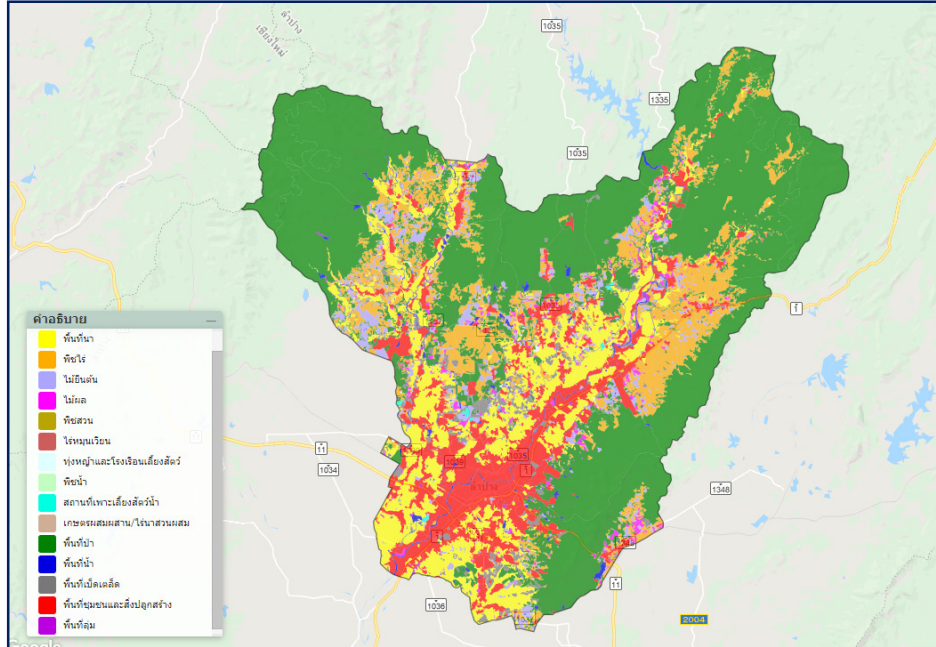
ด้านศาสนา วัดพุทธศาสนา ๑๘๐ แห่ง สำนักสงฆ์ ๑๙ แห่ง โบสถ์คริสต์ ๒๐ แห่ง มัสยิด ๑ แห่ง
ศาลเจ้า ๕ แห่ง ซิกข์ ๑ แห่ง

ประเพณีประจำปี

- ๑) “งานบุญตามรอยศรัทธา ไหว้สาอริยสงฆ์เจ้า หลวงพ่อเกษม เขมโก”
- ๒) งานประเพณีล่องสะเปา จาวเวียงละกอน
- ๓) งานประเพณีปีใหม่เมืองลำปาง
- ๔) งานประเพณีสงกรานต์พระธาตุเสด็จ
- ๕) งานประเพณีสงกรานต์พระธาตุดอยคำ
- ๖) งานประเพณีสงกรานต์พระธาตุม่อนพญาแช่
- ๗) งานประเพณีพื้นบ้าน ของแต่ละท้องถิ่น/ชุมชน/หมู่บ้าน

๗. การใช้ประโยชน์ที่ดิน

พื้นที่ส่วนใหญ่ของอำเภอเมืองลำปางร้อยละ ๕๐.๙๗ มีลักษณะเป็นพื้นที่ป่า รองลงมาร้อยละ ๑๔.๒๒ เป็นพื้นที่นา ร้อยละ ๑๓.๓๐ เป็นพื้นที่ปลูกพืชไร่ ร้อยละ ๑๒.๔๙ เป็นพื้นที่ชุมชน ร้อยละ ๓.๗๓ เป็นไม้ยืนต้น และร้อยละ ๒.๓๘ เป็นพื้นที่อื่นๆ

ภาพที่ ๗ แผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินของอำเภอเมืองลำปาง

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ

๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ

๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

๑) เกษตรกร

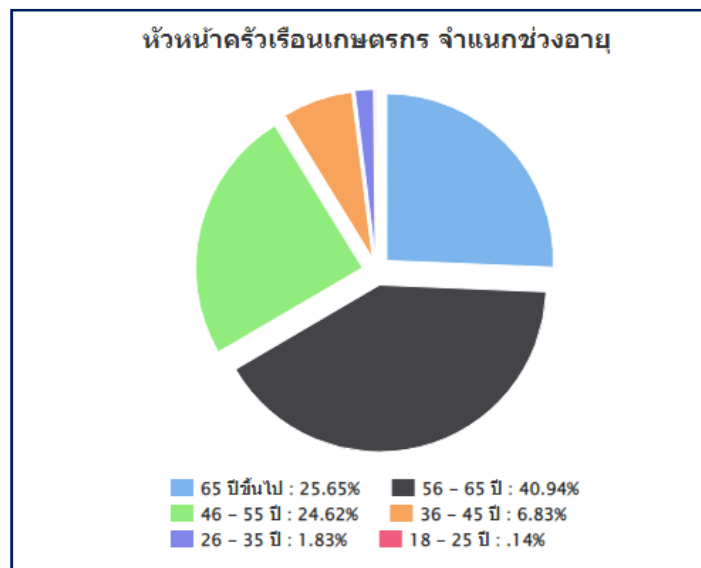
(๑) ครุฑเรือนเกษตรกร

อำเภอเมืองลำปาง มีครุฑเรือนเกษตรกร จำนวน ๑๕,๒๔๙ ครุฑเรือน โดยมีหัวหน้าครุฑเรือนเกษตรกร อายุระหว่าง ๕๖ - ๖๕ ปี จำนวน ๖,๒๔๓ ครุฑเรือน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๙๔ รองลงมาอายุ ๖๕ ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๖๕ และอายุระหว่าง ๔๖ - ๕๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๖๒ ตามลำดับ

ตารางที่ ๕ แสดงหัวหน้าครุฑเรือนจำแนกตามอายุ อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

ช่วงอายุ (ปี)	ครุฑเรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๓,๙๑๑	๒๕.๖๕
๕๖ - ๖๕ ปี	๖,๒๔๓	๔๐.๙๔
๔๖ - ๕๕ ปี	๓,๗๕๔	๒๔.๖๒
๓๖ - ๔๕ ปี	๑,๐๔๑	๖.๘๓
๒๖ - ๓๕ ปี	๒๗๙	๑.๘๓
๑๘ - ๒๕ ปี	๒๑	๐.๑๔
รวม	๑๕,๒๔๙	๑๐๐

ที่มา : ทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๔

ภาพที่ ๘ แสดงหัวหน้าครุฑเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

(ที่มา : ทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๔)

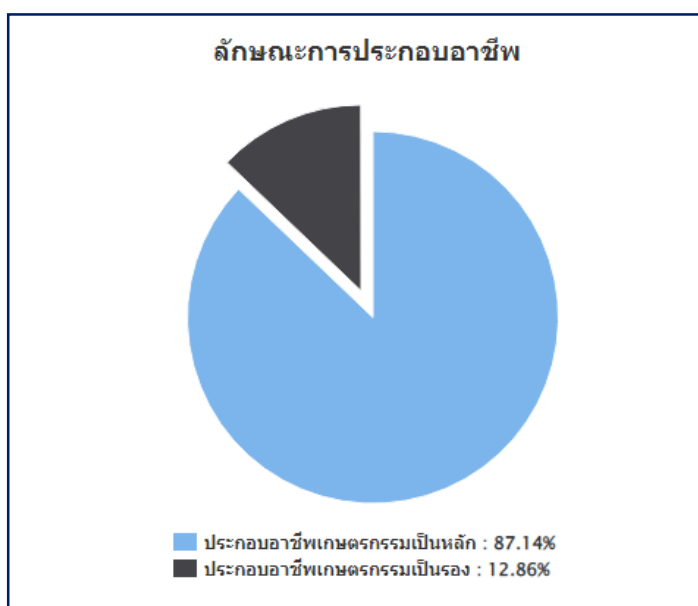
(๒) ลักษณะการประกอบอาชีพ

อำเภอเมืองลำปาง มีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก จำนวน ๑๓,๒๘๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๑๔ และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรองจำนวน ๑,๙๖๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๘๖

ตารางที่ ๖ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๑๓,๒๘๘	๘๗.๑๔
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๑,๙๖๑	๑๒.๘๖

ที่มา : ทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๔

ภาพที่ ๙ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

(ที่มา : ทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๔)

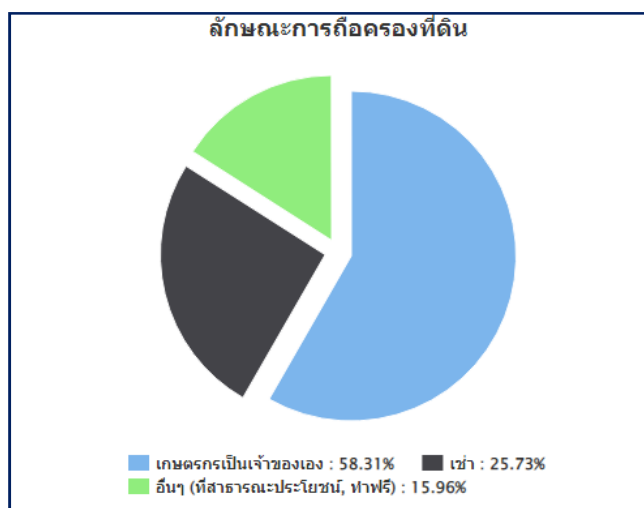
(๓) ลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรอำเภอเมืองลำปาง ส่วนใหญ่เกษตรกรเป็นเจ้าของเองจำนวน ๘,๙๐๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๗๕ รองลงมาคืออื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี) จำนวน ๔,๔๗๙ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๕๘ และเช่า จำนวน ๘๐๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๕.๖๗ ตามลำดับ

ตารางที่ ๗ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	เนื้อที่ (ไร่)
เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง	๑๐,๙๓๑	๗๐,๒๐๕
เช่า	๔,๘๒๓	๓๐,๘๖๑
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๒,๙๔๗	๒๑,๑๓๖
รวม	๑๓,๙๐๑	๑๒๒,๒๐๒

ที่มา : ทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๔

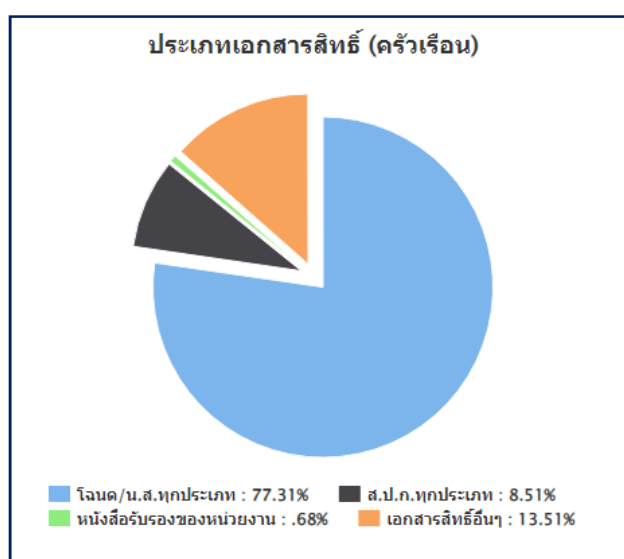
ภาพที่ ๑๐ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง
(ที่มา : ทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๔)

(๔) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

เกษตรกรอำเภอเมืองลำปาง มีการถือครองที่ดินแบบไม่มีเอกสารสิทธิ์อื่นๆ จำนวน ๑,๓๕๐ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๗๙ รองลงมาคือเอกสารสิทธิ์ประเภท สปก. จำนวน ๓๙๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓.๙๙ และเอกสารสิทธิ์ประเภทโฉนด จำนวน ๗,๙๖๕ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๓๓ ตามลำดับ ตารางที่ ๘ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรองของหน่วยงาน	ไม่มีเอกสารสิทธิ์	
๙,๖๑๓	๑,๐๕๘	๘๔	๑,๖๘๐	๑๐,๙๓๑

ที่มา : ทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๔

ภาพที่ ๑๑ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง
(ที่มา : ทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๔)

๒) องค์กรและสถาบันเกษตรกร

(๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

ตารางที่ ๙ แสดงจำนวนเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และองค์กรเกษตรกร

ตำบล	กลุ่มอาชีพ (กลุ่ม)	แม่บ้าน (กลุ่ม)	กลุ่มยุว เกษตรกร (กลุ่ม)	วิสาหกิจฯ (แห่ง)	สหกรณ์ (แห่ง)	กลุ่ม เกษตรกร (กลุ่ม)
บ้านคำ	๑	๘	๒	๓		
บ้านเอื้อม	๖	๑๕	๑	๙		๑
บ้านแลง		๑๒		๒๐	๑	
บ้านเป่า	๒	๑๒	๑	๑๗		
บ้านเสด็จ		๑๗		๑๖	๑	
ทุ่งฝาย		๑๐		๑๑		
นิคมพัฒนา		๑๔		๑๑	๑	
บุญนาคพัฒนา		๙		๑๘		
ตันธงชัย	๔	๑๓		๑๕		๑
บ่อแฮ้ว		๑๗		๑๙	๑	
พิชัย	๑	๑๗		๒๑		
พระบาท		๘		๑๖		
ปงแสนทอง		๗		๙		๑
ชมพู่	๓	๕		๑๙		
กล้วยแพะ		๕		๑๐		

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองลำปาง, ๒๕๖๔)

๓) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

อำเภอเมืองลำปาง มีแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ๑ ศูนย์ และ ศพก.เครือข่าย ๑๖ ศูนย์ ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ๒ ศูนย์ ศูนย์จัดการดินและปุ๋ย ๒ ศูนย์ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ๑๕ ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ๑ ศูนย์ และศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน ๑ ศูนย์

ตารางที่ ๑๐ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

ตำบล	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศตปช.	ศบกด.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุสัตว์	ปฏิรูป	
บ้านแลง		๑			๑				
บ้านเสด็จ		๑			๑				
บุญนาคพัฒนา	๑	๑			๑		๑		
นิคมพัฒนา		๒			๑				๑
พิชัย		๑			๑				
ทุ่งฝาย		๑		๑	๑				
ต้นธงชัย		๑	๑		๑				
บ้านค่า		๑	๑		๑				
บ้านเอื้อม		๑		๑	๑				
บ้านเป้า		๑			๑				
บ่อแฮ้ว		๑			๑				
พระบาท		๑			๑				
ชมพู่		๑			๑				
กล้วยแพะ		๑			๑				
ปงแสนทอง		๑			๑				
รวม		๑๖	๒	๒	๑๕		๑		๑

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองลำปาง, ๒๕๖๔)

(๑) อาสาสมัครเกษตร

อำเภอเมืองลำปาง มีอาสาสมัครเกษตร จำนวน ๑๘๐ คน โดยมีเกษตรกรหมู่บ้านจำนวนมากที่สุด จำนวน ๓๐๕ ราย รองลงมาคือหมอดินอาสา ๑๕๑ ราย และอาสาปศุสัตว์ ๔๔ ราย ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม อาสาเกษตรบางรายทำหน้าที่อาสามากกว่า ๑ หน้าที่

ตารางที่ ๑๑ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตรอำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

ตำบล	หน่วยงาน / อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบัญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตรกร หมู่บ้าน	สหกรณ์ อาสา	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏิรูปที่ดิน
บ้านแลง		๒			๑๐	๒๑	๑		
บ้านเสด็จ	๘	๑		๒	๑๘	๓๖	๑	๑	
บุญนาพัฒนา				๑	๗	๑๗	๑		
นิคมพัฒนา		๒		๕	๑๔	๒๐	๕		
พิชัย	๓		๑	๗	๑๕	๓๒			
ทุ่งผาย			๑	๑	๙	๑๙			
ต้นธงชัย		๑	๑	๓	๑๑	๒๐	๑		
บ้านคำ		๑		๔	๗	๑๒			
บ้านเอื้อม			๓	๖	๑๔	๒๗			
บ้านเป่า			๑	๗	๙	๒๒			
บ่อแฮ้ว			๑	๓	๑๒	๒๔	๑		
พระบาท		๔		๒	๔	๑๑	๑		
ชมพู					๘	๑๙			
กล้วยแพะ				๑	๔	๘			
ปงแสนทอง				๒	๙	๑๗			
รวม	๑๑	๑๑	๘	๔๔	๑๕๑	๓๐๕	๑๑	๑	๐

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองลำปาง, ๒๕๖๔)

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

อำเภอเมืองลำปาง มีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินงานโครงการได้คัดเลือกประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของประชาชนแต่ละคน ซึ่งในอำเภอเมืองลำปาง มีประชาชนชาวบ้านจำนวน ๓ คน

ตาราง ๑๒ แสดงข้อมูลประชาชนชาวบ้าน อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

ตำบล	จำนวน (ราย)	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่
บ้านเสด็จ	๑	นายเกษณะ สิทธิหาญ	เลขที่ ๒๘๒ ม.๑๐ ต.บ้านเสด็จ อ.เมืองลำปาง จ.ลำปาง
ต้นธงชัย	๑	นายบรรจง วงศ์แก่นจันทร์	เลขที่ ๒๘๐ ม.๑๒ ต.ต้นธงชัย อ.เมืองลำปาง จ.ลำปาง
บ้านเอื้อม	๑	นาย ศรีธน กาวีราช	เลขที่ ๑๖๔ ม.๑๕ ต.บ้านเอื้อม อ.เมืองลำปาง จ.ลำปาง

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองลำปาง, ๒๕๖๔)

(๓)ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ชื่อศูนย์ ศูนย์เรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เศรษฐกิจพอเพียงพระบาท อ.เมืองลำปาง จ.ลำปาง
สินค้าหลักผักปลอดสารพิษ จังหวัด

พื้นที่เป้าหมาย : ๕๐ ไร่

เกษตรกรเป้าหมาย : ๑๐๐ ราย

สถานที่ตั้ง ๓๒๙/๓ หมู่ ๗ ต.พระบาท อ.เมืองลำปาง จ.ลำปาง

พิกัด: X : ๕๕๓๑๒๗ Y: ๒๐๑๗๗๗๗

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ : ส.อ.บุญเสริม ดีผิว เบอร์โทรศัพท์: ๐๘๐-๔๙๗๘๒๘๔

สถานการณ์ของพื้นที่ : ตำบลพระบาท พื้นที่เป็นที่ดอนและเชิงเขาต้องอาศัยน้ำฝน ทำการเกษตรในรูปแบบไม้ผล ส่วนที่ราบเกษตรปลูกพืชไร่ ข้าว พืชผัก ซึ่งอยู่ในเขตชลประทาน มีการทำการเกษตรแบบกระจายตัวของเกษตรกร รวมถึงการใช้สารเคมีในการผลิตพืช

แนวทางการพัฒนา : เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตผักปลอดสารพิษการเลี้ยงจิ้งหรีด เข้าร่วมแปลงใหญ่ เน้นการผลิตให้กระจายตลอดปี ลดการใช้สารเคมี

เทคโนโลยีเด่นของศูนย์ : เทคโนโลยี การผลิตผักปลอดสารพิษ การแปรรูป

การนำไปใช้ประโยชน์ : ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้

หลักสูตรการเรียนรู้ : เกษตรผสมผสาน

ฐานการเรียนรู้ที่ ๑ ผักปลอดสารพิษ (ถั่วพู ถั่วฝักยาว บวบ ผักกวางตุ้ง คะน้า ฯลฯ)

ฐานการเรียนรู้ที่ ๒ บ่อปลา

ฐานการเรียนรู้ที่ ๓ ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ

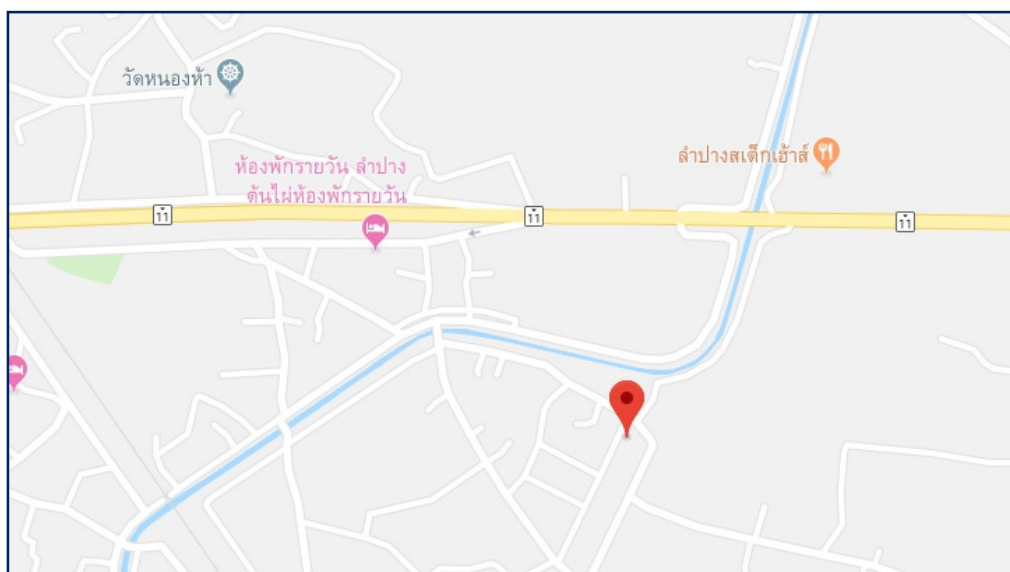
ฐานการเรียนรู้ที่ ๔ การแปรรูปทำแหนมหมู

แปลงเรียนรู้: แปลงเรียนรู้การปลูกพืชผักปลอดสารพิษ

ตารางที่ ๑๓ ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอเมืองลำปาง
จังหวัดลำปาง

แบบสรุปข้อมูล						
ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง						
ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/ กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์		ชื่อ-นามสกุล ประธานศูนย์	เบอร์โทรศัพท์ ประธานศูนย์
			หมู่	ตำบล		
๑	การปลูกกล้วย	ศูนย์เรียนรู้ ด้านไม้ผล	1	นิคมพัฒนา	นายขาว บุญมา	๐๙๓๒๘๐๖๒๙๑
๒	กลุ่มลำไยนอกฤดู	ศูนย์เรียนรู้ ด้านไม้ผล	๓	กล้วยแพะ	นายเสาร์ กองประดม	๐๘๔๑๗๑๐๙๓๕
๓	เพาะเห็ดฟางอินทรีย์และ กล้าไม้บ้านต้นตอง young smart farmer	ศูนย์เรียนรู้ พืชผัก	๕	พิชัย	นางสาวจันทร์เพ็ญ ลวงคำ	๐๙๐๙๘๕๕๙๙๗๙
๔	การปลูกสับปะรด	ศูนย์เรียนรู้ ด้านพืชไร่	๑	บ้านเสด็จ	นายเนตร ทองคำ	๐๘๗๒๘๑๙๒๓๘
๕	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน	ศูนย์จัดการดิน ปุ๋ยชุมชน (ศคปช.)	๒	ทุ่งผาย	นายชลชัย หัสจรรย์	๐๙๓๒๕๕๑๑๗๑๕
๖	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน	ศูนย์จัดการ ศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)	๒	บ้านค่า	นายโชคชัย นันตะกุล	๐๘๙๙๕๕๔๔๕๑๕
๗	ข้าว	ศูนย์เรียนรู้ ด้านข้าว / ศูนย์ข้าวชุมชน	๗	ปงแสนทอง	นางวาสนา แแบ่งคำ	๐๘๕๗๐๕๙๔๔๕
๘	การป้องกันกำจัดศัตรูพืช โดยวิธีผสมผสาน	ศูนย์จัดการ ศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)	๑๒	ต้นธงชัย	นายบรรจง วงศ์แก่นจันทร์	๐๘๘๒๑๙๔๔๑๓
๙	เพาะเห็ดนางฟ้า	ศูนย์เรียนรู้ พืชผัก	๒	บุญนา พัฒนา	นางสาวจิราวรรณ ศรีวิสัย	๐๖๔๑๙๑๖๓๙๓
๑๐	ศูนย์เรียนรู้เพิ่ม ประสิทธิภาพสินค้าเกษตร ต.บุญนาพัฒนา	ศูนย์เรียนรู้ ด้านพืชไร่	๕	บุญนา พัฒนา	นายกฤษณะ สิทธิหาญ	๐๘๔๐๔๒๙๘๔๗
๑๑	แปรรูปผลผลิตทาง การเกษตร (แช่อิ่ม)	ศูนย์เรียนรู้ ด้านการแปรรูป ผลผลิตผลด้านการ การเกษตร	๑๓	บ่อแก้ว	นางสาววีราภรณ์ บุญเต็ม	๐๖๒๒๕๐๐๙๙๓
๑๒	ศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	ศูนย์เรียนรู้ ด้านข้าว / ศูนย์ข้าวชุมชน	๔	ชมพู	นายถนอม กองนาค	๐๘๙๕๕๕๓๙๑๘
๑๓	ศูนย์เรียนรู้การทำเกษตร ทฤษฎีใหม่	ศูนย์เรียนรู้ ด้านข้าว / ศูนย์ข้าวชุมชน	๑	บ้านเอื้อม	นายศุภฤกษ์ อินตะสีบ	๐๘๑๙๙๒๗๗๐๘

ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/ กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์		ชื่อ-นามสกุล ประธานศูนย์	เบอร์โทรศัพท์ ประธานศูนย์
			หมู่	ตำบล		
๑๔	ศูนย์เรียนรู้การปลูกข้าวโพด เลี้ยงสัตว์	ศูนย์เรียนรู้ ด้านพืชไร่	1	บ้านแลง	นางปิยะวรรณ ปิบ้านใหม่	๐๘๑๒๘๗๕๕๘๕
๑๕	เกษตรทฤษฎีใหม่	ศูนย์เรียนรู้ เศรษฐกิจ พอเพียง/ เกษตรทฤษฎี ใหม่/เกษตร ผสมผสาน	๑๐	บ้านเป้า	นายชนะ ยืนชีวี	๐๘๑๕๕๑๔๖๒๘
๑๖	เศรษฐกิจพอเพียงณัฐภูมิ รวมชัย	ศูนย์เรียนรู้ เศรษฐกิจ พอเพียง/ เกษตรทฤษฎี ใหม่/เกษตร ผสมผสาน	10	นิคมพัฒนา	นายทรงวุธ มีศิริ	๐๘๙๐๔๒๐๕๐๓

ภาพที่ ๕ แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอเมืองลำปาง
จังหวัดลำปาง

(๔)กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

อำเภอเมืองลำปาง มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ จำนวน ๖ กลุ่ม ได้แก่

- ๔.๑ แปลงใหญ่ลำไย ตำบลนิคมพัฒนา
- ๔.๒ แปลงใหญ่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตำบลบ้านแลง
- ๔.๓ แปลงใหญ่สับปะรด ตำบลบ้านเสด็จ ตำบลบุญนาควพัฒนา
- ๔.๔ แปลงใหญ่มันสำปะหลัง ตำบลบ้านเอื้อม
- ๔.๕ แปลงใหญ่ข้าว ตำบลบ้านเป้า
- ๔.๖ แปลงใหญ่ข้าว ตำบลบ้านเอื้อม

แผนการผลิตรายกลุ่มของ แปลงใหญ่ลำไย ตำบลนิคมพัฒนา

ที่อยู่ หมู่ ๑ ตำบลนิคมพัฒนา

กิจกรรม การผลิตลำไยคุณภาพ

- เป้าหมายการดำเนินงานลดต้นทุนการผลิต จาก ๒,๕๗๔ บาท/ไร่ เป็น ๒,๐๕๙ บาท/ไร่ (...%)
- เป้าหมายการผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๔๐๐ กก./ไร่ เป็น ๔๘๐ กก./ไร่ (... %)
- เป้าหมายรายได้ ๑๒,๐๐๐ บาท/ไร่
- ประมาณการรายจ่าย ๒,๕๗๔ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. การถ่ายทอดความรู้ด้านการตัดแต่งกิ่ง
๒. การถ่ายทอดความรู้ด้านการจัดการดินและปุ๋ย
๓. การถ่ายทอดความรู้ด้านการบริหารจัดการศัตรูพืช

ตารางที่ ๑๔ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ลำไย ตำบลนิคมพัฒนา จังหวัดลำปาง

กิจกรรม													ประมาณการรายจ่าย	ประมาณการรายได้	
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.			
การตัดแต่งกิ่ง									↔	→					
ให้น้ำ	←						→				←		→		
การบำรุงต้น										←		→			
การสร้างยอด										←		→			
การราดสาร บังคับออกดอก											←		→		
การบำรุงรักษา ผล					←		→								
การป้องกัน กำจัดศัตรู	←						→								
การทำสีผิว					←		→								
การเก็บเกี่ยว							←		→						

แผนการผลิตรายกลุ่มของ แปลงใหญ่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตำบลบ้านแลง

ที่อยู่ หมู่ ๑ ตำบลบ้านแลง

กิจกรรมการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ฤดูฝน

- เป้าหมายการดำเนินงานลดต้นทุนการผลิต จาก ๔,๐๘๐ บาท/ไร่ เป็น ๓,๒๖๔ บาท/ไร่ (...%)
- เป้าหมายการผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๙๖๐ กก./ไร่ เป็น ๑,๐๐๐ กก./ไร่ (... %)
- เป้าหมายรายได้ ๗,๐๐๐ บาท/ไร่
- ประมาณการรายจ่าย ๔,๐๘๐ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. การถ่ายทอดความรู้ เรื่อง พันธุ์ข้าวโพด
๒. การถ่ายทอดความรู้ เรื่องการจัดการดินและปุ๋ย
๓. การถ่ายทอดความรู้เรื่องการบริหารจัดการศัตรูข้าวโพด

ตารางที่ ๑๕ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตำบลบ้านแลง จังหวัดลำปาง

กิจกรรม													ประมาณการรายจ่าย	ประมาณการรายได้	
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.			
การเตรียมดิน					←→										
การปลูก						←→									
การป้องกัน วัชพืช							←→								
การใส่ปุ๋ย							←→								
การสำรวจ แปลงเฝ้าระวัง ศัตรูพืช							←→								
การเก็บเกี่ยว											←→				

แผนการผลิตรายกลุ่มของ แปลงใหญ่สับปะรด ตำบลบ้านเสด็จ ตำบลบุญนาพัฒนา

ที่อยู่ หมู่ ๕ ตำบลบุญนาพัฒนา

กิจกรรม การผลิตสับปะรดคุณภาพ

- เป้าหมายการดำเนินงานลดต้นทุนการผลิต จาก ๓๒,๕๕๐ บาท/ไร่ เป็น ๒๓,๒๐๐ บาท/ไร่ (...%)
- เป้าหมายการผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๗,๖๐๐ กก./ไร่ เป็น ๙,๓๐๐ กก./ไร่ (... %)
- เป้าหมายรายได้ ๔๖,๕๐๐ บาท/ไร่
- ประมาณการรายจ่าย ๓๒,๕๕๐ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. การถ่ายทอดความรู้ เรื่องการสร้างและพัฒนาแหล่งน้ำ

๒. ระบบการให้น้ำในแปลงสับปะรด

๓. การผลิตสับปะรดนอกฤดู

ตารางที่ ๓๐ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ สับปะรด ตำบลบ้านเสด็จ ตำบลบุญนาพัฒนา จังหวัดลำปาง

กิจกรรม													ประมาณการรายจ่าย	ประมาณการรายได้	
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.			
การเตรียมดิน	←	→											↔		
การปลูก	←	→													
การป้องกัน วัชพืช	←												→		
การใส่ปุ๋ย						↔			↔						
การหยุดสาร บังคับดอก													↔		
การห่อผล		←	→												
การเก็บเกี่ยว ผลผลิต						↔									

แผนการผลิตรายกลุ่มของ แปลงใหญ่มันสำปะหลัง ตำบลบ้านเอื้อม

ที่อยู่ หมู่ ๑๑ ตำบลบ้านเอื้อม

กิจกรรม การผลิตมันสำปะหลังโรงงาน

- เป้าหมายการดำเนินงานลดต้นทุนการผลิต จาก ๔,๐๐๐ บาท/ไร่ เป็น ๓,๒๐๐ บาท/ไร่ (...%)
- เป้าหมายการผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๓,๕๐๐ กก./ไร่ เป็น ๔,๒๐๐ กก./ไร่ (... %)
- เป้าหมายรายได้ ๘,๘๒๐ บาท/ไร่
- ประมาณการรายจ่าย ๔,๐๐๐ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. ระบบการให้น้ำหยดในแปลงมันสำปะหลัง

๒. การใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

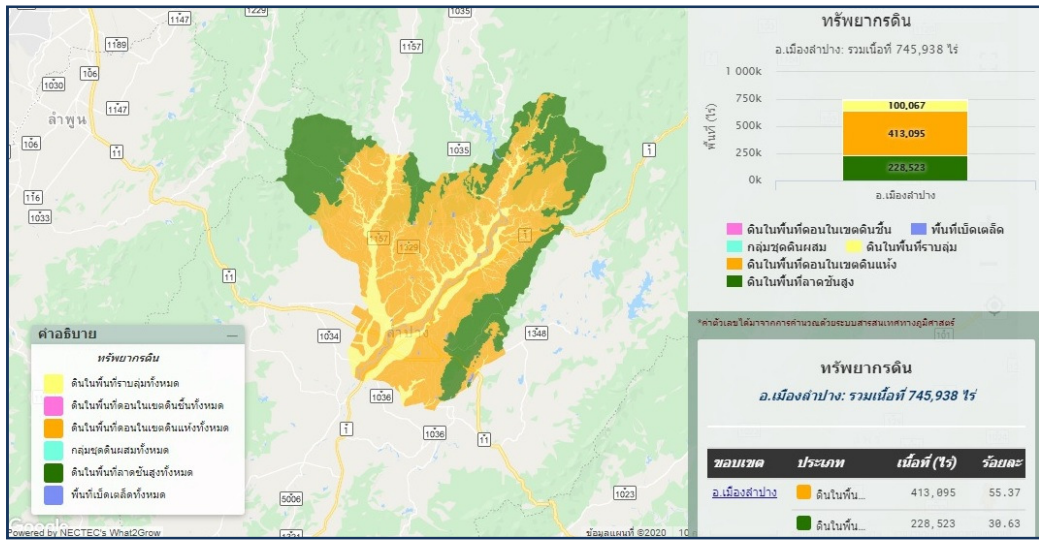
๓. การบริหารจัดการตลาดของกลุ่ม

ตารางที่ ๑๗ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ มันสำปะหลัง ตำบลบ้านเอื้อม จังหวัดลำปาง

กิจกรรม													ประมาณการรายจ่าย	ประมาณการรายได้	
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.			
การเตรียมดิน	←→														
การตัดทอนพันธุ์												←→			
การปลูก	←→														
การป้องกันกำจัดวัชพืช					←→										
การให้น้ำ	←→														
การใส่ปุ๋ย					←→										
การสำรวจเฝ้าระวังศัตรูพืช	←												→		
การเก็บเกี่ยว												←→			

๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

๑) ทรัพยากรดิน

ภาพที่ ๑๓ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินอำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง (ที่มา : Agri-Map Online)

ตารางที่ ๑๘ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินอำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
ดินในพื้นที่ลาดชันสูง	๒๒๘,๕๒๓	๓๐.๖๓
ดินในพื้นที่ตอนในเขตดินแห้ง	๔๑๓,๐๙๕	๕๕.๓๗
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๔,๒๕๓	๐.๕๗
ดินในพื้นที่ราบลุ่ม	๑๐๐,๐๖๗	๑๓.๔๑

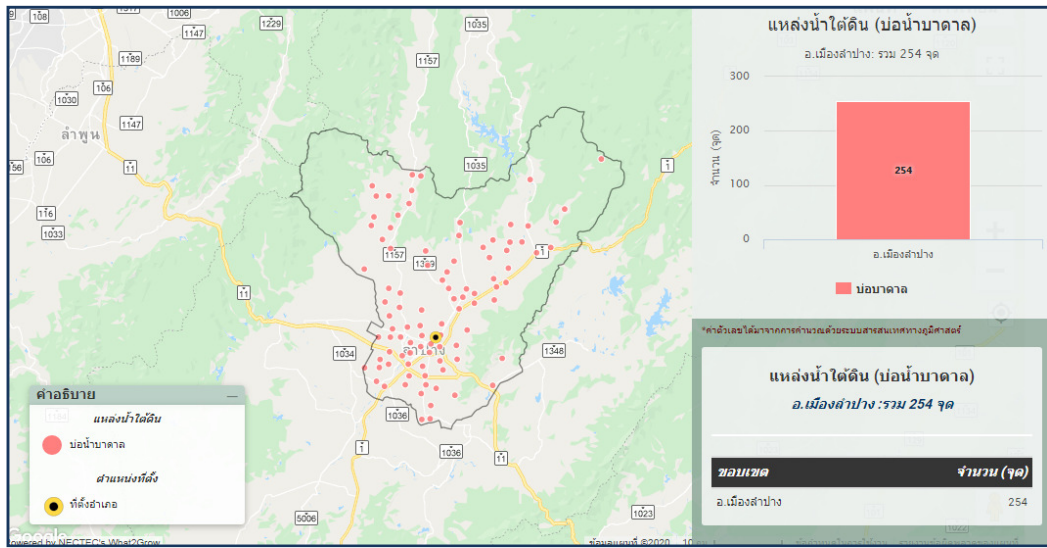
๒) ทรัพยากรน้ำ

อำเภอเมืองลำปาง เป็นพื้นที่อาศัยน้ำฝนในการทำการเกษตรเป็นหลัก นอกจากนี้ยังแหล่งน้ำอื่นๆ ที่ใช้ในการเกษตรดังนี้

- แหล่งน้ำใต้ดิน บ่อบาดาล อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง รวมทั้งสิ้น ๒๕๔ บ่อ แยกราย

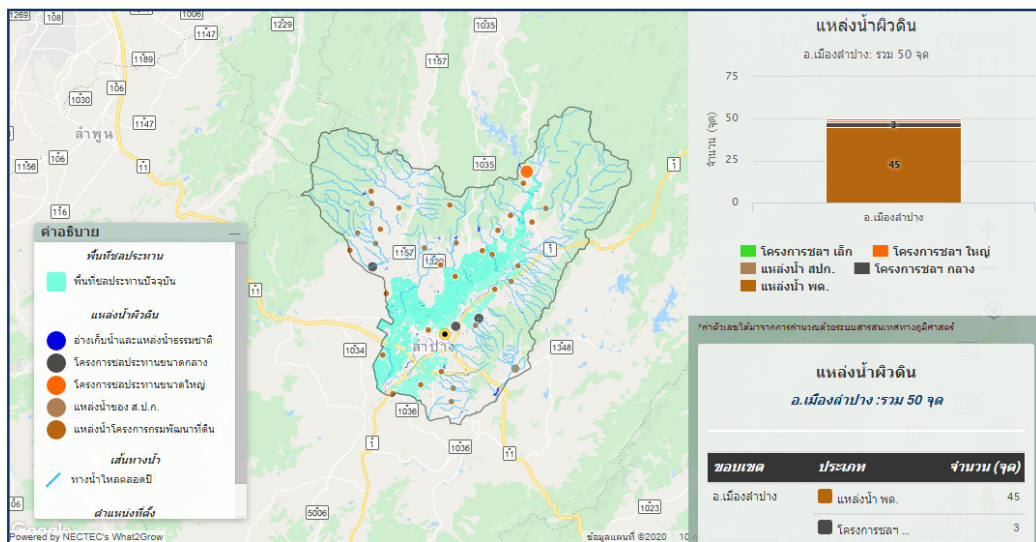
ตำบลได้ดังนี้

ตำบลกล้วยแพะ	จำนวน ๒๒ บ่อ	ตำบลทุ่งฝาย	จำนวน ๑๖ บ่อ
ตำบลพระบาท	จำนวน ๒๓ บ่อ	ตำบลนิคมพัฒนา	จำนวน ๑๒ บ่อ
ตำบลชมพู	จำนวน ๑๓ บ่อ	ตำบลบ้านเสด็จ	จำนวน ๑๒ บ่อ
ตำบลปงแสนทอง	จำนวน ๑๗ บ่อ	ตำบลบุญนาควพัฒนา	จำนวน ๑๑ บ่อ
ตำบลป่อแฮ้ว	จำนวน ๑๖ บ่อ	ตำบลพิชัย	จำนวน ๒๓ บ่อ
ตำบลบ้านเป้า	จำนวน ๑๒ บ่อ	ตำบลบ้านคำ	จำนวน ๑๕ บ่อ
ตำบลบ้านเอื้อม	จำนวน ๑๓ บ่อ	ตำบลตันธงชัย	จำนวน ๑๗ บ่อ
ตำบลบ้านแลง	จำนวน ๘ บ่อ		

ภาพที่ ๑๔ แสดงแหล่งน้ำใต้ดินอำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง (ที่มา : Agri-Map Online)

- แหล่งน้ำผิวดิน อำเภอเมืองลำปาง มีแหล่งน้ำผิวดินที่ใช้ทำการเกษตรดังนี้ แหล่งน้ำจากกรมพัฒนาที่ดิน จำนวน ๔๕ แห่ง โครงการชลประทานขนาดกลาง จำนวน ๓ แห่ง โครงการชลประทานใหญ่ จำนวน ๑ แห่ง และ แหล่งน้ำจากสำนักงานปฎิรูปที่ดิน จำนวน ๑ แห่ง

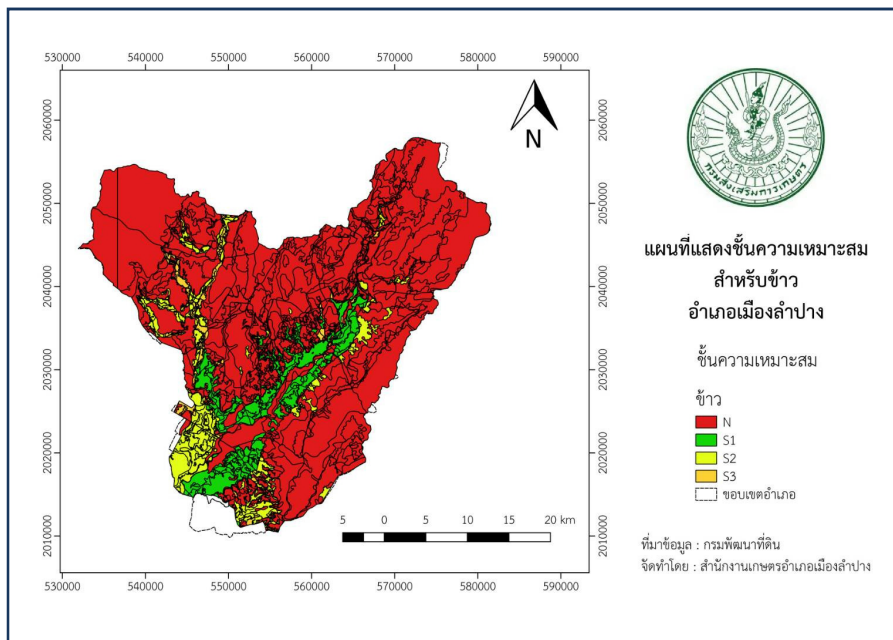
ภาพที่ ๑๕ แสดงแหล่งน้ำผิวดินอำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง (ที่มา : Agri-Map Online)

๑.๓ สิ้นค้าเกษตรที่สำคัญ

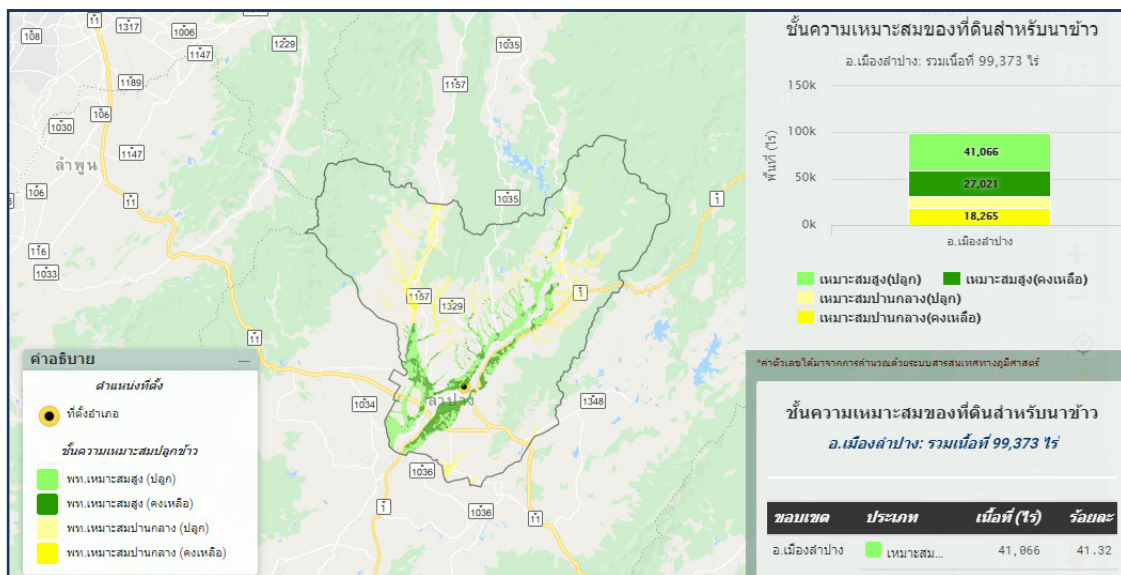
ชนิดสิ้นค้า ข้าว

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

ภาพที่ ๑๖ แผนที่แสดงชั้นความเหมาะสมสำหรับนาข้าว อำเภอลำปาง

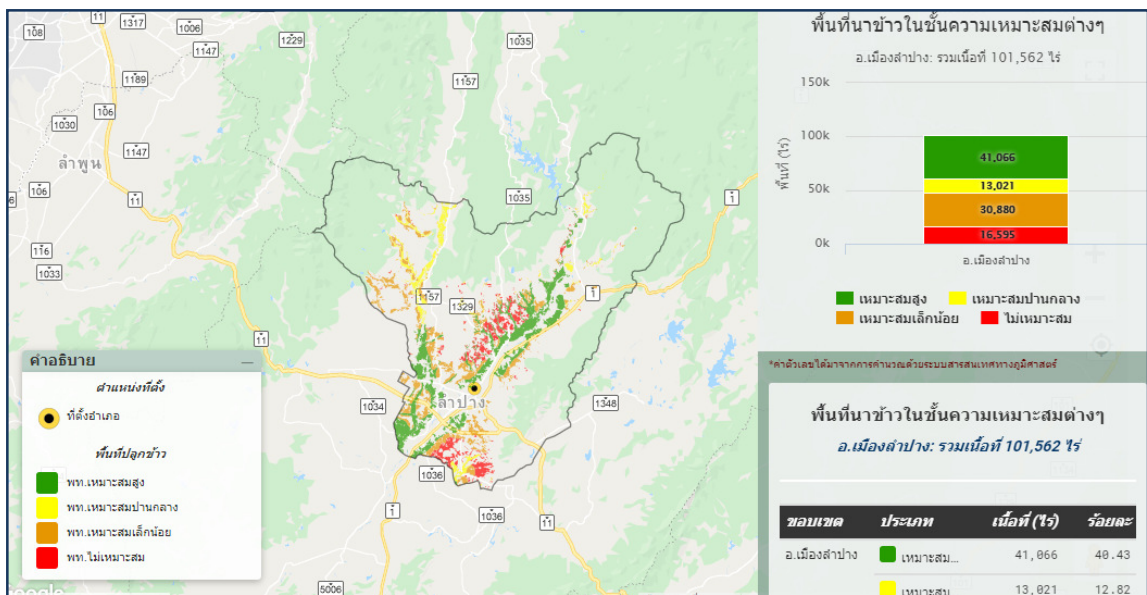
ภาพที่ ๑๗ แสดงชั้นความเหมาะสมของที่ดินสำหรับนาข้าว อำเภอลำปาง (ที่มา : Agri-Map Online)

ตารางที่ ๑๙ แสดงชั้นความเหมาะสมของที่ดินสำหรับนาข้าว อำเภอเมืองลำปาง

ชั้นความเหมาะสม	จำนวนพื้นที่ (ไร่)	ร้อยละ
เหมาะสมสูง(ปลูก)	๔๑,๐๖๖	๔๑.๓๒
เหมาะสมสูง(คงเหลือ)	๒๗,๐๒๑	๒๗.๑๙
เหมาะสมปานกลาง(ปลูก)	๑๓,๐๒๑	๑๓.๑๐
เหมาะสมปานกลาง(คงเหลือ)	๑๘,๒๖๕	๑๘.๓๘
รวมทั้งหมด	๙๙,๓๗๓	๑๐๐

(๒) พื้นที่นาข้าวในชั้นความเหมาะสมต่างๆ

อำเภอเมืองลำปางมีพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๑๐๑,๕๖๒ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๔๑,๐๖๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๔๓ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๑๓,๐๒๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๘๒ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๓๐,๘๘๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๕๐ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๑๖,๕๙๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๓๓

ภาพที่ ๑๘ แสดงพื้นที่นาข้าวในชั้นความเหมาะสมต่างๆ อำเภอเมืองลำปาง (ที่มา : Agri-Map Online)

๒) ปริมาณการผลิต

อำเภอเมืองลำปางมีพื้นที่การปลูกข้าว จำนวน ๗๑,๗๙๘ ไร่ ๑๑,๘๖๓ ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกมากตำบลบ้านเอื้อม จำนวน ๘,๗๙๑ ไร่ ๑,๖๑๗ ครัวเรือน รองลงมาคือ ตำบลต้นธงชัย จำนวน ๖,๘๗๑ ไร่ ๘๓๒ ครัวเรือน และตำบลปงแสนทอง จำนวน ๖,๓๕๙ ไร่ ๘๘๗ ครัวเรือน ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๐ แสดงปริมาณการปลูกและผลผลิตของข้าวนาปี อำเภอเมืองลำปาง

ลำดับที่	ตำบล	ครัวเรือน	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)
๑	เวียงเหนือ	๑	๘	๘
๒	หัวเวียง	๐	๐	๐
๓	สวนดอก	๐	๐	๐
๔	สบตุ๋ย	๐	๐	๐
๕	พระบาท	๒๓๔	๑,๗๘๙	๑,๗๘๘
๖	ชมพู	๖๘๐	๔,๖๓๒	๔,๖๓๑
๗	กล้วยแพะ	๑,๒๐๕	๔,๗๘๖	๔,๗๘๕
๘	ปงแสนทอง	๘๘๗	๖,๓๕๙	๖,๓๕๘
๙	บ้านแลง	๗๑๗	๓,๐๘๐	๓,๐๗๙
๑๐	บ้านเสด็จ	๗๒๒	๓,๓๖๑	๓,๓๖๑
๑๑	พิชัย	๕๙๒	๓,๔๒๐	๓,๔๒๐
๑๒	ทุ่งฝาย	๗๒๘	๕,๙๕๑	๕,๙๕๐
๑๓	บ้านเอื้อม	๑,๖๑๗	๘,๗๙๑	๘,๗๙๑
๑๔	บ้านเป้า	๗๑๖	๕,๑๑๑	๕,๑๑๐
๑๕	บ้านคำ	๙๑๑	๔,๔๕๙	๔,๔๕๙
๑๖	บ่อแฮ้ว	๕๑๐	๔,๐๑๗	๔,๐๑๔
๑๗	ต้นธงชัย	๘๓๒	๖,๘๗๑	๖,๘๗๐
๑๘	นิคมพัฒนา	๖๘๐	๔,๔๔๗	๔,๔๔๗
๑๙	บุญนาพัฒนา	๘๓๑	๔,๗๑๗	๔,๗๑๗
รวม		๑๑,๘๖๓	๗๑,๗๙๘	๗๑,๗๙๖

(ที่มา : ทะเบียนเกษตรกร, ๒๕๖๔)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

เกษตรกรมีการใช้เครื่องทุ่นแรงในการเตรียมดินซึ่งในสภาพปัจจุบันใช้รถไถขนาดกลางในการเตรียมดิน ขนาด ๒๐ - ๕๐ แรงม้า เครื่องมือเตรียมดินส่วนใหญ่ใช้ไถจอบหมุนซึ่งสามารถเตรียมดินพร้อมปลูกได้ในรอบเดียว การปลูกเกษตรกรทำได้หลายวิธีการ เช่น การปลูกแบบนาดำแรงงานคน การปลูกแบบนาหว่าน การปลูกแบบนาดำใช้เครื่องปักดำ การปลูกแบบนาหยอดน้ำตาม การปลูกแบบนาหยอดผง การปลูกแบบนาโยนกล้า เป็นต้น ซึ่งจะมีการควบคุมปริมาณน้ำได้หลากหลายรูปแบบตามวิธีการปลูก ตลอดจนการเลือกใช้สารเคมีในการควบคุมการงอกของวัชพืชด้วยเช่นกัน สำหรับการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูข้าว มีการใช้กรรมวิธีแบบผสมผสาน การเก็บเกี่ยวส่วนใหญ่ใช้รถเก็บเกี่ยวเนื่องจากการจ้างแรงงานคนเก็บเกี่ยวมีต้นทุนสูงมากและแรงงานหายากขึ้น

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอเมืองลำปาง มีปฏิทินการปลูก การเพาะปลูกข้าวดังนี้
ตารางที่ ๒๑ แสดงปฏิทินการปลูกข้าวนาปี อำเภอเมืองลำปาง

กิจกรรม	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
เตรียมดิน						↔						
เพาะกล้า						↔						
ปลูก							↔					
ใส่ปุ๋ย ครั้งที่ ๑								↔				
กำจัดวัชพืช								↔				
ใส่ปุ๋ย ครั้งที่ ๒									↔			
ป้องกันกำจัดโรค										↔		
และแมลง												
เก็บเกี่ยว												↔

ตารางที่ ๒๒ แสดงปฏิทินการปลูกข้าวนาปรัง อำเภอเมืองลำปาง

กิจกรรม	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
เตรียมดิน												↔
เพาะกล้า	↔											
ปลูก	↔											
ใส่ปุ๋ย ครั้งที่ ๑		↔										
กำจัดวัชพืช		↔										
ใส่ปุ๋ย ครั้งที่ ๒			↔									
ป้องกันกำจัดโรค					↔							
และแมลง												
เก็บเกี่ยว						↔						

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอเมืองลำปาง มีต้นทุนการผลิตข้าว ดังนี้

ตารางที่ ๒๓ แสดงต้นทุนการผลิตข้าวนาปี อำเภอเมืองลำปาง

ที่	รายการ	ต้นทุน (บาท/ไร่)
๑	ค่าเตรียมดิน (กำจัดวัชพืช, ไถตะ, ไถแปร/ไถจอบหมุน)	๙๐๐
๒	ค่าพันธุ์ข้าว	๒๘๐
๓	ค่าปุ๋ย (ปุ๋ยคอก, ปุ๋ยเคมี)	๕๓๐
๔	ค่าดูแลรักษา (สารกำจัดวัชพืช, สารกำจัดแมลง, สารกำจัดโรค, ค่าแรงงาน)	๑,๐๘๐
๕	ค่าเก็บเกี่ยวและขนส่งผลผลิต	๑,๑๕๐
	รวม	๓,๙๔๐

ตารางที่ ๒๔ แสดงต้นทุนการผลิตข้าวนาปรัง อำเภอเมืองลำปาง

ที่	รายการ	ต้นทุน (บาท/ไร่)
๑	ค่าเตรียมดิน (กำจัดวัชพืช, ไถตะ, ไถแปร/ไถจอบหมุน)	๙๐๐
๒	ค่าพันธุ์ข้าว	๒๘๐
๓	ค่าปุ๋ย (ปุ๋ยคอก, ปุ๋ยเคมี)	๕๓๐
๔	ค่าดูแลรักษา (สารกำจัดวัชพืช, สารกำจัดแมลง, สารกำจัดโรค, ค่าแรงงาน, ค่าสูบน้ำ)	๑,๖๘๐
๕	ค่าเก็บเกี่ยวและขนส่งผลผลิต	๑,๑๕๐
	รวม	๔,๕๔๐

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

สถานการณ์การตลาดข้าวเป็นไปตามตลาดข้าวภายในประเทศซึ่งส่วนใหญ่การกำหนดราคาข้าวจะขึ้นอยู่กับสมาคมโรงสีข้าว สมาคมพ่อค้าข้าว โรงสีข้าว/ตลาดข้าว ตั้งอยู่ในพื้นที่ภาคกลางเป็นหลักซึ่งการซื้อขายจะคำนึงถึงความขึ้นเป็นหลัก มีการหักราคาตามความขึ้น เนื่องจากการเก็บเกี่ยวมีวิถีปฏิบัติที่เปลี่ยนไป เกษตรกรนิยมเก็บเกี่ยวข้าวในระยะพลับพลึง เนื่องจากให้เปอร์เซ็นต์การเก็บเกี่ยวที่ดี มีโอกาสที่จะเกิดเมล็ดข้าวหักน้อยลงเมื่อสีเป็นข้าวสาร แต่อย่างไรก็ตามมักมีปัญหาเกี่ยวกับความขึ้นสูงในเมล็ดข้าวเปลือก เป็นการเพิ่มภาระให้กับผู้ซื้อในส่วนของค่าใช้จ่ายการตากข้าวลดความชื้นก่อนที่จะนำเข้าเก็บในคลังสินค้าหรือในไซโล เกษตรกรไม่นิยมเก็บรักษาข้าวไว้ในยุ้งฉางเหมือนดังอดีตเนื่องจากการผลิตสามารถผลิตได้มากเมื่อเทียบกับสมัยอดีต ไม่มีปัญหาการอดอยาก ปริมาณข้าวมากเกินพอสำหรับกินในหนึ่งปี ดังนั้นเกษตรกรจึงนิยมเก็บบรรจุใส่กระสอบปุ๋ยไว้เท่าที่ความต้องการบริโภคหมดในหนึ่งปีภายในครอบครัว ที่เหลือจากนั้นนำไปขายให้กับพ่อค้าคนกลางในท้องถิ่นเพื่อนำรายได้มาใช้จ่ายเป็นต้นทุนในปีต่อไปและส่วนหนึ่งสำหรับใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

อำเภอเมืองลำปางมีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านข้าว จำนวน ๘ ราย ดังนี้

ตารางที่ ๒๕ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตข้าว อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

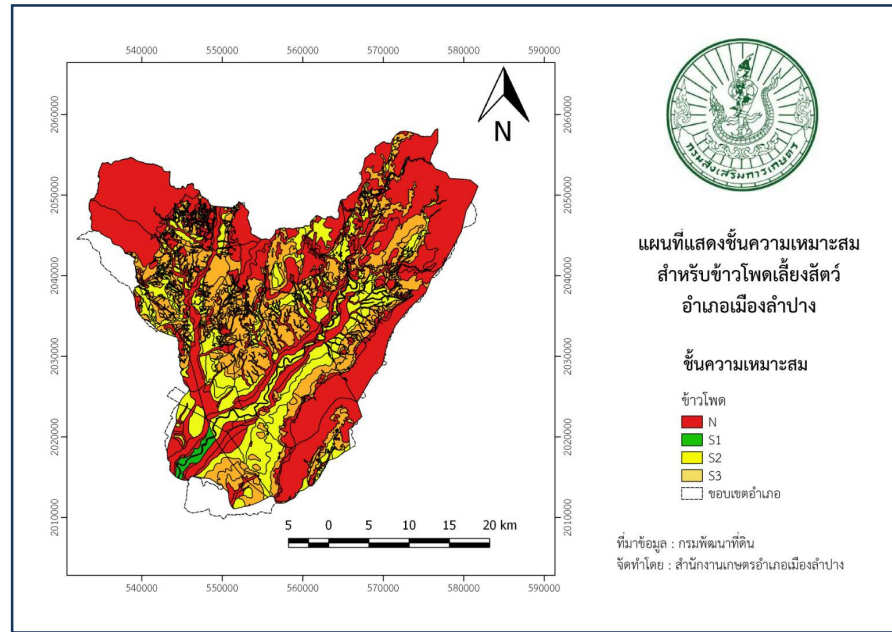
ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เริ่ม	สาขา
๑	นายสมาน ใจเย็น	๙	ปงแสนทอง	เมืองลำปาง	๒๕๖๑	ข้าว
๒	นางธนิตา เทพอินทร์	๑	ต้นธงชัย	เมืองลำปาง	๒๕๖๑	ข้าว
๓	นายบรรจง วงศ์แก่นจันทร์	๑๒	ต้นธงชัย	เมืองลำปาง	๒๕๖๑	ข้าว
๔	นายธนกร ยาพุ่มสีบ	๑๑	ชมพู	เมืองลำปาง	๒๕๖๑	ข้าว
๕	นายสมนึก ดวงฟู	๘	พระบาท	เมืองลำปาง	๒๕๖๑	ข้าว
๖	นางสมพิศ หล้าปวงคำ	๕	บ้านแลง	เมืองลำปาง	๒๕๖๑	ข้าว
๗	นายนิธิพัทธ์ เครือศึก	๗	นิคมพัฒนา	เมืองลำปาง	๒๕๖๑	ข้าว
๘.	นางบังอร นันตาวงค์	๔	บ้านแลง	เมืองลำปาง	๒๕๖๑	ข้าว

(ที่มา : www.thaismartfarmer.net, ๒๕๖๒)

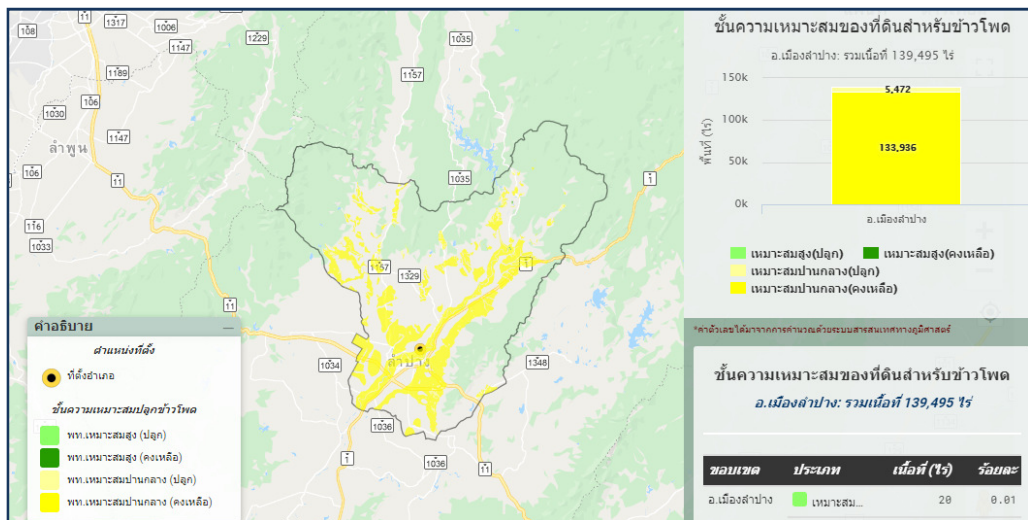
ชนิดสินค้า ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

ภาพที่ ๑๙ แผนที่แสดงชั้นความเหมาะสมสำหรับข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอเมืองลำปาง

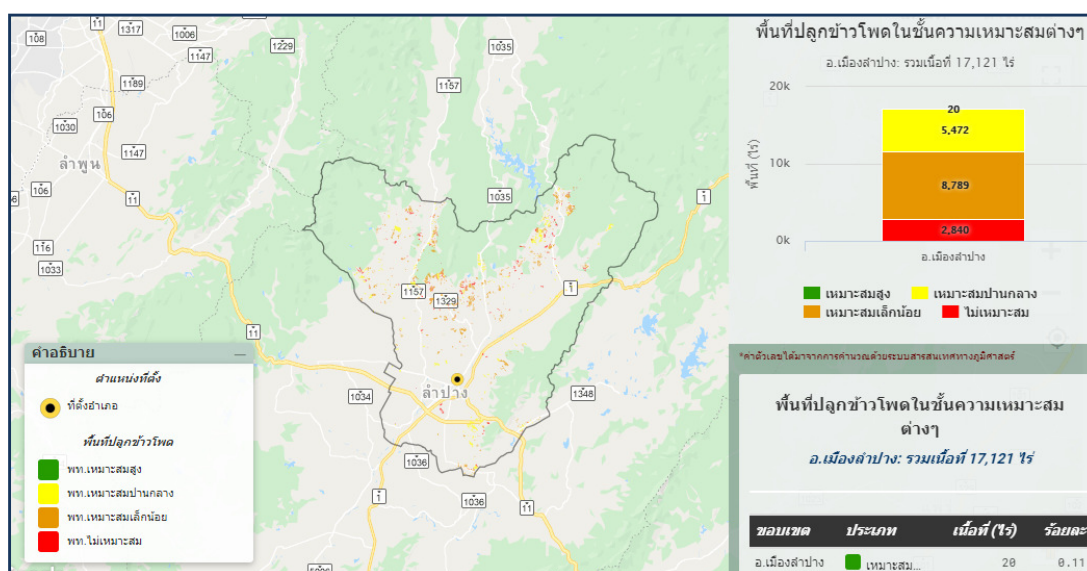
ภาพที่ ๒๐ ชั้นความเหมาะสมของที่ดินสำหรับข้าวโพด อำเภอเมืองลำปาง
(ที่มา : Agri-Map Online)

ตารางที่ ๒๖ ชั้นความเหมาะสมของที่ดิน สำหรับข้าวโพด อำเภอเมืองลำปาง

ชั้นความเหมาะสม	จำนวนพื้นที่ (ไร่)	ร้อยละ
เหมาะสมสูง(ปลูก)	๒๐	๐.๐๑
เหมาะสมสูง(คงเหลือ)	๖๗	๐.๐๔
เหมาะสมปานกลาง(ปลูก)	๕,๔๗๒	๓๑.๙๒
เหมาะสมปานกลาง(คงเหลือ)	๑๓๓,๙๓๖	๙๖.๐๑
รวมทั้งหมด	๑๓๙,๔๙๕	๑๐๐

(๒) พื้นที่ปลูกข้าวโพดในชั้นความเหมาะสมต่างๆ

อำเภอเมืองลำปางมีพื้นที่ปลูกข้าวโพดตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๑๗,๑๒๑ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๒๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๑๑ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๕,๔๗๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๙๖ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๘,๗๘๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๓๓ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๒,๘๔๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๕๘

ภาพที่ ๒๑ พื้นที่ปลูกข้าวโพดในชั้นความเหมาะสมต่างๆ

(ที่มา : Agri-Map Online)

๒) ปริมาณการผลิต

อำเภอเมืองลำปางมีพื้นที่การปลูกข้าวโพด จำนวน ๒๒,๖๐๒ ไร่ ๒,๑๗๕ ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกมากตำบลบ้านแลง จำนวน ๘,๒๙๒ ไร่ ๖๖๑ ครัวเรือน รองลงมาคือ ตำบลบ้านคำ จำนวน ๕,๖๘๖ ไร่ ๖๒๐ ครัวเรือน และตำบลบ้านเอื้อม จำนวน ๓,๐๘๐ ไร่ ๔๓๓ ครัวเรือน ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๗ แสดงปริมาณการปลูกและผลผลิตของข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอเมืองลำปาง

ที่	ตำบล	ครัวเรือน	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)
๑	เวียงเหนือ	๐	๐	๐
๒	หัวเวียง	๐	๐	๐
๓	สวนดอก	๐	๐	๐
๔	สบตุ๋ย	๐	๐	๐
๕	พระบาท	๔๐	๘๑๗	๘๐๖
๖	ชมพู่	๐	๐	๐
๗	กล้วยแพะ	๑๕	๓๑๓	๓๑๓
๘	ปางแสนทอง	๑	๓	๓
๙	บ้านแลง	๖๑๑	๘,๒๙๒	๘,๒๙๒
๑๐	บ้านเสด็จ	๓๗	๓๕๑	๓๕๑
๑๑	พิชัย	๒๘	๒๔๑	๒๔๑
๑๒	ทุ่งฝาย	๔	๑๘	๑๘
๑๓	บ้านเอื้อม	๔๓๓	๓,๐๘๐	๓,๐๗๙
๑๔	บ้านเป้า	๙	๖๐	๖๐
๑๕	บ้านคำ	๖๒๐	๕,๖๘๖	๕,๖๘๖
๑๖	บ่อแฮ้ว	๐	๐	๐
๑๗	ตันธงชัย	๙๗	๑,๔๑๗	๑,๔๑๗
๑๘	นิคมพัฒนา	๑๓๑	๙๒๑	๙๒๑
๑๙	บุญนาคพัฒนา	๑๔๙	๑,๔๐๓	๑,๔๐๓
รวม		๒,๑๗๕	๒๒,๖๐๒	๒๒,๕๘๙

(ที่มา : ทะเบียนเกษตรกร, ๒๕๖๔)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

เกษตรกรมีการเตรียมดินปลูกโดยใช้เครื่องทุ่นแรงเป็นรถแทรกเตอร์ซึ่งมีขนาดตั้งแต่ ๔๐ - ๙๕ แรงม้า เครื่องมือไถพรวนจะเป็นไถพรวนชนิดจานกลม ไม่มีการใช้ไถหัวหมู เนื่องจากสภาพพื้นที่ไร่อุปสรรคในการไถพรวนเช่นก้อนกรวดขนาดใหญ่ รากไม้ ตอไม้ ทำให้เกษตรกรเลือกใช้ไถจานกลมขนาดตั้งแต่ ๔ - ๗ จาน ขึ้นอยู่กับกำลังของรถที่ลากจูง เกษตรกรมักไถพรวนดินในระดับรากพืช ประมาณ ๑๕ เซนติเมตรจากผิวดิน เพื่อประหยัดต้นทุนในการเตรียมดิน แต่อย่างไรก็ตามการไถลึกด้วยพล ๓ ก็ยังมีความจำเป็นอยู่แต่อาจจะเพิ่มระยะห่างช่วงเวลาในการไถ เช่น ๒ หรือ ๓ ปี/ครั้ง เพื่อให้ดินมีความโปร่งด้านเมล็ดพันธุ์เกษตรกรนิยมใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวโพดลูกผสม ข้าวที่ ๑ (F๑ Hybrid) เนื่องจากมีความแข็งแรงและตอบสนองต่อปุ๋ยได้เป็นอย่างดี ขณะที่การปลูกเกษตรกรนิยมใช้แรงงานคนลากจูงเครื่องมือปลูกแบบล้อหมุน ซึ่งมีข้อดีหลายประการ เช่น ประหยัดแรงงานคน ปริมาณเมล็ดที่ลงต่อหลุมและระยะห่างระหว่างหลุม มีความแน่นอนคงที่ สามารถชิงเชือกเป็นแนวระยะห่างระหว่างร่องและหยอดตามแนวเชือกได้ ระยะห่างคงที่สวยงามเหมือนเครื่องหยอดตัดท้ายรถแทรกเตอร์ ประสิทธิภาพในการทำงานสูง ได้เนื้องานในการปลูกราว ๕ - ๗ ไร่/คน/เครื่อง/วัน การใส่ปุ๋ยเกษตรกรมีความเข้าใจในเรื่องการใส่ปุ๋ยขณะที่ดินยังมีความชื้นมากพอ แต่อย่างไรก็ตามยังไม่มีมีการฝังกลบปุ๋ยเนื่องจากขาดเครื่องมือที่สามารถเข้าทำงานในร่อง

ข้าวโพดได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีต้นทุนต่ำใกล้เคียงกับการใช้แรงงานคนหยอดปุ๋ยข้างร่องข้าวโพด จึงทำให้ประสบปัญหาการใส่ปุ๋ยอย่างไม่มีประสิทธิภาพ เกิดการสูญเสียค่อนข้างมากโดยเฉพาะไนโตรเจน ในช่วงเวลาของการเก็บเกี่ยวเกษตรกรผู้ใช้แรงงานคนในการเก็บเกี่ยวเนื่องจากสภาพพื้นที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการใช้เครื่องจักรกลเก็บเกี่ยวด้วยปัจจัยหลายประการ เช่น พื้นที่แปลงปลูกมีความลาดชันไม่สม่ำเสมอเสี่ยงต่อการพลิกคว่ำ ขนาดแปลงส่วนใหญ่เล็กเกินไปสำหรับเครื่องเก็บเกี่ยวทำให้เสียเวลาในการเลี้ยวกลับหัวงานค่อนข้างมาก ไม่คุ้มในการทำงาน เป็นต้น

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

ตารางที่ ๒๘ แสดงปฏิทินการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ฤดูฝน อำเภอเมืองลำปาง

กิจกรรม	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
เตรียมดิน					↔							
ปลูก						↔						
ใส่ปุ๋ย ครั้งที่ ๑						↔						
กำจัดวัชพืช							↔					
ใส่ปุ๋ย ครั้งที่ ๒								↔				
ป้องกันกำจัด							↔					
โรคและแมลง												
เก็บเกี่ยว											↔	

ตารางที่ ๒๙ แสดงปฏิทินการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ฤดูแล้ง อำเภอเมืองลำปาง

กิจกรรม	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
เตรียมดิน											↔	
ปลูก											↔	
ใส่ปุ๋ย ครั้งที่ ๑											↔	
กำจัดวัชพืช				↔								↔
ใส่ปุ๋ย ครั้งที่ ๒				↔								
ป้องกันกำจัด				↔								
โรคและแมลง												
เก็บเกี่ยว						↔						

๕) ต้นทุนการผลิต

ตารางที่ ๓๐ แสดงต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ฤดูฝน อำเภอเมืองลำปาง

ที่	รายการ	ต้นทุน (บาท/ไร่)
๑	ค่าเตรียมดิน (กำจัดวัชพืช, ไถตะ, ไถแปร)	๙๐๐
๒	ค่าพันธุ์ข้าวโพด	๕๘๐
๓	ค่าปุ๋ย (ปุ๋ยคอก, ปุ๋ยเคมี)	๕๓๐
๔	ค่าดูแลรักษา (สารกำจัดวัชพืช, สารกำจัดแมลง, สารกำจัดโรค, ค่าแรงงาน)	๑,๑๒๕
๕	ค่าเก็บเกี่ยวและขนส่งผลผลิต	๑,๒๕๐
รวม		๔,๓๘๕

ตารางที่ ๓๑ แสดงต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ฤดูแล้ง อำเภอเมืองลำปาง

ที่	รายการ	ต้นทุน (บาท/ไร่)
๑	ค่าเตรียมดิน (กำจัดวัชพืช, ไถตะ, ไถแปร/ไถจอบหมุน)	๙๐๐
๒	ค่าพันธุ์ข้าวโพด	๕๘๐
๓	ค่าปุ๋ย (ปุ๋ยคอก, ปุ๋ยเคมี)	๕๓๐
๔	ค่าดูแลรักษา (สารกำจัดวัชพืช, สารกำจัดแมลง, สารกำจัดโรค, ค่าแรงงาน, ค่าสูบน้ำ)	๑,๗๒๐
๕	ค่าเก็บเกี่ยวและขนส่งผลผลิต	๑,๓๕๐
รวม		๕,๐๘๐

๖) สถานการณ์การตลาด/วิถีการตลาด

ข้าวโพดที่เกษตรกรผลิต มีส่วนประกอบใหญ่ๆ ๓ ส่วนหลัก ซึ่งมีตลาดปลายทางที่ต่างกัน

ส่วนแรกได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีปริมาณความต้องการใช้ภายในประเทศมากกว่าความสามารถที่ผลิตได้ภายในประเทศ ดังนั้นจึงมีปัญหาปริมาณข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ แต่อย่างไรก็ตามเกษตรกรเองก็ประสบปัญหาราคาส่งผลผลิตตกต่ำ สาเหตุหนึ่งมาจากค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาผลผลิตที่สูงมากซึ่งผู้ประกอบการอาหารสัตว์ต้องแบกรับภาระ สาเหตุของปัญหามาจากการเก็บเกี่ยวข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรมักเก็บเกี่ยวในขณะที่ข้าวโพดมีความชื้นสูงประมาณ ร้อยละ ๒๘ - ๓๐ ขณะที่ความต้องการซื้อข้าวโพดของผู้ประกอบการอยู่ที่ความชื้นร้อยละ ๑๔ ปัญหาหลักคือเมื่อเกษตรกรเก็บเกี่ยวที่ความชื้นสูงแล้วมีการกะเทาะเมล็ดข้าวโพดจะทำให้แตกหักง่าย แม้อลดความชื้นโดยการตากแดดแล้วหลังจากนั้นเมื่อนำมาเก็บรักษาจะมีการปนเปื้อนของเชื้อราปะปนมาในไซโลจนไม่สามารถนำมาเป็นส่วนประกอบของอาหารสัตว์ได้ ผู้ประกอบการจึงลดความเสี่ยงโดยการเลือกใช้ข้าวโพดภายในประเทศเฉพาะฤดูผลิตที่ท้องถิ่นเท่านั้นในช่วงเวลาสั้นๆในเดือนมกราคม-มีนาคม จึงเกิดปัญหาสินค้าข้าวโพดล้นตลาดตามมา ขณะที่ในช่วงเดือนสิงหาคม - ตุลาคม เกิดภาวะขาดแคลนข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เพื่อนำมาทำอาหารสัตว์ ในปี ๒๕๖๑ จึงได้มีการส่งเสริมการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในช่วงหลังฤดูทำนาปี ปลูกช่วงปลายเดือนพฤศจิกายนแล้วเก็บเกี่ยวช่วงปลายเดือนเมษายน ในพื้นที่นาข้าว เพื่อให้ได้ผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์คุณภาพดี ความชื้นต่ำเหมาะสมสำหรับการเก็บรักษาในคลังสินค้าแล้วนำไปผลิตอาหาร

สัตว์ในช่วงเดือนสิงหาคม – ตุลาคม โดยที่รัฐมีการนำเสนอนโยบายการช่วงเหลือต้นทุนการผลิต ทำให้เกษตรกรหันมาปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่นาข้าวช่วงฤดูแล้งมากขึ้น

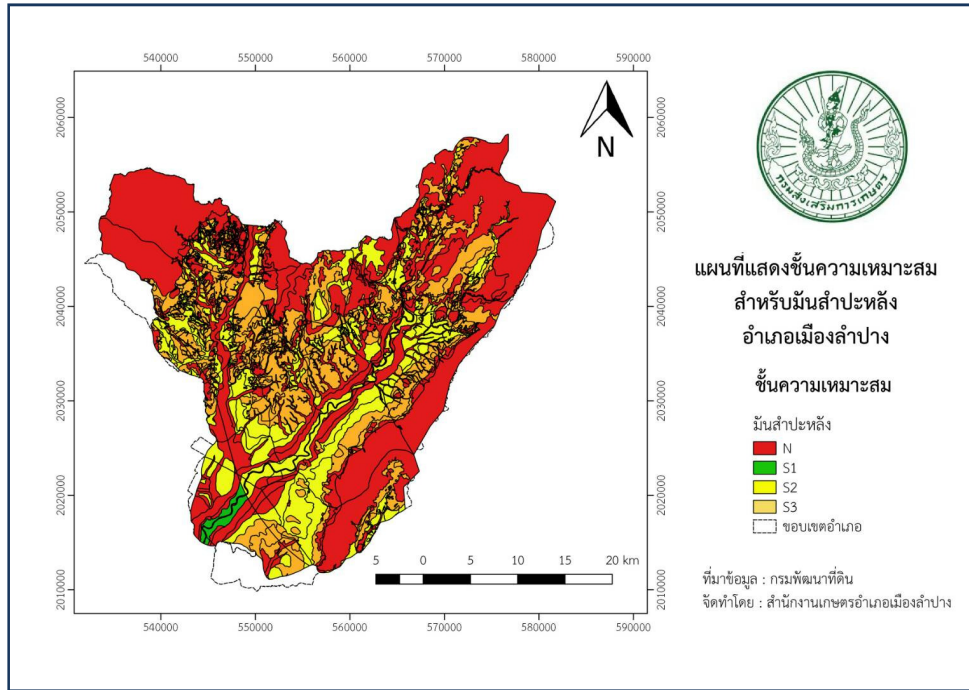
ส่วนที่สอง ข้าวโพดหวานฝักสด เกษตรกรมีการเพาะปลูกตลอดทั้งปีในพื้นที่ซึ่งค่อนข้าง มีความอุดมสมบูรณ์มากพอ เนื่องจากเป็นข้าวโพดชนิดที่ให้ผลผลิตสูงได้ถึงราว ๒ – ๓ ตัน/ไร่ ต้องการการดูแลอย่างใกล้ชิด ขณะเดียวกันผลตอบแทนที่เกษตรกรได้รับมักจะมีมูลค่ามากต่อการลงทุน โดยที่ตลาดปลายทางเป็นโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร นำไปแปรรูปเป็นข้าวโพดกระป๋อง , ข้าวโพดต้มพร้อมรับประทานบรรจุในถุงสุญญากาศ, ฯลฯ เกษตรกรจำหน่ายผลผลิตผ่านนายหน้าของโรงงาน ซึ่งมีราคาซื้อขายในแปลง ราว ๓ – ๔ บาท/กก. รวบรวมจากแปลงใส่รถบรรทุกแล้วขนส่งเข้าโรงงานภายใน ๔๘ ชั่วโมง เพื่อให้ผลผลิตมีความสด หลังจากนั้นโรงงานจะตัดวงเงินค่าผลผลิตข้าวโพดเบิกจ่ายทุก ๑๕ วัน โอนเข้าบัญชีนายหน้าเพื่อนำมาจ่ายให้กับเกษตรกรอีกทอดหนึ่ง ปริมาณความต้องการมีตลอดทั้งปี แต่ความต้องการจะมีปริมาณคงที่ แบ่งจัดสรรให้นายหน้าเป็นรายบุคคล ซึ่งโดยทั่วไปมักประสบปัญหาสินค้าล้นตลาดในช่วงฤดูแล้งเนื่องจากสภาพแวดล้อมเอื้ออำนวยต่อการผลิต และประสบปัญหาผลผลิตขาดแคลนในช่วงกลาง – ปลายฤดูฝน เนื่องจากฝนตกชุกเกินไปจนน้ำท่วมขังแปลง เกษตรกรไม่สามารถเพาะปลูกได้ อย่างไรก็ตามในปีการผลิต ๒๕๖๒ นี้เกษตรกรผู้ผลิตข้าวโพดประสบปัญหาการระบาดของหนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด (Fall Armyworm ; FAW) เข้าทำลาย โดยเฉพาะข้าวโพดฝักสดและข้าวโพดฝักอ่อน หากหนอนเจาะทำลายฝัก มีตำหนิในปริมาณเกินร้อยละ ๕ ของผลผลิตที่สุ่มตรวจหน้าโรงงาน มักจะถูกปฏิเสธไม่รับซื้อไปแปรรูป เกษตรกรจำเป็นต้องขายทิ้งในราคาถูกให้กับกลุ่มผู้เลี้ยงวัวในท้องถิ่น

ส่วนที่สาม ข้าวโพดฝักอ่อน เกษตรกรมีการเพาะปลูกในเฉพาะบางพื้นที่ซึ่งลักษณะการปลูกและการดูแลรักษาค่อนข้างใกล้ชิดคล้ายกับการผลิตพืชผักชนิดหนึ่ง ขณะที่อายุการเก็บเกี่ยวค่อนข้างสั้นเมื่อเทียบกับข้าวโพดประเภทอื่น เกษตรกรใช้ระบบตลาดนำการผลิต มีการผลิตให้ตามความต้องการของบริษัทผู้รับซื้อผ่านนายหน้า ราคาค่อนข้างมีความผันผวนตามตลาดที่มีความอ่อนไหว ราคารับซื้อผลผลิตมักสูงกว่าข้าวโพดในสองประเภทแรก

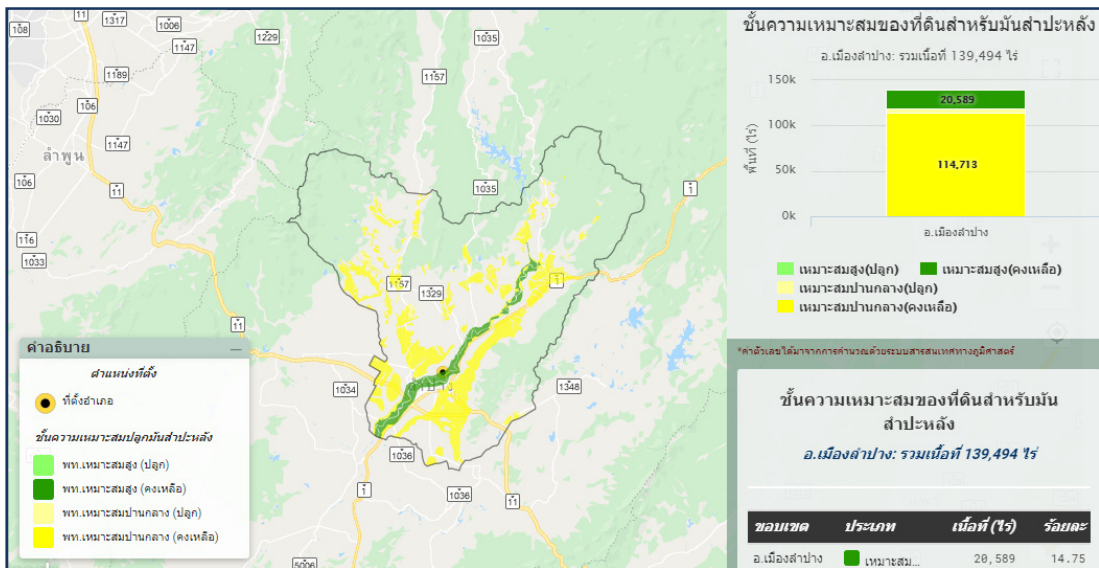
ชนิดสินค้า มันสำปะหลัง

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

ภาพที่ ๒๒ แผนที่แสดงชั้นความเหมาะสม สำหรับมันสำปะหลัง อำเภอเมืองลำปาง

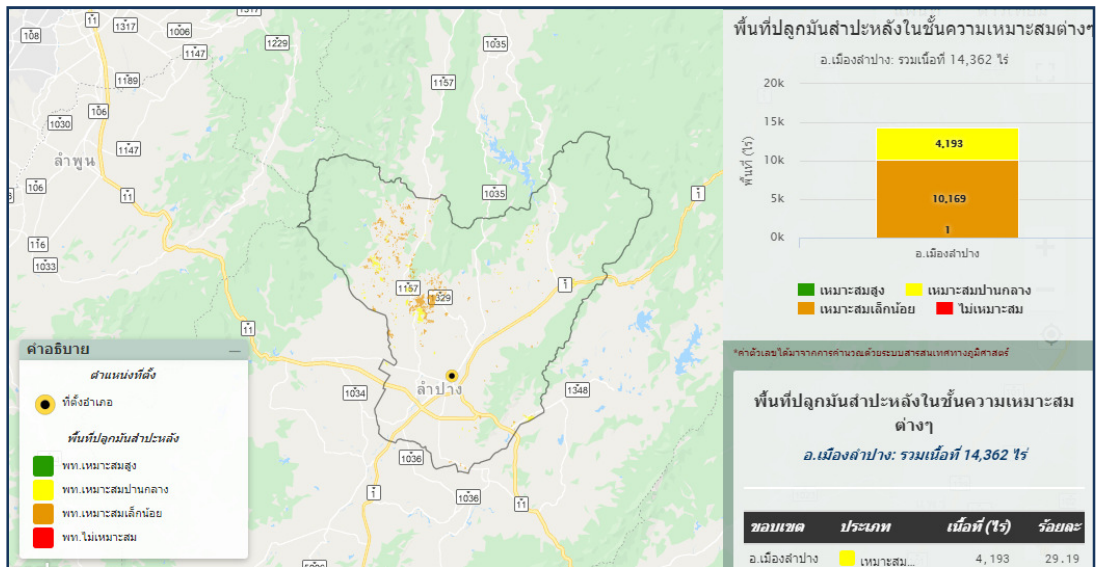
ภาพที่ ๒๓ แสดงชั้นความเหมาะสมของที่ดินสำหรับมันสำปะหลัง อำเภอเมืองลำปาง (ที่มา : Agri-Map Online)

ตารางที่ ๓๒ แสดงชั้นความเหมาะสมของที่ดินสำหรับมันสำปะหลัง อำเภอเมืองลำปาง

ชั้นความเหมาะสม	จำนวนพื้นที่ (ไร่)	ร้อยละ
เหมาะสมสูง(คงเหลือ)	๒๐,๕๘๙	๑๔.๗๕
เหมาะสมปานกลาง(ปลูก)	๔,๑๙๓	๓.๐๐
เหมาะสมปานกลาง(คงเหลือ)	๑๑๔,๗๑๓	๘๒.๒๓
รวมทั้งหมด	๑๓๙,๔๙๕	๑๐๐

(๒) พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังในชั้นความเหมาะสมต่างๆ

อำเภอเมืองลำปางมีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๑๔,๓๖๒ ไร่ โดยมีพื้นที่ที่มีพื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๔,๑๙๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๑๙ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๑๐,๑๖๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๐๘ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๑ ไร่

ภาพที่ ๒๔ แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังในชั้นความเหมาะสมต่างๆ (ที่มา : Agri-Map Online)

๒) ปริมาณการผลิต

อำเภอเมืองลำปางมีพื้นที่การปลูกมันสำปะหลัง จำนวน ๑๔,๑๓๔ ไร่ ๑,๒๐๖ ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกมากตำบลบ้านเอื้อม จำนวน ๗,๒๐๕ ไร่ ๕๗๕ ครัวเรือน รองลงมาคือ ตำบลบ้านคำ จำนวน ๑,๙๗๒ ไร่ ๒๐๙ ครัวเรือน และตำบลต้นธงชัย จำนวน ๑,๔๘๗ ไร่ ๑๐๗ ครัวเรือน ตามลำดับ

ตารางที่ ๓๓ แสดงปริมาณการปลูกและผลผลิตของมันสำปะหลังโรงงาน อำเภอเมืองลำปาง

ที่	ตำบล	ครัวเรือน	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)
๑	เวียงเหนือ	๐	๐	๐
๒	หัวเวียง	๐	๐	๐
๓	สวนดอก	๐	๐	๐
๔	สบตุ๋ย	๐	๐	๐
๕	พระบาท	๓๖	๕๐๙	๕๐๗
๖	ชมพู่	๐	๐	๐
๗	กล้วยแพะ	๔	๖๘	๖๘
๘	ปางแสนทอง	๐	๐	๐
๙	บ้านแลง	๑๑๓	๑,๒๓๒	๑,๒๓๒
๑๐	บ้านเสด็จ	๕	๔๓	๔๓
๑๑	พิชัย	๑๓	๑๐๕	๑๐๕
๑๒	ทุ่งฝาย	๒	๒๑	๒๑
๑๓	บ้านเอื้อม	๕๗๕	๗,๒๐๕	๗,๑๙๒
๑๔	บ้านเป้า	๖๑	๖๗๗	๖๗๗
๑๕	บ้านคำ	๒๐๙	๑,๙๗๒	๑,๙๗๑
๑๖	บ่อแฮ้ว	๑	๔	๔
๑๗	ต้นธงชัย	๑๐๗	๑,๔๘๗	๑,๔๘๗
๑๘	นิคมพัฒนา	๕๖	๕๕๓	๕๕๓
๑๙	บุญนาคพัฒนา	๒๔	๒๖๑	๒๖๑
รวม		๑,๒๐๖	๑๔,๑๓๔	๑๔,๑๑๙

(ที่มา : ทะเบียนเกษตรกร, ๒๕๖๔)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

การผลิตมันสำปะหลังเกษตรกรมีการเตรียมดินในลักษณะเดียวกันกับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่ดอน แต่มีข้อแตกต่างที่จะมีการพูนดินขึ้นเป็นสันตามแนวยาวของพื้นที่เพื่อยกร่องปลูกเกษตรกรมีความเข้าใจในเรื่องการตัดทอนพันธุ์มันสำปะหลังโดยที่การทำให้สด มีระยะเวลาพักเพียงไม่นานแล้วปลูกจะทำให้ได้ท่อนพันธุ์ที่มีความแข็งแรง ขณะที่การตัดทอนพันธุ์มีการนำเครื่องทุ่นแรงเข้ามาช่วยในการทำงานหลายลักษณะ เช่น การใช้เลื่อยโซ่ยนต์ตัดทอนสามารถทำได้ในปริมาณครั้งละมากๆ เริ่มจากการเรียงท่อนพันธุ์เป็นกองตั้งสูงให้แต่ละท่อนวางขนานกันสูงขึ้นไปจากพื้นราวหนึ่งเมตรครึ่ง ความกว้างประมาณหนึ่งถึงสองช่วงความยาวบาร์เลื่อยโซ่ ความยาวแล้วแต่ขนาดความยาวของท่อนพันธุ์ จากนั้นใช้เลื่อยโซ่ตัดให้ได้ขนาดท่อนพันธุ์ที่ยาวเสมอกันตั้งแต่บนลงล่าง ขนาดท่อนละประมาณหนึ่งฟุต เป็นต้น

๕) ต้นทุนการผลิต

ตารางที่ ๓๖ แสดงต้นทุนการผลิตมันสำปะหลังปลายฤดูฝน อำเภอเมืองลำปาง

ที่	รายการ	ต้นทุน (บาท/ไร่)
๑	ค่าเตรียมดิน (กำจัดวัชพืช, ไถตะ, ไถแปร)	๙๐๐
๒	ค่าท่อนพันธุ์	๒๘๐
๓	ค่าปุ๋ย (ปุ๋ยคอก, ปุ๋ยเคมี)	๖๓๐
๔	ค่าดูแลรักษา (สารกำจัดวัชพืช, สารกำจัดแมลง, สารกำจัดโรค, ค่าแรงงาน)	๕๗๐
๕	ค่าเก็บเกี่ยวและขนส่งผลผลิต	๑,๔๓๐
รวม		๓,๘๑๐

ตารางที่ ๓๗ แสดงต้นทุนการผลิตมันสำปะหลังต้นฤดูฝน อำเภอเมืองลำปาง

ที่	รายการ	ต้นทุน (บาท/ไร่)
๑	ค่าเตรียมดิน (กำจัดวัชพืช, ไถตะ, ไถแปร)	๙๐๐
๒	ค่าท่อนพันธุ์	๒๘๐
๓	ค่าปุ๋ย (ปุ๋ยคอก, ปุ๋ยเคมี)	๖๔๕
๔	ค่าดูแลรักษา (สารกำจัดวัชพืช, สารกำจัดแมลง, สารกำจัดโรค, ค่าแรงงาน)	๕๓๐
๕	ค่าเก็บเกี่ยวและขนส่งผลผลิต	๑,๑๕๐
รวม		๓,๕๐๕

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

การผลิตมันสำปะหลังของอำเภอเมืองลำปาง ยังถือเป็นแหล่งผลิตรองในจังหวัดซึ่งปริมาณการผลิตยังน้อยกว่าแหล่งผลิตหลักในจังหวัด ได้แก่ อำเภอแม่ทะ อำเภอเถิน อำเภอแม่พริก เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามการผลิตมีการรับเอาพันธุ์มันสำปะหลังจากอำเภอที่เป็นแหล่งผลิตหลักข้างต้นเข้ามาปลูกในพื้นที่ เกษตรกรซื้อต้นพันธุ์มาปลูกในราคาราว ๒ - ๔ บาท/ต้น นิยมปลูกพันธุ์ในกลุ่มพันธุ์ระยอง เนื่องจากรับเอาเทคโนโลยีการผลิตมาจากกรมวิชาการเกษตรซึ่งมีหน่วยงานในภูมิภาค คือ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร เป็นหลัก การเก็บเกี่ยวผลผลิตเกษตรกรนิยมเก็บเกี่ยวในช่วงอายุ ๑๐ เดือนขึ้นไป เนื่องจากให้ผลผลิตค่อนข้างดีทั้งน้ำหนักและเปอร์เซ็นต์แป้ง การจำหน่ายผลผลิตเกษตรกรนิยมนำไปจำหน่ายที่ลานรับซื้อในท้องถิ่น ซึ่งราคารับซื้อมีความผันผวนตามตลาด ส่วนใหญ่ไม่มีการวัดเปอร์เซ็นต์แป้ง อาศัยการชั่งน้ำหนักเป็นหลัก หลังจากนั้นลานรับซื้อในท้องถิ่นจะมีการรวบรวมผลผลิตแล้วนำไปจำหน่ายในแหล่งรับซื้อผลผลิตแหล่งใหญ่ซึ่งตั้งอยู่ในอำเภอแม่ทะ เถิน แม่พริก ปลายทางผลผลิตถูกนำไปขายยังโรงงานอุตสาหกรรมมันเส้น โรงงานแป้งมันสำปะหลัง โรงงานอาหารสัตว์ เป็นต้น

๑.๒ ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ตารางที่ ๓๘ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชนที่ประสบ ปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
ด้านการผลิตสินค้าและ การตลาด(ตามรายชนิด ที่สำคัญ) ๑.ปัจจัยการผลิตมีราคา แพง ๒.โรคและแมลงศัตรูพืช ระบาด ๓.ผลตอบแทนไม่คุ้มกับ การลงทุน	๑.โรคใบด่างมันสำปะหลัง ระบาดในต่างพื้นที่แต่ จำเป็นต้องเฝ้าระวัง เนื่องจากมีพื้นที่ปลูกมัน สำปะหลังที่อาจได้รับ ผลกระทบ ๒.สารเคมี ปุ๋ย ยา มีราคา แพงขึ้น ทำให้ลงทุนสูง	๑.ส่งเสริม/สนับสนุนการป้องกันกำจัดแบบผสมผสาน ใช้ความรู้ และเทคโนโลยีในการแก้ปัญหาโดยรวมมือกันจากหลายฝ่าย ๒.ส่งเสริม/สนับสนุนการใช้ปัจจัยการผลิตให้มีประสิทธิภาพ สูงสุดเพื่อลดต้นทุนในการผลิต	ทุกตำบล ยกเว้นตำบล เวียงเหนือ สวนดอก สบตุ๋ย	เร่งด่วนมาก
ด้านเกษตรกรและ องค์กรเกษตรกร ๑.เกษตรกรขาดการ รวมกลุ่ม	๑.เกษตรกรไม่มีการ รวมกลุ่มกันอย่างแท้จริง	ส่งเสริมการรวมกลุ่มโดยเน้นคุณภาพมากกว่าปริมาณ	ทุกตำบล ยกเว้นตำบล เวียงเหนือ สวนดอก สบตุ๋ย	เร่งด่วนปานกลาง
ด้านการแปรรูปผลผลิต และผลิตภัณฑ์ ๑.ขาดความรู้ในการแปร รูปผลผลิตเกษตร	๑.เกษตรกรขาดความรู้ใน การแปรรูปผลผลิต การเกษตรไปเป็นผลิตภัณฑ์ อื่นๆที่มีมูลค่าเพิ่ม	ส่งเสริม/สนับสนุน การให้ความรู้เกษตรกรเพื่อนำความรู้ไปใช้ ประโยชน์ได้อย่างเป็นรูปธรรม	ทุกตำบล ยกเว้นตำบล เวียงเหนือ สวนดอก สบตุ๋ย	

๒. การจัดทำ TOWS Matrix

๒.๑ การวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix

ตารางที่ ๓๙ แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix

	จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
	๑.เกษตรกรส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ ๒.เกษตรกรส่วนใหญ่มีเครื่องมือสื่อสารที่ทันสมัย ๓.เกษตรกรส่วนใหญ่มีเครื่องมือทุนแรงในการประกอบอาชีพ	๑.เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้มีการใช้หลักวิชาการในการช่วยตัดสินใจหาทางเลือกในการประกอบอาชีพ ๒.เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ไม่ชอบอ่านหนังสือ
โอกาส (O) ๑.หน่วยงานของรัฐให้การช่วยเหลือตามบทบาทภารกิจ ๒. เส้นทางคมนาคมค่อนข้างสะดวก ๓.มีแหล่งจำหน่ายสินค้าขนาดใหญ่ตั้งอยู่ในพื้นที่ ๔.ผู้บริโภคมีกำลังในการซื้อสูง ๕.ระบบการสื่อสารในพื้นที่ค่อนข้างทั่วถึงและมีความทันสมัย	๑.การพัฒนาถ่ายทอดความรู้ด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร ๒.การพัฒนาถ่ายทอดความรู้ด้านเทคโนโลยีจักรกลเกษตร ๓.การส่งเสริมความเชื่อมโยงระหว่างผู้ผลิตและผู้จำหน่าย	๑.การพัฒนาถ่ายทอดความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิต ๒.การส่งเสริมให้เกษตรกรเรียนรู้อย่างมีเหตุผล
ภัยคุกคาม (T) ๑. โรคและแมลงศัตรูพืชระบาด ๒. ดินเสื่อมเนื่องจากการใช้สารเคมีปริมาณสูง ๓. สภาวะแห้งแล้ง น้ำไม่เพียงพอต่อการเพาะปลูก	๑.การส่งเสริม/สนับสนุน ระบบเครือข่ายเตือนภัยด้านการเกษตร ๒.การส่งเสริม/สนับสนุนการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ๓.การส่งเสริม/สนับสนุนลดการใช้สารเคมีในพื้นที่เกษตร ๔.การอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ๕.การปรับปรุงบำรุงดินและการอนุรักษ์ดิน	๑.การถ่ายทอดความรู้/การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อผสม ๒.การเพิ่มช่องทางสื่อสารโดยใช้สื่อที่หลากหลาย

๒.๒ กำหนดเป็นกลยุทธ์ได้ ดังนี้

๑. กลยุทธ์เชิงรุก

- ๑.๑. การพัฒนาถ่ายทอดความรู้ด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร
- ๑.๒. การพัฒนาถ่ายทอดความรู้ด้านเทคโนโลยีจักรกลเกษตร
- ๑.๓. การส่งเสริมความเชื่อมโยงระหว่างผู้ผลิตและผู้จำหน่าย

๒. กลยุทธ์เชิงแก้ไข

- ๒.๑. การพัฒนาถ่ายทอดความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิต
- ๒.๒. การส่งเสริมให้เกษตรกรเรียนรู้อย่างมีเหตุผล

๓. กลยุทธ์เชิงป้องกัน

- ๓.๑. การส่งเสริม/สนับสนุน ระบบเครือข่ายเตือนภัยด้านการเกษตร
- ๓.๒. การส่งเสริม/สนับสนุนการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ
- ๓.๓. การส่งเสริม/สนับสนุนลดการใช้สารเคมีในพื้นที่เกษตร
- ๓.๔. การอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
- ๓.๕. การปรับปรุงบำรุงดินและการอนุรักษ์ดิน

๔. กลยุทธ์เชิงรับ

- ๔.๑. การถ่ายทอดความรู้/การประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อผสม
- ๔.๒. การเพิ่มช่องทางสื่อสารโดยใช้สื่อที่หลากหลาย

บทที่ ๓

ทิศทาง/แนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ

๑. แนวทางการพัฒนา

๑.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง)

๑.๑.๑ ข้าว

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

การผลิตข้าวได้คุณภาพ ปลอดภัย ได้มาตรฐาน เกษตรกรมีผลผลิตข้าว สูงกว่าค่าเฉลี่ยผลผลิตข้าวรายปีของทั้งอำเภอ

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ ผลผลิตข้าวมีคุณภาพ ปลอดภัย

โครงการที่ ๑ ส่งเสริมการผลิตข้าวคุณภาพ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน

โครงการที่ ๒ ส่งเสริมการผลิตสารชีวภัณฑ์

กลยุทธ์ที่ ๒ มีตลาดรองรับผลผลิต

โครงการที่ ๑ ตลาดสินค้าเกษตร

กลยุทธ์ที่ ๓ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนอย่างเข้มแข็ง

โครงการที่ ๑ ส่งเสริมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว

กลยุทธ์ที่ ๔ พัฒนาเพิ่มผลผลิตข้าว

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการทำปุ๋ยหมัก

กลยุทธ์ที่ ๕ ผลิตสารชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัดศัตรูพืช

โครงการที่ ๑ โครงการถ่ายทอดความรู้การป้องกันกำจัดศัตรูพืช

โครงการที่ ๒ โครงการผลิตสารชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัดศัตรูพืช

๑.๑.๒ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

๑) เป้าหมาย

- เกิดผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีคุณภาพ
- ผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น
- ต้นทุนการผลิตลดลง
- เพื่อลดปริมาณการระบาดของหนอนกระทู้ข้าวโพด FAW ให้ต่ำกว่าระดับเศรษฐกิจ (น้อยกว่าร้อยละ ๑๐)

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ ลดต้นทุนการผลิต

โครงการที่ ๑ โครงการใช้ปุ๋ยพืชสดเพื่อปรับปรุงโครงสร้างดิน

โครงการที่ ๒ โครงการผลิตสารชีวภัณฑ์และปุ๋ยอินทรีย์

กลยุทธ์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แปลงใหญ่

โครงการที่ ๒ โครงการปรับปรุงคุณภาพข้าวเลี้ยงสัตว์ตามความต้องการของตลาด

กลยุทธ์ที่ ๓ ใช้กลไกของศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลบ้านคำ ในการแก้ไขปัญหา

แบบชุมชนมีส่วนร่วมซึ่งอาศัยความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน-หน่วยงาน และ

หน่วยงาน-ชุมชน

โครงการที่ ๑ โครงการสำรวจสภาพปัญหาหนอนกระทู้อข้าวโพดลายจุด

โครงการที่ ๒ โครงการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมเพื่อรวมพลังแก้ปัญหาหนอนกระทู้อ

ข้าวโพดลายจุด

กลยุทธ์ที่ ๔ ใช้กระบวนการเรียนรู้เชิงประจักษ์ ซึ่งชุมชน/เกษตรกร ได้ลงมือปฏิบัติเอง

และเกิดการยอมรับเอง โดยที่มีหน่วยงานต่างๆเป็นที่เลี้ยง ให้คำแนะนำปรึกษาในการ

แก้ไขปัญหา

โครงการที่ ๑ โครงการสร้างหลักสูตรโรงเรียนเกษตรกรข้าวโพดหลังนา

โครงการที่ ๒ โครงการผลิตสื่อการเรียนรู้สำหรับการปลูกข้าวโพดหลังนา

โครงการที่ ๓ โครงการโรงเรียนเกษตรกรข้าวโพดหลังนา

กลยุทธ์ที่ ๕ เสริมทักษะให้แก่เกษตรกร ทั้งในด้านวิธีคิด และวิธีปฏิบัติ เพื่อให้ลงมือทำ

ได้อย่างถูกต้อง นำไปสู่การลดต้นทุนการผลิตและแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การพัฒนา

กระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้เกษตรกรเกิดความอยากเรียน, การพัฒนาสื่อเรียนรู้ที่ทำให้เกษตรกรเข้าใจ

โครงสร้างของวิธีคิด/วิธีปฏิบัติ ได้ง่าย เป็นต้น

โครงการที่ ๑ โครงการสร้างหลักสูตรเรียนรู้กระบวนการวิจัยสำหรับเกษตรกร

โครงการที่ ๒ โครงการสร้างสื่อเรียนรู้สำหรับเกษตรกร

โครงการที่ ๓ โครงการสนับสนุนการสร้างกักตักผีเสื้อหนอนกระทู้อข้าวโพดลายจุด

(FAW)

โครงการที่ ๔ โครงการสนับสนุนการเพาะขยายเชื้อรา *Beauveria sp.*

กลยุทธ์ที่ ๔ สร้างการรับรู้เกี่ยวกับหนอนกระทู้อข้าวโพดลายจุด (FAW) ไปยังกลุ่ม

เกษตรกรเป้าหมายที่เป็นผู้เพาะปลูกพืชอาศัย

โครงการที่ ๑ โครงการสร้างสื่อประชาสัมพันธ์การป้องกันและกำจัดหนอนกระทู้อ

ข้าวโพดลายจุด (FAW)

โครงการที่ ๒ โครงการสำรวจแหล่งจำหน่ายสารเคมีป้องกันกำจัดหนอนกระทู้อ

ข้าวโพดลายจุด (FAW)

กลยุทธ์ที่ ๕ กำหนดให้มีการเตือนภัยการระบาดในพื้นที่ โดยใช้กลไกแปลงพยานการ

ระบาด ของ ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน

โครงการที่ ๑ โครงการสำรวจและเตือนภัยการระบาดของหนอนกระทู้อข้าวโพดลาย

จุด (FAW)

โครงการที่ ๒ โครงการสร้างเครือข่ายเตือนภัยการระบาดของหนอนกระทู้อข้าวโพด

ลายจุด (FAW)

กลยุทธ์ที่ ๖ รมรงค์ให้เกษตรกรกำจัดวัชพืชอาศัยของหนอนกระทุ้งข้าวโพดลายจุด (FAW)

โครงการที่ ๑ โครงการสนับสนุนการกำจัดพืชอาศัยของหนอนกระทุ้งข้าวโพดลายจุด (FAW)

โครงการที่ ๒ โครงการผลิตสื่อสร้างการรับรู้ชนิดพืชอาศัยของหนอนกระทุ้งข้าวโพดลายจุด (FAW)

กลยุทธ์ที่ ๗ ส่งเสริมให้เกษตรกรมีการจัดระบบนิเวศที่ดีในแปลงปลูกข้าวโพดเพื่อเพิ่มความแข็งแรง

โครงการที่ ๑ โครงการแปลงสาธิตการจัดการระบบนิเวศแปลงปลูกข้าวโพด

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการผลิตแมลงศัตรูธรรมชาติสำหรับไร่ข้าวโพด

๑.๑.๓ สับปะรด

๑) เป้าหมาย

- ผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น
- ความรุนแรงของศัตรูพืชลดลง
- ลดต้นทุนการผลิต

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ ควบคุมและป้องกันกำจัดศัตรูพืช

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการควบคุมศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสาน

โครงการที่ ๒ การผลิตสารชีวภัณฑ์เพื่อควบคุมศัตรูพืช

กลยุทธ์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

โครงการที่ ๑ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสับปะรดคุณภาพ

โครงการที่ ๒ การส่งเสริมการผลิตสับปะรดปลอดภัย

๑.๑.๔ พืชผัก

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- การผลิตพืชผักปลอดภัย ต่อผู้บริโภค

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ ผลผลิตมีคุณภาพ ปลอดภัย

โครงการที่ ๑ ส่งเสริมการผลิตพืชผักปลอดภัย

กลยุทธ์ที่ ๒ การรับรองมาตรฐาน GAP

กลยุทธ์ที่ ๓ มีตลาดที่แน่นอน

๑.๒ พัฒนาเกษตรกร กลุ่ม องค์กรเกษตรกร

๑.๒.๑ YSF

๑) เป้าหมาย

- ส่งเสริมกิจกรรมของเกษตรกรรุ่นใหม่
- พัฒนาศักยภาพของเกษตรกรรุ่นใหม่
- เกษตรกรกลุ่ม YSF/SF มีทักษะในการประกอบอาชีพเสริม ด้านแปรรูปอาหาร สร้างรายได้เพิ่มในช่วงที่ว่างเว้นจากภารกิจหลัก

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริมกิจกรรมของเกษตรกรรุ่นใหม่

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมทายาทเกษตรกร

โครงการที่ ๒ สร้างจิตสำนึกรักษ์อาชีพการเกษตร

กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริมการเรียนรู้เพิ่มทักษะของเกษตรกรในการประกอบอาชีพ และสร้างอาชีพเสริมให้เกษตรกรหลังฤดูทำนา

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการทำขนมจากผลผลิตที่มี

๑.๒.๒ วิสาหกิจชุมชน

๑) เป้าหมาย

- พัฒนาศักยภาพกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
- ส่งเสริมการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนเพื่อสร้างรายได้เสริม
- รวมกลุ่มเกษตรกรที่มีกิจกรรมการเหมือนกัน
- กำหนดกิจกรรม/การดำเนินงานร่วมกัน เช่น แผนการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาด
- การจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนเพื่อการรับรองตามกฎหมาย

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาศักยภาพกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

โครงการที่ ๑ การวิเคราะห์ศักยภาพวิสาหกิจชุมชน

โครงการที่ ๒ การพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

โครงการที่ ๓ ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนด้านการผลิตข้าวปลอดภัย

๑.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร

๑.๓.๑ ที่ดิน

๑) เป้าหมาย

- ฟื้นฟูความสมบูรณ์ของที่ดินเพื่อการเกษตร
- ป้องกันการชะล้างและเสื่อมโทรมของดินเพื่อการเกษตร
- เพิ่มประสิทธิภาพของที่ดินด้านการเกษตรอย่างยั่งยืน
- ทรัพยากรที่ดินได้รับการอนุรักษ์ความอุดมสมบูรณ์ มีศักยภาพในการให้ผลผลิตได้สูง

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ ฟื้นฟูศักยภาพของที่ดินเพื่อการเกษตร

โครงการที่ ๑ ส่งเสริมการไถกลบปุ๋ยพืชสดและเศษซากพืช

โครงการที่ ๒ ส่งเสริมการทำปุ๋ยหมักในพื้นที่การเกษตร

กลยุทธ์ที่ ๒ ป้องกันการเสื่อมโทรมของดิน

โครงการที่ ๑ ส่งเสริมการลดการเผาเศษวัสดุทางการเกษตร

โครงการที่ ๒ ส่งเสริมการปลูกพืชคลุมดินเพื่อลดการชะล้างหน้าดิน

กลยุทธ์ที่ ๓ จัดการการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม

โครงการที่ ๑ ส่งเสริมการปรับเปลี่ยนพืชปลูกให้เหมาะสมกับพื้นที่

โครงการที่ ๒ ส่งเสริมการทำเกษตรชุมชนเมือง

โครงการที่ ๓ ส่งเสริมการเพาะเห็ดฟาง

กลยุทธ์ที่ ๔ ส่งเสริมการหยุดเผาฟาง/ปรับปรุงบำรุงดิน

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการหยุดเผาในนาข้าว

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน

หลังฤดูทำนา

๑.๓.๒ แหล่งน้ำ

๑) เป้าหมาย

- เพื่อลดการใช้น้ำในการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง
- เพื่อชะลอการต้นเขินของแหล่งน้ำ
- เพื่อให้เกษตรกรใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า
- แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ได้รับการอนุรักษ์ไว้ใช้สำหรับการเพาะปลูกพืช

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน**กลยุทธ์ที่ ๑ ลดการใช้น้ำในช่วงหน้าแล้ง**

โครงการที่ ๑ ส่งเสริมการปลูกพืชใช้น้ำน้อย

โครงการที่ ๒ ส่งเสริมการผลิตด้านปศุสัตว์อายุสั้น

กลยุทธ์ที่ ๒ อนุรักษ์แหล่งทรัพยากรน้ำ

โครงการที่ ๑ ส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝกเพื่อลดตะกอนดินลงน้ำ

โครงการที่ ๒ สร้างการรับรู้ในการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

กลยุทธ์ที่ ๓ ส่งเสริมการอนุรักษ์แหล่งน้ำ และสร้างแหล่งน้ำสำรอง

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการอนุรักษ์แหล่งน้ำ

สำหรับนาข้าว

๒. ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล

ประเภท/ ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ ดำเนินการ หมู่ที่	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐		
						งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	
พัฒนาการ ผลิตสินค้า	๑. โครงการ ส่งเสริมการ ผลิตสารชีว ภัณฑ์เพื่อลด ต้นทุนการ ผลิต	เพื่อส่งเสริมการลด การใช้สารเคมีเพื่อลด ต้นทุนการผลิต	เกษตรกรในพื้นที่ อำเภอเมือง ลำปาง	๑๕ ตำบล อำเภอเมือง ลำปาง	๑.อบรมให้ความรู้ และเสริมสร้าง ทักษะด้านการผลิต สารชีวภัณฑ์แก่ เกษตรกรผู้เข้าร่วม โครงการ	๑	๔๖๐,๑๒๕	๑	๔๖๐,๑๒๕	๑	๔๖๐,๑๒๕	๑	๔๖๐,๑๒๕	๑	๔๖๐,๑๒๕	- ศบกต.ทุกตำบล ของอำเภอเมือง ลำปาง - สนง.กษอ.เมือง ลำปาง - องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น
	๒. โครงการ ส่งเสริมการ ผลิตพืช ปลอดภัยและ ได้มาตรฐาน ตามแนว เศรษฐกิจ พอเพียง	๑.เพื่อให้เกษตรกร มี ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับเกษตร อินทรีย์ ๒.เพื่อลดต้นทุนการ ผลิตและลดการใช้ สารเคมีในรูปแบบ ต่าง ๆ ๓.เพื่อลดปัญหา เกี่ยวกับสารพิษ ตกค้างในผลผลิตทาง การเกษตร และใน ธรรมชาติ	๑.เกษตรกรในพื้นที่อำเภอเมือง ลำปาง ๒.จัดทำจุดสาธิต ๑๕ จุด	๑๕ ตำบล อำเภอเมือง ลำปาง	๑.คัดเลือก เกษตรกรที่จะเข้า ร่วมโครงการ ๒.จัดฝึกอบรม ถ่ายทอดให้ความรู้ ๓.จัดตั้งกลุ่มเกษตร อินทรีย์ ๔.ติดตาม ประเมินผล	๑	๔๕๐,๐๐๐	๑	๔๕๐,๐๐๐	๑	๔๕๐,๐๐๐	๑	๔๕๐,๐๐๐	๑	๔๕๐,๐๐๐	- ศบกต.ทุกตำบล ของอำเภอเมือง ลำปาง - สนง.กษอ.เมือง ลำปาง - องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น

ประเภท/ ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ ดำเนินการ หมู่ที่	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ								ผู้รับผิดชอบ				
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙			ปี ๒๕๗๐			
						งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.		งาน	งปม.		
	๓. โครงการ ทำน้ำหมัก ชีวภาพ และ สารสกัด สมุนไพร	๑.เพื่อให้เกษตรกรมี ความรู้ ความเข้าใจ และวิธีการใช้น้ำหมัก ชีวภาพ และสารสกัด สมุนไพร ๒.เพื่อลดต้นทุนการ ผลิต ลดการใช้ สารเคมีในรูปแบบ ต่างๆ ๓.เพื่อลดปัญหา เกี่ยวข้องสารพิษ ตกค้างในผลผลิต การเกษตร	เกษตรกรในพื้นที่ อำเภอเมือง ลำปาง	๑๕ ตำบล อำเภอเมือง ลำปาง	๑.คัดเลือก เกษตรกรที่จะเข้า ร่วมโครงการ ๒.จัดฝึกอบรม ถ่ายทอดให้ความรู้ ๓.จัดตั้งกลุ่มผลิต น้ำหมักชีวภาพและ สารสกัดสมุนไพร ๔.ติดตามและ ประเมินผล	๑	๔๕๐,๐๐๐	๑	๔๕๐,๐๐๐	๑	๔๕๐,๐๐๐							- ศบคต.ทุกตำบล ของอำเภอเมือง ลำปาง - สนง.กษอ.เมือง ลำปาง - องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น
	๔. โครงการ ส่งเสริมการ ปลูกข้าวพันธุ์ดี	๑.เพื่อลดต้นทุนการ ผลิต ๒.เพื่อเพิ่มผลผลิตต่อ ไร่ให้สูงขึ้น ๓.จำหน่ายได้ราคา ที่สูงขึ้น ๔.มีพันธุ์ดีไว้ใช้ แลกเปลี่ยนในชุมชน ต่อไป	เกษตรกรในพื้นที่ อำเภอเมือง ลำปาง ๑,๕๐๐ ราย พื้นที่ ๑,๕๐๐ ไร่	๑๕ ตำบล อำเภอเมือง ลำปาง	๑.คัดเลือกพื้นที่ ดำเนินการ ๒.คัดเลือก เกษตรกร ๓.อบรมให้ความรู้ แก่เกษตรกรที่เข้า ร่วมโครงการ ๔.จัดหาปัจจัยการ ผลิตมอบให้ เกษตรกร					๑	๑,๒๙๑,๕๐๐							- ศบคต.ทุกตำบล ของอำเภอเมือง ลำปาง - สนง.กษอ.เมือง ลำปาง - องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น

ประเภท/ ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ ดำเนินการ หมู่ที่	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ		
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐				
						งาน	งบม.	งาน	งบม.	งาน	งบม.	งาน	งบม.	งาน	งบม.			
พัฒนา เกษตรกร/ กลุ่ม/องค์กร	๗.โครงการ เพิ่ม ประสิทธิภาพ การแปรรูป ผลผลิตเกษตร ปีงบประมาณ ๒๕๖๖	๑) เพื่อพัฒนาความรู้ และทักษะด้านการ พัฒนาผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ และ คุณภาพมาตรฐาน สินค้าเกษตรแปรรูป ๒) เพื่อให้สินค้า เกษตรแปรรูปได้รับ การพัฒนา ตรงกับ ความต้องการของ ผู้บริโภค ๓) เพื่อให้ผู้บริโภคมี ความมั่นใจใน คุณภาพของสินค้า เกษตรแปรรูป	กลุ่มแม่บ้าน เกษตรกร หรือ วิสาหกิจชุมชน ผู้ผลิตสินค้า เกษตรแปรรูป จำนวน ๕ กลุ่ม (สมาชิกกลุ่มละ ๑๐ ราย)	๑๕ ตำบล อำเภอเมือง ลำปาง	๑. ชี้แจงและ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ โครงการ ๒. คัดเลือก เป้าหมายเข้าร่วม โครงการ ๓.อบรมเกษตรกร ๔. สนับสนุนการ พัฒนาสินค้าเกษตร แปรรูป ๕.ติดตามและ ประเมินผล	๑	๒๘๐,๐๐๐											- ศบค.ทุกตำบล ของอำเภอเมือง ลำปาง - สนง.กษอ.เมือง ลำปาง - องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น
	๘. โครงการ ส่งเสริมการ ท่องเที่ยวเชิง เกษตร	๑. เพื่อเพิ่มมูลค่า สินค้าเกษตรและต่อ ยอตไปสู่การพัฒนา สินค้าในแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงเกษตร อย่างสร้างสรรค์ ๒. เพื่อส่งเสริมและ พัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงเกษตร	กลุ่มเป้าหมายคือ วิสาหกิจชุมชน/ กลุ่มเกษตรกรที่ ประกอบกิจการ ด้านการ ท่องเที่ยวเชิง เกษตร จำนวน ๓๐ ราย	๑๕ ตำบล อำเภอเมือง ลำปาง	๑. ชี้แจงและ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ โครงการ ๒. คัดเลือก เป้าหมายเข้าร่วม โครงการ ๓. การจัดอบรมให้ ความรู้ ๔.ประชาสัมพันธ์ แหล่งท่องเที่ยวเชิง เกษตรอย่าง ต่อเนื่อง	๑	๓๐๐,๐๐๐											- ศบค.ทุกตำบล ของอำเภอเมือง ลำปาง - สนง.กษอ.เมือง ลำปาง - องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น

ภาคผนวก

๑. โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อลดต้นทุนการผลิต

๑. หลักการและเหตุผล

ด้วยสภาวะปัจจุบัน สภาพการผลิตสินค้าเกษตรมีการใช้สารเคมีในการอารักขาพืชเป็นจำนวนมากขึ้นทุกปี จึงก่อให้เกิดมลภาวะและสารพิษตกค้างในผลผลิตเกษตร ส่งผลกระทบต่อสุขภาพทั้งของเกษตรกรและผู้บริโภค รวมถึงเกิดภาวะการณืด้านทานสารเคมีของโรคและแมลงมากขึ้น มีการพบศัตรูพืชชนิดใหม่ที่สามารถต้านทานสารเคมีกำจัดศัตรูพืชได้ ทำให้การใช้สารกำจัดต้องใช้ปริมาณมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อเนื่องในทุกภาคส่วน รวมถึงกระแสการบริโภคสินค้าเกษตรที่ปลอดสารพิษและนโยบายของรัฐบาลที่เริ่มจำกัดการใช้สารเคมีทางการเกษตรหลายชนิด การใช้สารชีวภัณฑ์จึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการอารักขาพืช เนื่องจากเป็นวิธีการที่สามารถควบคุมศัตรูพืชได้หลายชนิดและลดความต้านทานสารเคมีของศัตรูพืช รวมถึงเป็นการควบคุมที่ปลอดภัยต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม

๒. วัตถุประสงค์

- ๑) ส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ในการอารักขาพืชทดแทนการใช้สารเคมี
- ๒) สร้างความรู้ความเข้าใจในการอารักขาพืช
- ๓) ลดต้นทุนทางสุขภาพที่เกิดจากการใช้สารเคมี
- ๔) ให้ความรู้เกษตรกรต้นแบบเพื่อนำไปขยายผล

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรต้นแบบผู้ผลิตสินค้าเกษตรในพื้นที่อำเภอเมืองลำปาง

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินงาน

๑๕ ตำบล ในเขตอำเภอเมืองลำปาง

๖. กิจกรรม

- ๑) ฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้แก่เกษตรกร
- ๒) สาธิตและฝึกปฏิบัติตามการอบรม
- ๓) การนำความรู้ไปปฏิบัติในพื้นที่
- ๔) การติดตาม ประเมินผล และให้คำแนะนำแก่ผู้ปฏิบัติ

๗. วิธีดำเนินงาน

- ๑) วางแผนการดำเนินงาน
- ๒) จัดซื้ออุปกรณ์ฝึกอบรม
- ๓) ฝึกอบรมเกษตรกร
- ๔) ติดตามและประเมินผล

๘. งบประมาณ ต่อจุด

กิจกรรม	รายละเอียด	จำนวน	หน่วย	ราคาต่อหน่วย (บาท)	เป็นเงิน (บาท)
ฝึกอบรมเกษตรกร ต้นแบบ ๕๐ คน	๑. ค่าอาหารกลางวันเกษตรกร ๕๐ คน ๆ ละ ๕๐.- บาท ๑ มื้อ				๒,๕๐๐
	๒. ค่าอาหารว่างเกษตรกร ๕๐ ราย ๒ มื้อ ๆ ละ ๒๕.- บาท				๒,๕๐๐
	๓. ค่าเอกสารฝึกอบรมเกษตรกร จำนวน ๕๐ ราย ๆ ละ ๒๐.- บาท				๑,๐๐๐
	๔. ค่าวิทยากร จำนวน ๖ ชั่วโมง ๆ ละ ๖๐๐.- บาท				๓,๖๐๐
	๕. ค่าทำป้ายโครงการ				๖๐๐
เป็นเงิน					๑๐,๒๐๐
สนับสนุนวัสดุสำหรับ ผลิตสารชีวภัณฑ์	๑. ชุดเตาแก๊สพร้อมขาตั้ง	๑	ชุด	๔,๙๕๐	๔,๙๕๐
	๒. ซั้งขนาดใหญ่เส้นผ่านศูนย์กลาง ๕๐ ซม.	๑	ชุด	๓,๗๐๐	๓,๗๐๐
	๓. ฟ็อกกี้พ่นน้ำ				
	๔. ตะเกียงแอลกอฮอล์	๕	ขวด	๑๒๐	๖๐๐
	๕. หัวเชื้อไตรโคเดอร์มา	๑	ชุด	๑๘๐	๑๘๐
	๖. ถังร้อน ขนาด ๘x๑๒ นิ้ว	๖๐	ขวด	๑๒๐	๗,๒๐๐
	๗. เข็มหมุด	๑๐	แพ็ค	๕๐	๕๐๐
	๘. ยางรัด	๕	แผง	๒๐	๑๐๐
	๙. ขาวสารเจ้า ชนิดแข็ง	๑	ถุง	๖๕	๖๕
	๑๐. แอลกอฮอล์ ๙๕% (๑๐๐ ml)	๑๐๐	กิโลกรัม	๒๕	๒,๕๐๐
	๑๑. แอลกอฮอล์ ๗๐% (๑๐๐ ml)	๒	ขวด	๑๐๐	๒๐๐
	๑๒. เครื่องชั่ง ๑ กิโลกรัม	๒	ขวด	๕๐	๑๐๐
		๑	เครื่อง	๓๘๐	๓๘๐
เป็นเงิน					๒๐,๔๗๕
รวมเป็นเงินทั้งหมด					๓๐,๖๗๕

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

- ๑) เกษตรกรต้นแบบสามารถผลิตสารชีวภัณฑ์ใช้เองได้
- ๒) เกษตรกรต้นแบบสามารถถ่ายทอดความรู้เรื่องการขยายสารชีวภัณฑ์ได้
- ๓) ลดการใช้สารเคมีในการอารักขาพืช

๒. โครงการส่งเสริมการผลิตพืชปลอดภัยและได้มาตรฐานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

๑. หลักการและเหตุผล

ในปัจจุบันนี้ การประกอบอาชีพเกษตรทุกสาขา ล้วนเกี่ยวข้องกับสารเคมีแทบทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม ซึ่งก็เป็นปัญหาต่าง ๆ ตามมาอีกมากมาย เพราะฉะนั้น เกษตรกรจะต้องหันมาทำการเกษตรแบบเกษตรอินทรีย์ เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ต่อไป

๒. วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อให้เกษตรกร มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์
- ๒) เพื่อลดต้นทุนการผลิตและลดการใช้สารเคมีในรูปแบบต่าง ๆ
- ๓) เพื่อลดปัญหาเกี่ยวกับสารพิษตกค้างในผลิตผลทางการเกษตร และในธรรมชาติ
- ๔) เพื่อคืนความสมดุลย์ทางธรรมชาติสู่ธรรมชาติ

๓. เป้าหมาย

- ๑) อบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๔๕๐ ราย
- ๒) จัดทำจุดสาธิต ๕ จุด

๔. ระยะเวลา

๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

๑๕ ตำบล ในอำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

๖. แผนการดำเนินงาน

- ๑) ประชุมชี้แจงและคัดเลือกเกษตรกรที่จะเข้าร่วมโครงการ
- ๒) จัดทำแผนงานโครงการเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอสนับสนุนงบประมาณ
- ๓) ดำเนินงานตามโครงการ

๗. วิธีดำเนินงาน

- ๑) คัดเลือกเกษตรกรที่จะเข้าร่วมโครงการ
- ๒) จัดฝึกอบรมถ่ายทอดให้ความรู้
- ๓) จัดตั้งกลุ่มเกษตรอินทรีย์
- ๔) ติดตามประเมินผล

๘. งบประมาณ ต่อจุด

งบประมาณดำเนินการ ๓๐,๐๐๐ บาท

วัสดุอุปกรณ์และงบประมาณ

รายการ	งบประมาณ	แหล่งงบประมาณ
๑. อบรมเกษตรกร จำนวน ๓๐ คน ๑ ครั้ง	๓,๐๐๐	องค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล
๒. ค่าวิทยากร จำนวน ๖ ชั่วโมง ๆ ละ ๖๐๐ บาท	๓,๖๐๐	องค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล
๓. ค่าวัสดุอุปกรณ์ฝึกอบรม สาคิต	๒๓,๔๐๐	องค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ๑) ทำให้เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจ และลดการใช้สารเคมี
- ๒) เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตได้
- ๓) เกษตรกร และประชาชนทั่วไปได้บริโภคผลิตผลทางการเกษตรที่ปลอดภัยจากสารเคมี

๓. โครงการทำน้ำหมักชีวภาพและสารสกัดสมุนไพร

๑. หลักการและเหตุผล

การประกอบอาชีพการเกษตรในปัจจุบันนี้ ล้วนเกี่ยวข้องกับและสัมผัสกับสารเคมีแทบทั้งสิ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้สารเคมีในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่จะใช้สารเคมีแบบเคยชิน โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่จะตามสารพิษตกค้างในผลผลิตการเกษตร สภาพแวดล้อมเป็นพิษ สูญเสียความสมดุลทางธรรมชาติ และเป็นการเพิ่มต้นทุนการผลิต ฉะนั้นจะต้องรณรงค์ให้มีความรู้ความเข้าใจถึงพิษภัยของสารเคมี สารพิษตกค้าง และเปลี่ยนทัศนคติให้หันกลับมาใช้สารสกัดสมุนไพร และน้ำหมักชีวภาพ เพื่อคืนความสมดุลแก่ธรรมชาติ

๒. วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจ และวิธีการใช้น้ำหมักชีวภาพ และสารสกัดสมุนไพร
- ๒) เพื่อลดต้นทุนการผลิต ลดการใช้สารเคมีในรูปแบบต่าง ๆ
- ๓) เพื่อลดปัญหาเกี่ยวข้องกับสารพิษตกค้างในผลผลิตการเกษตร และในธรรมชาติ

๓. เป้าหมาย

อบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ๕๐๐ คน

๔. ระยะเวลา

๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๘

๕. สถานที่ดำเนินการ

๑๕ ตำบล ในอำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

๖. แผนการดำเนินงาน

- ๑) ประชุมชี้แจงและคัดเลือกเกษตรกรที่จะเข้าร่วมโครงการ
- ๒) จัดทำแผนงานโครงการเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ
- ๓) ดำเนินงานตามโครงการ

๗. วิธีการดำเนินงาน

- ๑) คัดเลือกเกษตรกรที่จะเข้าร่วมโครงการ
- ๒) จัดฝึกอบรมถ่ายทอดให้ความรู้
- ๓) จัดตั้งกลุ่มผลิตน้ำหมักชีวภาพและสารสกัดสมุนไพร
- ๔) ติดตามและประเมินผล

๘. งบประมาณ ต่อจุด

งบประมาณดำเนินการ ๓๐,๐๐๐ บาท

วัสดุอุปกรณ์และงบประมาณ

รายการ	งบประมาณ	แหล่งงบประมาณ
๑. อบรมเกษตรกร จำนวน ๕๐ คน ๑ ครั้ง	๕,๐๐๐	องค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล
๒. ค่าวิทยากร จำนวน ๖ ชั่วโมง ๆ ละ ๖๐๐ บาท	๓,๖๐๐	องค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล
๓. ค่าวัสดุอุปกรณ์ฝึกอบรม สาคิต	๒๑,๔๐๐	องค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ๑) ลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกรลง
- ๒) เพิ่มผลผลิตและรายได้ให้สูงขึ้น
- ๓) ผลผลิตการเกษตรปลอดภัยจากสารเคมี

๔. โครงการส่งเสริมการปลูกข้าวพันธุ์ดี

๑. หลักการและเหตุผล

เกษตรกรในอำเภอเมืองลำปางส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ทำนา ทำสวน และทำไร่ โดยเฉพาะการทำนา นั้น ส่วนมากเกษตรกรมีการใช้ข้าวพันธุ์ส่งเสริมอยู่แล้ว แต่จากปัญหาทางเศรษฐกิจที่ผ่านมามีผลกระทบต่อต้นทุนในการผลิตสูงขึ้น เกษตรกรไม่มีกำลังซื้อทำให้ไม่สามารถเปลี่ยนพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีได้ แต่ก็ใช้พันธุ์ดีที่เก็บไว้นานหลายปี จึงทำให้ผลผลิตที่ได้ลดลง โรคแมลงรบกวน จำหน่ายไม่ได้ราคา ดังนั้นเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกษตรกรประสบอยู่จึงต้องมีโครงการส่งเสริมการปลูกข้าวพันธุ์ดี

๒. วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อลดต้นทุนการผลิต
- ๒) เพื่อเพิ่มผลผลิตต่อไร่ให้สูงขึ้น
- ๓) จำหน่ายได้ราคาที่สูงขึ้น
- ๔) มีพันธุ์ดีไว้ใช้แลกเปลี่ยนในชุมชนต่อไป

๓. เป้าหมาย

เกษตรกร ๑,๕๐๐ ราย พื้นที่ ๑,๕๐๐ ไร่

๔. ระยะเวลาดำเนินการ

๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๗ – ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๘

๕. พื้นที่ดำเนินการ

๑๕ ตำบล ในอำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

๖. แผนการดำเนินงาน

- ๑) นำเสนอแผนงานโครงการต่อส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อขอรับรองสนับสนุนงบประมาณ
- ๒) จัดประชุมชี้แจงรายละเอียดโครงการแก่เกษตรกรเป้าหมาย
- ๓) จัดตั้งกลุ่มทำนาและกองทุนแต่ละหมู่บ้าน

๗. วิธีดำเนินงาน

- ๑) คัดเลือกพื้นที่ดำเนินการ
- ๒) คัดเลือกเกษตรกรที่จะเข้าร่วมโครงการ
- ๓) อบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
- ๔) จัดหาปัจจัยการผลิตมอบให้เกษตรกร

๘. งบประมาณ ต่อจุด

งบประมาณดำเนินการ ๘๖,๑๐๐ บาท

วัสดุอุปกรณ์และงบประมาณ

รายการ	งบประมาณ	แหล่งงบประมาณ
๑.อบรมเกษตรกร จำนวน ๑๐๐ คน ๑ ครั้ง	๑๐,๐๐๐	องค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล
๒.ค่าวิทยากร จำนวน ๖ ชั่วโมง ๆ ละ ๖๐๐ บาท	๓,๖๐๐	องค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล
๓.ค่าวัสดุอุปกรณ์ฝึกอบรม		
๔.ค่าเมล็ดพันธุ์ข้าว ๑๐๐ คนๆ ละ ๑ กระสอบๆ ละ ๗๐๐ บาท	๒,๕๐๐	องค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล
	๗๐,๐๐๐	องค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ๑) เกษตรกรมีข้าวพันธุ์ไว้ทำพันธุ์
- ๒) เพิ่มผลผลิตต่อไร่ให้สูงขึ้น
- ๓) ลดต้นทุนการผลิต
- ๔) จำหน่ายได้ราคาดีและมีรายได้เพิ่มขึ้น

๕. โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสับปะรด ปีงบประมาณ ๒๕๖๗

๑. ความเชื่อมโยง

แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า

๒. หลักการและเหตุผล

สับปะรดเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศซึ่งประเทศไทยเป็นผู้ผลิตและส่งออกผลิตภัณฑ์เป็นอันดับ ๑ ของโลกสร้างรายได้ให้แก่ประเทศถึง ๒๓,๐๐๐ - ๒๕,๐๐๐ ล้านบาทต่อปี มีเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดมากกว่า ๔๐,๐๐๐ ครัวเรือนกระจายอยู่ในพื้นที่เกือบทุกภูมิภาคของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคตะวันตก อย่างไรก็ตามอุตสาหกรรมสับปะรดไทยยังมีปัญหาอยู่อีกหลายประการโดยปัญหาที่ถือว่ามีความสำคัญต่ออุตสาหกรรมสับปะรดอย่างมากก็คือ ปัญหาสารไนเตรตตกค้างในผลสับปะรดซึ่งเกิดจากการที่เกษตรกรใส่ปุ๋ยไนโตรเจนเพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิตในปริมาณที่ไม่ถูกต้องส่งผลให้มีปริมาณสารไนเตรตตกค้างในผลสับปะรดเกินกว่ามาตรฐานที่โรงงานแปรรูปสับปะรดกำหนด ทำให้โรงงานมีการกวดราคาผลผลิตหรือปฏิเสธในการรับซื้อผลผลิตจากเกษตรกร เนื่องจากหากนำผลผลิตที่มีสารไนเตรตตกค้างเกินมาตรฐานไปแปรรูปเป็นสับปะรดกระป๋องสารไนเตรตในเนื้อสับปะรดจะละลายออกมาเกิดปฏิกิริยากับดีบุกที่เคลือบอยู่ภายในกระป๋องส่งผลให้ผู้ซื้อในต่างประเทศส่งสินค้าคืนกลับประเทศไทยสร้างความเสียหายให้กับอุตสาหกรรมสับปะรดกระป๋องไทยเป็นอย่างมากและอีกปัญหาหนึ่งการกระจุกตัวของผลผลิตในช่วงเวลาเดียวกันในทุกพื้นที่อาจจะทำให้มีบางช่วงที่โรงงานไม่สามารถรับซื้อผลผลิตที่เกษตรกรเก็บเกี่ยวมาส่งเข้าโรงงานได้ทั้งหมดแบบวันต่อวัน จึงเกิดปัญหามีผลผลิตตกค้างอยู่หน้าโรงงานจนเน่าเสียหายอีกทั้งกรณีเกษตรกรที่ปลูกสับปะรดในพื้นที่ห่างไกลจากโรงงานทำให้ต้องรับภาระต้นทุนค่าขนส่งสูงทำให้เสี่ยงต่อการขาดทุนเป็นจำนวนมาก

ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่กรมส่งเสริมการเกษตรจะต้องจัดทำโครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสับปะรดปี ๒๕๖๗ เพื่อแก้ไขปัญหาด้านการผลิตของเกษตรกรดังที่กล่าวข้างต้นโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้เจ้าหน้าที่ในพื้นที่และเกษตรกรมีความรู้ด้านการผลิตที่ถูกต้องเหมาะสม เน้นผลผลิตที่มีคุณภาพดีเป็นที่ต้องการของตลาดและลดปัญหาโรคเหี่ยวในสับปะรดโดยส่งเสริมให้เกษตรกรมีการวางแผนการผลิตสับปะรด หากเป็นกรณีการผลิตเพื่อส่งป้อนโรงงานให้เน้นหนักลดสารไนเตรตตกค้างในผลสับปะรดและกรณีเกษตรกรที่มีพื้นที่สับปะรดห่างไกลจากโรงงานให้ปรับสัดส่วนไปผลผลิตสับปะรดเพื่อการบริโภคผลสดส่งตลาดทั้งในและต่างประเทศ เพื่อการสร้างชื่อเสียงและนำเงินตราเข้าสู่ประเทศรักษาความเป็นผู้ส่งออกผลิตภัณฑ์สับปะรดอันดับ ๑ ของโลกได้ต่อไปและที่สำคัญเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นสามารถประกอบอาชีพการปลูกสับปะรดต่อไปได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

๓. วัตถุประสงค์

- ๓.๑ เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความสามารถในการผลิตสับปะรดตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม
- ๓.๒ เพื่อให้ได้ผลผลิตคุณภาพดีตามความต้องการของตลาดเน้นการลดสารไนเตรตตกค้างในผลผลิตและการป้องกันกำจัดโรคเหี่ยวในสับปะรดโดยการใช้การใช้จุลินทรีย์ PGPR เพื่อปรับปรุงบำรุงดินในไร่สับปะรด

๔. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

อบรมเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดในพื้นที่อำเภอเมืองลำปางจำนวน ๑๒๐ คนมีความรู้ความสามารถในการผลิตสับปะรดคุณภาพเน้นการลดสารไนเตรตตกค้างในผลผลิตและการป้องกันกำจัดโรคเหี่ยวในสับปะรดโดยการใช้การใช้จุลินทรีย์ PGPR เพื่อปรับปรุงบำรุงดินในไร่สับปะรด

๕. กิจกรรมและวิธีการดำเนินงาน

อบรมเกษตรกรเรื่องการผลิตสับปะรดคุณภาพให้แก่เกษตรกร(เน้นลดการป้องกันโรคเหี่ยวและการควบคุมปริมาณสารไนเตรตตกค้างในผลสับปะรดให้น้อยที่สุดหรืออยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด) และอบรมเกษตรกรเรื่องการยกระดับสินค้าและมาตรฐานสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน GAP เพื่อให้สร้างความมั่นใจให้ผู้บริโภค แปลงได้รับรองมาตรฐานด้านการผลิตสินค้าเกษตร ในพื้นที่ตำบลบ้านเสด็จ ตำบลบุญนาพัฒนา ตำบลบ้านแลง ตำบลบ้านคำ อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง เกษตรกรตำบลละ ๓๐ ราย รวมทั้งสิ้นจำนวน ๑๒๐ ราย

๕.๑ ชี้แจงและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการ ผ่านทางสื่อต่างๆ การประกาศ หรือแจ้งข่าวผ่านสื่อท้องถิ่น เว็บไซต์ประชุมประจำเดือนระดับอำเภอ เป็นต้น และสร้างความเข้าใจให้แก่เกษตรกรในพื้นที่อย่างทั่วถึง

๕.๒ คัดเลือกเป้าหมายเข้าร่วมโครงการ โดยสำนักงานเกษตรอำเภอคัดเลือก เกษตรกรที่ปลูกสับปะรดและขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับสำนักงานเกษตรอำเภอเมืองลำปาง และเกษตรกรมีความสนใจที่จะเข้าร่วมโครงการฯตำบลละ ๓๐ ราย

๕.๓ อบรมเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด

- การผลิตสับปะรดคุณภาพ (เน้นลดการป้องกันโรคเหี่ยวและการควบคุมปริมาณสารไนเตรตตกค้าง) เกษตรกรเรียนรู้ในประเด็นการผลิตสับปะรดคุณภาพแนะนำเกษตรกรที่เข้าร่วมเรียนรู้นำความรู้ที่ได้รับกลับไปปฏิบัติในแปลงของตนเองจำนวน ๑ ครั้ง/ ๑ วัน

- การยกระดับสินค้าและมาตรฐานสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน GAP เพื่อให้สร้างความมั่นใจให้ผู้บริโภค แปลงได้รับรองมาตรฐานด้านการผลิตสินค้าเกษตร จำนวน ๑ ครั้ง / ๑ วัน

๕.๔ สนับสนุนการจัดทำแปลงเรียนรู้พันธุ์สับปะรดผลสด พันธุ์ MD๒ แบบการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสับปะรดคุณภาพโดยเน้นทดสอบการเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิตโดยใช้จุลินทรีย์ PGPR ปรับปรุงบำรุงดิน ไร่ละ ๑ ไร่

๕.๕ จัดงานวันสาธิตการผลิตสับปะรดคุณภาพ ๑ ครั้ง เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์สับปะรดบริโภคผลสด พันธุ์ MD๒ เพื่อการสร้างมูลค่า การตลาดและส่งเสริมผลไม้มากคุณภาพสู่ผู้บริโภค

๕.๖ สรุปผล และรายงานผลการดำเนินงาน

๖. งบประมาณดำเนินการรวมทั้งสิ้น ๗๔๘,๐๐๐ บาท

- การอบรมให้ความรู้เกษตรกรเกี่ยวกับกระบวนการผลิตสับปะรดพันธุ์ MD๒ ๔ จุด ไร่ละ ๑ วัน งบประมาณ ๔๘,๐๐๐ บาท

- อบรมการยกระดับสินค้าและมาตรฐานสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน GAP ๔ จุด ไร่ละ ๑ วัน งบประมาณ ๔๘,๐๐๐ บาท

- วัสดุอุปกรณ์ในการผลิตสับปะรดพันธุ์ MD๒ ในการฝึกอบรม ๔ จุด งบประมาณ ๑๒,๐๐๐ บาท

- จัดทำแปลงเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสับปะรดพันธุ์ MD๒ และสนับสนุนปัจจัยการผลิต ๑๒๐ แปลง ไร่ละ ๔,๕๐๐ บาท งบประมาณ ๕๔๐,๐๐๐ บาท

- จัดงานส่งเสริมประชาสัมพันธ์การบริโภคสับปะรดผลสด พันธุ์ MD๒ ครั้ง งบประมาณ ๑๕๐,๐๐๐ บาท

๗. ระยะเวลาดำเนินการ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๗- ๓๐ กันยายน ๒๕๖๘

๘. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการร้อยละ ๘๐ มีความรู้ในการผลิตสับปะรดจนสามารถนำไปปฏิบัติเพื่อประสิทธิภาพการผลิตสับปะรดให้มีคุณภาพดีตรงตามความต้องการของตลาดทั้งสับปะรดส่งโรงงานและสับปะรดเพื่อบริโภคผลสด

๖. โครงการส่งเสริมการสร้างจุดรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรประจำตำบล ปีงบประมาณ ๒๕๖๖

๑. ความเชื่อมโยง

แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า

๒. หลักการและเหตุผล

จากการที่เกษตรกรประสบปัญหาด้านการผลิตและผลผลิตมีราคาตกต่ำ โดยเฉพาะช่วงฤดูการเก็บเกี่ยวจะมีผลผลิตออกมาพร้อมกันเป็นจำนวนมากและผลผลิตมีความชื้นสูง เนื่องจากปัจจุบันเกษตรกรไม่มีที่จัดเก็บของตนเองไม่มีลานตาก ไม่มีการลดความชื้นหรือเครื่องอบความชื้น จึงจำเป็นต้องรีบขายผลผลิตทั้งๆที่มีความชื้นสูง จึงถูกตัดราคาลงจากความชื้นผลผลิต ส่งผลให้เกษตรกรขายได้ในราคาที่ต่ำ เช่น ข้าวเปลือก ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลังส่งผลให้ภาครัฐจำเป็นต้องออกมาตรการต่างๆ เช่น การแทรกแซงราคาซื้อขาย เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรซึ่งบางครั้งยังไม่ส่งผลต่อการทำให้ราคาสูงขึ้น เนื่องจากมาตรการรับซื้อเพื่อช่วยเหลือในปริมาณน้อยเมื่อเทียบกับปริมาณผลผลิตทั้งประเทศ การสร้างจุดรับซื้อผลผลิตจะเป็นแหล่งรวบรวมพืชเศรษฐกิจที่สำคัญสามารถเป็นกลไกหนึ่งในการรับซื้อผลผลิตสินค้าเกษตรของเกษตรกร ที่จะช่วยสร้างความเป็นธรรมด้านราคา การชั่งตวงวัด ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสและต่อยอดพัฒนาศักยภาพการรวบรวมของเกษตรกรให้เพิ่มมากขึ้น จึงควรสนับสนุนปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานอุปกรณ์การตลาด และเครื่องจักรกลการเกษตร ให้เกษตรกรที่มีไม่เพียงพอต่อการรองรับผลผลิตรวมถึงการรวบรวมผลผลิตด้านการเกษตรในพื้นที่เพื่อจำหน่ายให้พ่อค้าคนกลาง หรือส่งต่อให้ผู้บริโภคได้ เป็นการสร้างมูลค่าและอำนาจต่อรองให้เกษตรกรมากขึ้น จึงได้ทำโครงการส่งเสริมการสร้างจุดรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรประจำตำบล

๓. วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อให้เกษตรกรมีลานตากผลผลิตทางการเกษตรให้เพียงพอ ช่วยลดความชื้นของผลผลิต เพิ่มคุณภาพและการจัดเก็บได้นานขึ้น
- ๒) เพื่อให้เกษตรกรมีจุดรวบรวมผลผลิตของเกษตรกรในพื้นที่ เพื่อสร้างการสร้างระบบกลไกผลผลิตเกินความต้องการของตลาดด้านราคาในสินค้าข้าวข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และมันสำปะหลังให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ
- ๓) เพื่อให้เกษตรกรเกิดการรวมกลุ่ม สามารถบริหารจัดการผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่ให้มีราคาเหมาะสมอย่างยั่งยืน

๔. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

- ๑) เกษตรกรตำบลบ้านคำ จำนวน ๑,๑๐๐ ครัวเรือน ได้ใช้ประโยชน์จากลานตากผลผลิตการเกษตร ๑ ลาน จำนวน ๔๐๐ ตารางเมตร
- ๒) เกษตรกรมีจุดรวบรวมผลผลิตทางการเกษตร (ข้าวเปลือก ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง) สามารถรวบรวมเพื่อจำหน่ายต่อไป
- ๓) สามารถชะลอผลผลิตออกสู่ตลาดในช่วงผลผลิตล้นตลาด สร้างเสถียรภาพด้านราคาในสินค้าเกษตร

๕. วิธีดำเนินการ :

๕.๑ ชี้แจงและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการ ผ่านทางสื่อต่างๆ การประกาศ หรือแจ้งข่าวผ่านสื่อท้องถิ่น เวทีประชุมประจำเดือนระดับอำเภอ เป็นต้น และสร้างความเข้าใจให้แก่เกษตรกรในพื้นที่อย่างทั่วถึง

๕.๒ คัดเลือกสถานที่ดำเนินการก่อสร้างจุดรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร โดย สำนักงานเกษตรอำเภอ คัดเลือก และผู้นำท้องที่ ท้องถิ่นตำบลบ้านค่า

๕.๓ ดำเนินการก่อสร้างและจัดซื้อเครื่องจักรกลการเกษตรที่ขอรับการสนับสนุน

๕.๔ การจัดตั้งคณะกรรมการบริหารจุดรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร ตั้งกฎระเบียบ ข้อกำหนดที่ใช้ร่วมกันของเกษตรกรในพื้นที่เพื่อความยั่งยืน

๕.๕ สรุปผลและรายงานผลการดำเนินงาน

๖. งบประมาณดำเนินการรวมทั้งสิ้น ๙๐๐,๐๐๐ บาท

- การสร้างลานตากผลผลิตทางการเกษตรพื้นที่ ๔๐๐ ตารางเมตรงบประมาณ ๓๐๐,๐๐๐ บาท

- เครื่องจักรกลการเกษตรพร้อมอุปกรณ์ ขนาด ๓*๘ เมตร พิกัด ๕๐ ตัน ลอยน้ำเหล็ก งบประมาณ ๔๐๐,๐๐๐ บาท

- เครื่องสีข้าวโพดครบชุด ขนาด ๔๘ นิ้ว งบประมาณ ๒๐๐,๐๐๐ บาท

๗. ระยะเวลาดำเนินการ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๖ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๗

๘. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๘.๑ เกษตรกรมีลานตากพืชผลทางการเกษตร ที่จะช่วยให้ลดความชื้นของผลผลิต สามารถเพิ่มมูลค่าและอายุการเก็บรักษาให้ยาวนานขึ้น

๘.๒ เกษตรกรมีจุดรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร ที่จะรวบรวมผลผลิตเพื่อจำหน่ายให้พ่อค้าคนกลางหรือจำหน่ายให้ผู้สนใจเข้ามารับซื้อได้

๘.๓ เพิ่มมูลค่าของสินค้าทางการเกษตร ลดการสูญเสีย

๘.๔ เกษตรกรมีความเข้มแข็งในการดำเนินธุรกิจรวบรวมผลผลิตพืชผลทางการเกษตรอย่างยั่งยืนในอนาคต

๗. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการแปรรูปผลผลิตเกษตร ปีงบประมาณ ๒๕๖๖

๒. หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันการผลิตสินค้าให้เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคมีอัตราการแข่งขันสูง สำหรับสินค้า ด้านอาหาร สิ่งสำคัญนอกเหนือจากคุณภาพด้านหลักเกณฑ์วิธีการที่ดีในการผลิตอาหาร (Good Manufacturing Practice: GMP) ที่ยังคงมีความสำคัญในกระบวนการผลิตเป็นอันดับแรกที่จะส่งผลถึง คุณภาพและความปลอดภัยที่ผ่านทางเครื่องหมายรับรองคุณภาพ โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบ เช่น อ.ย. มอก. มผช. เป็นต้น ตลอดจนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกให้มีเอกลักษณ์เฉพาะของชุมชน สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองลำปาง ให้ความสำคัญกับการสร้างงาน สร้างรายได้แก่เกษตรกร จึงสนับสนุนให้สถาบันเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชน ผู้แปรรูปสินค้าเกษตร ให้มีความรู้ ความเข้าใจ ให้การพัฒนาสินค้าไปสู่คุณภาพการรับรองมาตรฐานต่างๆ ดังกล่าว เพื่อขยายฐานการตลาดให้ครอบคลุมผู้บริโภค แต่สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งในการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าของผู้บริโภค คือ บรรจุกฎเกณฑ์ ซึ่งนอกจากจะต้องมีคุณสมบัติในการคุ้มครองสินค้าแล้ว ความสวยงาม ดึงดูดใจ ผลิตจากวัสดุที่ย่อยสลายง่ายไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ก็เป็นสิ่งที่ประกอบการตัดสินใจของผู้บริโภคที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันเช่นเดียวกัน

สำนักงานเกษตรอำเภอ ได้จัดทำโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการแปรรูปผลผลิตเกษตรให้ครอบคลุมทั้ง ๑๙ ตำบลในอำเภอเมืองลำปางมุ่งเน้นพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากผลผลิตทางการเกษตรของเกษตรกร และพืชที่สำคัญตามยุทธศาสตร์ของจังหวัด และสอดคล้อง กับนโยบายการบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจ โดยสนับสนุนให้กลุ่มผู้ผลิตมีความรู้ ความเข้าใจในระบบการผลิต ที่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์วิธีการที่ดีสินค้ามีความปลอดภัยได้รับเครื่องหมายรับรองคุณภาพ พัฒนารูปแบบ สินค้าแปรรูปเกษตรให้มีเอกลักษณ์เฉพาะ ตลอดจนการเลือกใช้วัสดุที่ดีและบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ส่งผลต่อการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับชุมชนตามแนวเศรษฐกิจสร้างสรรค์

๓. วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ บรรจุกฎเกณฑ์ และคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรแปรรูปให้กับ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน
- ๒) เพื่อให้สินค้าเกษตรแปรรูปได้รับการพัฒนารูปแบบ คุณภาพ และบรรจุกฎเกณฑ์ ให้มีเอกลักษณ์และตรงกับความต้องการของผู้บริโภค
- ๓) เพื่อให้ผู้บริโภคมีความมั่นใจในคุณภาพของสินค้าเกษตรแปรรูปที่ผลิตโดยกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หรือ วิสาหกิจชุมชน

๔. เป้าหมาย

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หรือวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตสินค้าเกษตรแปรรูป
จำนวน ๕กลุ่ม (สมาชิกกลุ่มละ ๑๐ ราย รวม ๕๐ ราย)

๕. แนวทางการดำเนินงาน

- ๕.๑ ชี้แจงและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการ ผ่านทางสื่อต่างๆ การประกาศ หรือแจ้งข่าวผ่านสื่อท้องถิ่น เวทีประชุมประจำเดือนระดับอำเภอ เป็นต้น และสร้างความเข้าใจให้แก่เกษตรกรในพื้นที่อย่างทั่วถึง
- ๕.๒ คัดเลือกเป้าหมายเข้าร่วมโครงการ โดย สำนักงานเกษตรอำเภอคัดเลือก กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

หรือวิสาหกิจชุมชนเป้าหมายที่มีความสนใจเข้าร่วมโครงการฯ จำนวน ๕ กลุ่ม โดยมีการประเมิน และวิเคราะห์ศักยภาพการต่อยอดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การพัฒนาคุณภาพมาตรฐาน และการตลาด

๕.๒ อบรมพัฒนาทักษะด้านการแปรรูปสินค้าเกษตร ในด้านมาตรฐานในการผลิต การพัฒนาผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ และการตลาด ให้กับสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หรือสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๕กลุ่ม สมาชิกกลุ่มละ ๑๐ ราย รวม ๕๐ รายงบประมาณ ๓๐,๐๐๐ บาท

๕.๓ พัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรแปรรูป ตามความต้องการการพัฒนาของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หรือวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับคัดเลือกเข้าร่วมโครงการฯ จำนวน ๕ กลุ่ม

๕.๓. สนับสนุนการพัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูปให้กับ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หรือวิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน ๕ กลุ่ม กลุ่มละ ๕๐,๐๐๐ บาท ตามแผนความต้องการการพัฒนาของกลุ่ม เช่น การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบ การพัฒนากระบวนการผลิต การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการผลิตหรือผลิตภัณฑ์ การออกแบบและจัดทำบรรจุภัณฑ์/ฉลากสินค้าต้นแบบเพื่อทดสอบทางการตลาด เป็นต้น ทั้งนี้ให้เป็นไปตามระเบียบการเบิกจ่ายของทางราชการงบประมาณ ๒๕๐,๐๐๐ บาท

๕.๔ สรุปผล และรายงานผลการดำเนินงาน

๖. ระยะเวลา และแผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน ปี ๒๕๖๖												
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
๑. ชี้แจงและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการ	←	→											
๒. คัดเลือกเป้าหมายเข้าร่วมโครงการ		←	→										
๓. อบรมพัฒนาทักษะด้านการแปรรูปสินค้าเกษตร ในด้านมาตรฐานในการผลิต การพัฒนาผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ และการตลาด				←	→								
๔. พัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรแปรรูป เช่น สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบ/พัฒนากระบวนการผลิต/พัฒนามาตรฐานการผลิตหรือผลิตภัณฑ์ ฉลากสินค้า เป็นต้น							←	→					
๕. สรุปผล และรายงานผลการดำเนินงาน											←	→	

๗. ระยะเวลา

ตุลาคม ๒๕๖๖ – กันยายน ๒๕๖๗

๘. งบประมาณ

งบประมาณ รวม ๒๘๐,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๘.๑ เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรแปรรูปโดยการพัฒนากระบวนการผลิต การพัฒนาคุณภาพมาตรฐาน หรือการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์

๘.๒ สินค้าเกษตรแปรรูปมีความสามารถในการแข่งขันทางการตลาด และเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค

๘.๓ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หรือวิสาหกิจชุมชนมีรายได้มั่นคง และเพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรแปรรูป

๘. โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ความเชื่อมโยง

๑.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

๑.๒ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การท่องเที่ยว

แผนแม่บทย่อย การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม

๑.๓ แผนปฏิรูปประเทศ ด้านเศรษฐกิจ

๑.๔ แผนงานบูรณาการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว

๒. หลักการและเหตุผล

ตามยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐ ที่มีเป้าหมายในการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศไทย มั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” มุ่งเน้นให้ประเทศไทยเป็นมหาอำนาจทางการเกษตร ด้วยการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการ พัฒนาคนรุ่นใหม่ และรูปแบบธุรกิจในการเป็นแม่เหล็กการท่องเที่ยวระดับโลกที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวทุกระดับ โดยเฉพาะการสร้าง ความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรถือเป็นส่วนหนึ่งในแนวทางการพัฒนาประเทศที่มีการดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว มีกิจกรรมด้านการเกษตรที่พัฒนาให้เป็นกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ เป็นศูนย์กลางการเชื่อมโยงวิถีชีวิต วัฒนธรรม ภูมิปัญญา และสินค้าของชุมชน เป็นการขยายโอกาสทางการค้าและการลงทุน ควบคู่ไปกับการยกระดับรายได้และการกินดีอยู่ดี เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ และลดความเหลื่อมล้ำของคนในชุมชน

การดำเนินงานในปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ภายใต้การส่งเสริมไทยเที่ยวไทย และอยู่ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-1๙) กรมส่งเสริมการเกษตรได้ให้ความสำคัญในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ได้มาตรฐานมีความปลอดภัย และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งสร้างสรรค์กิจกรรมใหม่ๆ เพิ่มความหลากหลายแก่นักท่องเที่ยว โดยมุ่งเน้นการบูรณาการการส่งเสริมการท่องเที่ยวร่วมกับวิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร และหน่วยงานภาคี เพื่อให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ครบวงจร ด้วยการเพิ่มทักษะเสริมสร้างศักยภาพผู้ประกอบการและบุคลากรด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ ยกระดับให้ได้มาตรฐานและมีความปลอดภัยตามวิถีชีวิตใหม่ (New normal) สนับสนุนการพัฒนากิจกรรมและบริการรูปแบบใหม่ๆ ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวและชุมชน รวมถึงการส่งเสริมการจัดการสินค้าภาคการเกษตรในพื้นที่โดยใช้ลักษณะบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) มาเพิ่มมูลค่าเพื่อต่อยอดไปสู่การพัฒนาสินค้าในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการตลาด การประชาสัมพันธ์ และการพัฒนาระบบฐานข้อมูล เพื่อให้วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกรและภาคการท่องเที่ยวเชื่อมต่อกันได้อย่างลงตัว เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าเกษตร สินค้าชุมชน และการบริการท่องเที่ยว สร้างงานสร้างรายได้ กระจายรายได้สู่ชุมชน ซึ่งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจระดับฐานราก นาไปสู่การพึ่งพาตนเองและต่อยอดไปสู่ระดับธุรกิจการท่องเที่ยวได้

๓. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรและต่อยอดไปสู่การพัฒนาสินค้าในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการตลาด การประชาสัมพันธ์ และการพัฒนาระบบฐานข้อมูล เพื่อให้วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกรและภาคการท่องเที่ยวเชื่อมต่อกันได้อย่างลงตัว เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าเกษตร สินค้าชุมชน และการบริการท่องเที่ยว สร้างงานสร้างรายได้ กระจายรายได้สู่ชุมชน ซึ่งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจระดับฐานราก นาไปสู่การพึ่งพาตนเองและต่อยอดไปสู่ระดับธุรกิจการท่องเที่ยวได้

๒. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรหรือแหล่งท่องเที่ยวชุมชนให้มีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวตามวิถีชีวิตใหม่ (New Normal)

๔. เป้าหมายสถานที่ดำเนินการ

๔.๑ กลุ่มเป้าหมายคือ วิสาหกิจชุมชน/กลุ่มเกษตรกรที่ประกอบกิจการด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร/ท่องเที่ยวชุมชน และเกษตรกรที่สนใจเข้าร่วมโครงการ ในพื้นที่อำเภอเมืองลำปาง จำนวน ๓๐ ราย

๔.๒ สถานที่ดำเนินการอบรม ห้องประชุมสำนักงานเกษตรอำเภอเมืองลำปาง

๕. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนากิจการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

พัฒนาศักยภาพเกษตรกรด้านการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ได้มาตรฐานมีความปลอดภัยและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๕.๑ สำนักงานเกษตรอำเภอคัดเลือกวิสาหกิจชุมชน/สถาบันเกษตรกร /วิสาหกิจชุมชนเข้า/เกษตรกรที่สนใจร่วมโครงการ

๕.๒ การจัดอบรมให้ความรู้ ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานและมีความปลอดภัย/การบริหารจัดการ ดำเนินการพัฒนาศักยภาพสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ได้มาตรฐานมีความปลอดภัย และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม แก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน

๕.๓ การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรทางหลากหลายช่องทางอย่างต่อเนื่อง
จัดการ ข้อมูล, องค์กรความรู้

- ด้านการผลิตสินค้าและบริการแก่นักท่องเที่ยว/การส่งเสริมการตลาด
- ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ส่งเสริมให้เกิดการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ

๕.๔ สนับสนุนการดำเนินงานตามแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

- สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองลำปาง และวิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการ วิเคราะห์ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและจัดทำข้อมูลแผนความต้องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่จะดำเนินการ

และส่งให้สำนักงานอำเภอเมืองลำปาง (งบดำเนินงาน)

- สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองลำปาง และวิสาหกิจชุมชนดำเนินการตามแผนพัฒนาพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในกิจกรรมต่างๆ ให้มีศักยภาพในการบริการนักท่องเที่ยว

- สนับสนุนงบประมาณพัฒนาจุดเรียนรู้แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้มีความโดดเด่น จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อสร้าง การรับรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว และตกแต่งภูมิทัศน์ให้สวยงาม มีความปลอดภัย ถูกสุขอนามัยเพื่อพร้อมรองรับและให้บริการนักท่องเที่ยวตามวิถีชีวิตใหม่ (New Normal)

๖. แผนปฏิบัติงาน กิจกรรม/ขั้นตอน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี ๒๕๖๖			ปี ๒๕๖๗								
	ต.ค. ๖๖	พ.ย. ๖๖	ธ.ค. ๖๖	ม.ค. ๖๗	ก.พ. ๖๗	มี.ค. ๖๗	เม.ย. ๖๗	พ.ค. ๖๗	มิ.ย. ๖๗	ก.ค. ๖๗	ส.ค. ๖๗	ก.ย. ๖๗
กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร												
๑. พัฒนาศักยภาพ เกษตรกรด้านการ บริหารจัดการ ท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ ได้มาตรฐานและความ ปลอดภัย		←→										
๒. สนับสนุนการ ดำเนินงานตาม แผนพัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงเกษตร				←→								
๓. ประชาสัมพันธ์	←											→

๗. งบประมาณดำเนินการรวมทั้งสิ้น ๓๐๐,๐๐๐ บาท

- การอบรมพัฒนาศักยภาพเกษตรกรด้านการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ได้มาตรฐานและความปลอดภัย งบประมาณ ๕๐,๐๐๐ บาท
- การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร งบประมาณ ๕๐,๐๐๐ บาท
- สนับสนุนการดำเนินงานตามแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ๒๐๐,๐๐๐ บาท

๘. ระยะเวลาดำเนินการ

- การอบรมและพัฒนาศักยภาพเกษตรกรด้านการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ได้มาตรฐานและความปลอดภัย ต.ค.๖๖ – ต.ค.๖๗
- การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ต.ค.๖๖ – ต.ค.๖๗

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรได้พัฒนาศักยภาพไปสู่การพัฒนาสินค้าในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ มีการส่งเสริมการตลาด การประชาสัมพันธ์ และการพัฒนาระบบฐานข้อมูล เพื่อให้วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกรและภาคการท่องเที่ยวเชื่อมต่อกันได้อย่างลงตัว เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าเกษตร สินค้าชุมชน และการบริการท่องเที่ยว สร้างงานสร้างรายได้ กระจายรายได้สู่ชุมชน ซึ่งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจระดับฐานราก นำไปสู่การพึ่งพาตนเองและต่อยอดไปสู่ระดับธุรกิจการท่องเที่ยวได้ ตามวิถีชีวิตใหม่ (New Normal)

๙. โครงการส่งเสริมการทำปุ๋ยหมัก

๑. หลักการและเหตุผล

การประกอบอาชีพเกษตรกรในปัจจุบัน พบว่าดินมีปัญหาขาดความอุดมสมบูรณ์ เนื่องจากมีการใช้สารเคมีในไร่นามากเกินไป และเป็นการเพิ่มต้นทุนการผลิตเนื่องจากปุ๋ยมีราคาแพงมากประกอบกับสถานการณ์ราคาน้ำมันซึ่งมีราคาสูงทำให้เกษตรกรมีรายได้ลดลง เห็นควรส่งเสริมให้เกษตรกรลดการใช้ปุ๋ยเคมีหันมาใช้ปุ๋ยหมักตามธรรมชาติ เพื่อลดต้นทุนการผลิตและดำเนินการผลิตตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้ความรู้แก่เกษตรกร ตลอดจนจัดตั้งกลุ่มผู้ผลิตและใช้ปุ๋ยหมักในพื้นที่ตำบลชมพู

๒. วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อถ่ายทอดความรู้การปรับปรุงบำรุงดิน
- ๒) เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้ดินแปลงนา
- ๓) เพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมีในนาข้าว

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรตำบลสามารถผลิตปุ๋ยหมักใช้เองในครัวเรือนได้

๔. ระยะเวลาดำเนินการ

๑ ตุลาคม ๒๕๖๖ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๘

๕. พื้นที่ดำเนินการ

๑๕ ตำบล ในเขต อำเภอเมืองลำปาง

๖. กิจกรรม

- ๑) การถ่ายทอดความรู้ เรื่อง ปุ๋ยหมัก
- ๒) การสนับสนุนปัจจัยการผลิตปุ๋ยหมัก

๗. วิธีการดำเนินงาน

๑) จัดฝึกอบรมเกษตรกรเพื่อถ่ายทอดความรู้ เรื่อง ปุ๋ยหมัก จำนวนเป้าหมายเกษตรกรสมาชิก ๓๐ คน ระยะเวลาฝึกอบรม ๑ วัน

๒) สนับสนุนวัสดุปัจจัยการผลิตปุ๋ยหมักให้แก่เกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรม จำนวน ๑ ตัน/กลุ่ม ๆ ละ ๕ คน รวมทั้งหมด ๖ ตัน

๘. งบประมาณ

กิจกรรม	รายละเอียด	งบประมาณ (บาท)
การถ่ายทอดความรู้ เรื่อง ปุ๋ยหมัก	๑.ค่าอาหาร ๓๐ คนๆละ๑มื้อๆละ๑๐๐บาท	๓,๐๐๐.-
	๒.ค่าอาหารว่าง ๓๐คนๆละ๒มื้อๆละ๒๕ บาท	๑,๕๐๐.-
	๓.ค่าตอบแทนวิทยากร ๖ชั่วโมงๆละ๖๐๐บาท	๓,๖๐๐.-
สนับสนุนปัจจัยการผลิตปุ๋ยหมัก	๑.ค่าวัสดุปัจจัยการผลิตปุ๋ยหมัก จำนวน ๖ ตันๆละ ๓,๓๐๐ บาท	๑๙,๘๐๐.-
	รวมเป็นเงิน	๒๗,๙๐๐.-

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

- ๑) เกษตรกรได้รับความรู้ เรื่องปุ๋ยหมัก ปรับปรุงบำรุงดิน
- ๒) แปลงนาได้รับการเติมอินทรีย์วัตถุ
- ๓) สามารถลดการใช้ปุ๋ยเคมีในนาข้าว